Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

РЎЗНОМА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ ҚЎМИТАСИ, ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ БОШ НАШРИ

● № 10 (10.006). ● 1991 йил 15 январь ● сешанба ● Баҳоси 6 тийин.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Президентининг Фармони

КОЛХОЗЧИЛАР, СОВХОЗЛАРНИНГ ИШЧИЛАРИ ВА ҚИШЛОҚ ЖОЙЛАРИДА ЯШОВЧИ БОШҚА ФУҚАРОЛАРНИНГ ШАХСИЙ ЁРДАМЧИ ХЎЖАЛИКЛАРИНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШГА ОИД ҚЎШИМЧА ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

Қишлоқда ижтимоий муаммоларни ҳал этишни жадаллаштириш, аҳолига амалий ёрдам бериш ҳамда деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ҳажмини кўпайтириш мақсадида қуйидагиларни амалга оширишни заруp деб ҳисоблайман:

1. Қорақалпоғистон АССР Вазирлар Кенгаши, халқ депутатлари вилоят ижроия қўмиталари, ноҳия ижроия қўмиталари, қўрғон, қишлоқ ва овул Советлари, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги вазирлиги:

ҳар бир хўжалик, қўрғон, қишлоқ, ноҳия ва вилоятда янги томорқа участкаларига ёки мавжуд томорқа участкаларини кенгайтиришга муҳтож бўлганларни аниқласин;

пахтазорлар қисқартирилишини назарда тутиб, 1991 йилда жамоа хўжаликларининг аъзолари, давлат хўжаликларининг ишчилари ва қишлоқда яшовчи бошқа фуқароларнинг томорқа майдонларига эҳтиёжини қондириш учун 108,5 минг гектар ер, жумладан Қорақалпоғистон АССРда 16,0 минг гектар, Андижон вилоятида 8,7 минг гектар, Бухоро вилоятида 12,6 минг гектар, Жиззах вилоятида 3,1 минг гектар, Қашқадарё вилоятида 9,8 минг гектар, Наманган вилоятида 7,6 минг гектар, Самарқанд вилоятида 7,7 минг гектар, Сурхондарё вилоятида 13,0 минг гектар, Сирдарё вилоятида 3,9 минг гектар, Тошкент вилоятида 8,2 минг гектар, Фарғона вилоятида 14,6 минг гектар, Хоразм вилоятида 3,3 минг гектар ер ажратилсин.

Халқ депутатлари ноҳия, қўрғон, қишлоқ ва овул Советлари, жамоа хўжаликлари ва давлат хўжаликлари раҳбарлари 1991 йилнинг сентябрига қадар ажратиб бериладиган томорқа участкалари расмийлаштирилишини таъминласинлар.

2. Қорақалпоғистон АССР Вазирлар Кенгаши, вилоят, ноҳия, қўрғон, қишлоқ ва овул Советлари:

1989—1990 йилларда ажратиб берилган барча томорқа ерлари қайта рўйхатга олинсин, фойдаланилмаётган участкалар тортиб олинсин ва муҳтож оилаларга берилсин;

уй-жойлар ижтимоий-маданий иншоотлар ва муҳандислик ерости иншоотлари жойлаштирилишини ҳисобга олиб, бош режалар ва намунали лойиҳаларга қатъиян мувофиқ тарзда қурилсин.

3. Шахсий ёрдамчи хўжаликлар эгалари уюшмаси (ўртоқ С. Н. Усмонов) аҳолига ер участкалари ажратишга оид қарорларни қабул қилиш ва рўёбга чиқаришда ижтимоий адолатга риоя этилишини қатъий назорат остига олсин.

4. Ушбу Фармон бажарилишини назорат қилиш Вазирлар Маҳкамаси Раисининг биринчи ўринбосари ўртоқ И. Ҳ. Жўрабеков зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1991 йил, 11 январь.

(Фармонга шарҳни 3-бетда ўқийсиз).

XXI ЧАҚИРИҚ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИ РАЁСАТИ ВА ИЖРОИЯ ҚЎМИТАСИНИНГ ҚАРОРИ

8, 29, 36, 136, 189-САЙЛОВ МАВЗЕЛАРИ БЎЙИЧА БЎШАГАН ДЕПУТАТЛАР ЎРНИГА XXI ЧАҚИРИҚ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИГА ДЕПУТАТЛАР САЙЛОВИНИ ЎТКАЗИШ ТЎҒРИСИДА

Халқ депутатлари Тошкент вилоят кенгаши раёсати ва ижроия қўмитаси қарор қилди:

1. Ўзбекистон ССЖнинг «Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий кенгашларига депутатлар сайлови тўғрисида»ги Қонунининг 55-моддасига мувофиқ 1991 йил 10 февраль якшанба куни 8, 29, 36, 136 ва 189-сайлов мавзелари бўйича бўшаб қолган депутатлар ўрнига Тошкент вилоят кенгашига депутатлар сайлови ўтказилсин.

2. Сайловларга тайёргарлик кўриш ва ўтказиш бўйича халқ депутатлари вилоят кенгаши ташкилий-совет бўлими тақдим этган календарь плани тасдиқлансин.

3. Сайловлар ўтказиш билан боғлиқ харажатлар сайлов маблағларидан қолган қолдиқ ҳисобига қоплансин.

Кенгаш раиси
С. МАМАРАСУЛОВ.
Тошкент шаҳри
1991 йил 5 январь.

11-баланд иморатлар қуриш трестининг бўлинмаларида ўз касбини пухта эгаллаган юзлаб бинокорлар фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Пайвандловчилардан Талъат Каримов ва Владимир Литючийлар ҳам тажрибали бунёдкорлар. Улар топшириқларни доим сифатли ва ортиғи билан бажаришади.

М. НАЗАРОВ суратга олган.

*

● «Узирмаш» ишлаб чиқариш бирлашмасининг тажриба-қурилиш-тузатиш ишлаб чиқариш корхонаси марказий базасида насос станцияларининг электр двигателлари ва бошқа қисмлари созланади. Бу ишга корхонада 20 йилдан ортиқроқ вақтдан бери ишлаб келаётган чилангар Анатолий Сорокин ва йиғувчи чилангар Александр Евтюховлар муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Уларнинг ҳар бири бир неча касбни эгаллаган. Барча юмушларни бемалол бажарадилар. Ушбу суратларда А. Сорокин (чапдан ўнгга) ва А. Евтюховларни кўриб турибсиз.

У. УСМОНОВ суратга олган.

ФАХРИЙЛАР БЎШ КЕЛИШМАЯПТИ

ЧИРЧИҚДА қурилиш ишлари ҳажми кенгая бошлади. Бунинг учун бинокорлик материаллари кўпроқ талаб қилинарди. Шуни ҳисобга олиб, бундай маҳсулотлар ишлаб чиқаришга ихтисослашган қатор корхоналар қурила бошлади. Улар орасида 160-қурилиш трестининг Аранча бетон-қоришма тайёрловчи корхонаси ҳам бор эди.

1961 йилда ишга туширилган бу корхона ўттиз йилдан бери тинимсиз ишлаяпти. Кўпмиллатли аҳил жамоаси шу давр мобайнида саноат, уй-жой, маданий-маиший иморатлар қурилишига юз минг кубометрлаб бетон ва қоришмалар етказиб берди. Айрим кунлари бир юз эллик кубометрдан шундай материаллар тайёрланмоқда.

Ўттиз йил давомида корхонада узлуксиз ишлаб келаётган фидокор кишилар ҳамон меҳнатда ёшларга бўш келмаяптилар, пешқадамлар сафида боришяпти. Кўпчилиги қўшимча касбларни ҳам пухта эгаллашган. Шундай фахрийлар орасида бригадир Иззат Муфтохов ишчанлиги билан ажралиб туради. У моторчи, пайвандчи, электрик касбларида бемалол ишлай-олади. Александр Баранов эса ташаббускорлиги билан жамоа ҳурматига эришган. У дастлабки йили эски, деярли яроқсиз бўлиб қолган бульдозерни қайта тиклади. Ҳамон шу агрегатни бошқаряпти.

Р. Нўъмонова, Ф. Масарова, Т. Бекматова, Л. Федорова, Н. Ивакина каби бетончи, қоришма тайёрловчи, операторлар меҳнат дафтарчасида ҳам фақат қадрдон корхоналар иш жойи сифатида қайд қилинган. Улар 25—30 йилдан бери шу ерда фидокорона ишлашяпти. Фахрийлардан намуна олаётган ёшлар ҳам кам бўлишмаяпти. Масалан, А. Боййигитовнинг ишга келганига тўрт йил бўлишига қарамай улар кўмагида учта касбни мукаммал ўрганиб олди.

Фахрийлар меҳнатда бўш келмаслик қатори жамоада муҳитнинг соғлом бўлишига ҳам ёрдам бермоқдаларки, буни ҳеч қандай нарса билан ўлчаб бўлмайди. Шунинг учун ҳам корхонада уларнинг ҳурматини ўрнига қўйишмоқда.

Т. ФЗАЛОВ.

Литвадаги аҳволга доир

ВАЗИЯТ КЕСКИНЛАШДИ

ВИЛЬНЮС, 13 ЯНВАРЬ. (ТАСС махсус мухбирлари В. Зенькович ва Г. Петров). Литвадаги вазият ҳаддан ташқари кескинлашди. Жумҳурият раҳбарияти томонидан кейинги кунларда кескинлаштириб келинган ижтимоий-сиёсий вазият оқибатида ҳукумат раҳбарлари Вильнюс ва Каунасдаги аҳволни назорат қилолмай қолдилар. Шу муносабат билан Литва миллий нажот комитети оммавий тартибсизликларга йўл қўймаслик учун вазиятни барқарорлаштириш чораларини кўришга мажбур бўлди.

Комитет раҳбарияти вакилларидан бирининг ТАСС мухбирларига айтишича, комитет жумҳурият раҳбариятига, радио ва телекўрсатув ходимларига бир неча бор мурожаат этиб, советларга қарши эшиттиришларни тўхтатишни ва кескинликни қасддан авж олдиришни бас қилишни сўради. Бироқ улар бунинг учун ҳеч қандай чора кўрмадилар. Шунда комитет телемарказ биносига саюдисчиларни уйларига тарқалиб кетишга кўндиришга ҳаракат қилиб кўриш учун шаҳар корхоналарининг ишчиларидан иборат дружиначиларни юборди. Масалани куч ишлатмай ҳал этиш йўлидаги мана шу интилиш барбод қилинганидан кейингина Литва миллий нажот комитети ССЖИ Ички ишлар вазирлигига ва Вильнюс гарнизонининг бошлиғига мурожаат этиб, телекўрсатув ва радио устидан назорат ўрнатишда ёрдам беришни илтимос қилди.

Маҳаллий вақт билан соат бирда (Москва вақти билан соат 2 да) десантчилар ва милиция бўлинмалари жумҳурият телемарказини ишғол қилдилар. Телемарказ биноси ёнида кечаю кундуз навбатчилик қилиб турган «Саюдис» тарафдорлари уларга қаршилик қилишга уриндилар. Афсуски, содир бўлган тўқнашув натижасида бир неча киши нобуд бўлди.

«Қонуний равишда сайланган Литва парламенти ва ҳукуматини ағдариб ташлаш ҳақида ҳеч қандай гап ҳам бўлиши мумкин эмас, деб алоҳида таъкидлади комитет вакили.— Бизнинг вазифамиз халқни тинчлантиришдан, корхоналарнинг ишини йўлга қўйишдан ва бутун ҳокимиятни қонуний ҳукуматга топширишдан иборат».

«Биз мана шу охирги чорани кўришга мажбур бўлдик, чунки Литва Олий Кенгаши жумҳуриятдаги вазиятни назорат қилмаяпти», деб таъкидлади комитет вакили. Радио ва телекўрсатув яқин вақт ичида ўз ишини бошлайди, деди у. «ССЖИ ва Литва ССЖ Конституциялари аста-секин кучга киритилади», — деб таъкидлади у.

ССЖИ мудофаа министри Д. Язовнинг буйруғига биноан Литвада жойлаштирилган қўшинларнинг қисмлари армиядан қочган шахсларни қисмларга қайтариб келиш чораларини кўрмоқдалар. ССЖИ Ички ишлар вазирлигининг ички қўшинлари бўлинмалари ССЖИ Президентининг жамоат ташкилотлари мол-мулкини ҳимоя қилиш тўғрисидаги фармонини бажардилар, деди комитет вакили.

Вильнюсда вужудга келган аҳвол муносабати билан шаҳарда комендантлик соати жорий этилди. Каунасда ҳам комендантлик соати жорий этилди. Шаҳар гарнизонининг бошлиғи генерал-майор В. Н. Усхобчик Вильнюс коменданти этиб тайинланди. Шаҳарда унга кириш ва ундан чиқишнинг алоҳида тартиби жорий қилинди.

ИШ ТАШЛАШ ТЎХТАТИЛДИ

ВИЛЬНЮС, 13 ЯНВАРЬ. (ТАСС махсус мухбирлари). Болтиқбўйи темир йўли Вильнюс бўлими иш ташлаш комитетида ТАСС мухбирларига хабар қилишларича, эрталаб бу ерда жумҳуриятда Президент бошқаруви жорий этилмагунча иш ташлашни давом эттиришга қарор қилинган эди. Комитетнинг фикрича, мана шундай бошқарув усулигина Литвада қонунийликни, тартибни ва аҳоли ҳаётининг хавфсизлигини таъминлаши мумкин.

Бироқ кечқурун миллий нажот комитетининг қарорига биноан ва ССЖИ Федерация Кенгашининг комиссияси иш бошлаганлиги муносабати билан икки кундан кейин маҳаллий вақт билан соат 20 дан бошлаб иш ташлаш тўхтатилди.

Литвадаги сиёсий ва ижтимоий танглик чуқурлашиб, одамларнинг қурбон бўлишига олиб борганлиги иш ташлаш комитетини жуда ташвишга солмоқда, дейилади унинг баёнотида. Комитет агар Президент бошқаруви жорий этилмаса, ССЖИ ва Литва ССЖ Конституцияларининг амал қилиши йўлга қўйилмаса комитет иш ташлашни қайтадан бошлаш ва барча поездлар қатновини тўхтатиб қўйиш ҳуқуқини ўзида сақлаб қолади.

ВОҚЕАЛАРНИНГ ТАФСИЛОТЛАРИ

ВИЛЬНЮС, 13 январь. (ТАСС мухбири). Литвада кейинги вақтларда рўй берган воқеаларнинг қўшимча тафсилотлари маълум бўлди Бир кун аввал жумҳурият Олий Кенгаши фавқулодда вазиятдаги ҳаракатлар тўғрисида қарор қабул қилган эди, шу қарорга биноан қурол ишлатишга ижозат берилганди. Литва раҳбарлари Ландсбергис, Мотека ўз нутқларида жумҳурият Совет Иттифоқи билан уруш ҳолатида турибди, деб таъкидладилар.

Яна бир тафсилот диққатга сазовордир. Гувоҳларнинг шоҳидлик беришича, ҳарбий хизматчилар бўш патронлар билан қуролланган эди. Соқчилар жанговар қуроллар билан ўқ ота бошлашди. 130 киши тиббий ёрдам сўраб мурожаат қилганлиги қайд қилинди. 30 киши касалхонага ётқизилди. Улардан уч киши ўқдан яраланган.

Тушдан кейин Литва соғлиқни сақлаш вазири Ю. Олекас жумҳурият радиоси орқали гапириб, тўқнашувлар натижасида 13 киши ҳалок бўлганини, шундан икки киши олинган жароҳатлар натижасида касалхонада вафот этганини айтди. 112 киши яраланган.

ОРҚАДАН ОТИБ ЎЛДИРИШДИ

ВИЛЬНЮС, 13 январь. (ТАСС махсус мухбирлари) Литва Компартияси Марказий Комитетининг биносида Литва ССЖдаги аҳвол тўғрисида журналистлар билан шошилинч учрашув ўтказилди. Журналистлар ҳузурида сўзга чиққан ЛКП иккинчи котиби В. Швед ва ЛКП Марказий Комитетининг котиби А. Наужюнас кейинги кунларда Литва раҳбарияти советларга қарши ашаддий тарғиботни авж олдириб юборганликларини таъкидладилар. Жумҳурият давлат телекўрсатув ва радиоэшиттириш комитети ёлғон-яшиқ ва туҳмат гапларни тарқатиш карнайига айлантирилди, бу эса кўпгина меҳнаткашларни ғазаблантирди. Литвадаги иш ташлаш комитетлари ва миллий нажот комитети давлат телекўрсатув ва радиоэшиттириш комитети ҳамда парламент раҳбарларига норозилик хатини топширишга ҳаракат қилганларида улар калтакланди. Ишчи дружиналари давлат телекўрсатув ва радиоэшиттириш комитетини ўз назорати остига олишга азму қарор қилганликларини билдирдилар. Литва миллий нажот комитети Ички ишлар вазирлиги қўшинларининг бўлинмаларидан ўзларига ҳамроҳ бўлиб боришни илтимос қилди.

Давлат телекўрсатув ва радиоэшиттириш комитети биносига бориш йўлида ишчиларга ёндирувчи қоришма тўлдирилган шишалар отилди, портлаш овозлари эшитилди. Маълум бўлишича, телеминора тепасида ўлка муҳофазаси маҳкамасининг қуролланган бир ярим мингга яқин одами жойлашиб олган эди, зарурат туғилган тақдирда одамлар билан бирга ёндириб юбориш учун бензин шланги келтириб қўйилган эди. Тўқнашув вақтида 20 яшар офицер орқадан автоматдан ўқ узиб ўлдирилди.

ХОРИЖДАН ХАБАРЛАР

ЭНДИ НИМА БЎЛАДИ?

● БУТУН жаҳон жамоатчилиги, сиёсий ва давлат арбоблари, ер куррасида истиқомат қилаётган ҳар бир инсон шу кеча-кундузда ўзига юқоридаги саволни бермоқда. Женевада бўлиб ўтган АҚШ давлат котиби Жеймс Бейкер билан Ироқ ташқи ишлар вазири Тариқ Азиз ўртасидаги музокаралар кутилган натижани бермади. Сўнгги соат умидлари пучга чиқди. Мазкур мулоқотдан сўнг Америка томони эндиликда АҚШ билан Ироқ раҳбарияти ўртасида Форс кўрфазидаги инқирозни муҳокама қиладиган учрашувлар ташкил этмасликка қарор қилди.

Форс кўрфази тугуни қандай усул билан ечилади? Уруш бошланадими ёҳуд сўнгги соатларда мўъжиза рўй бериб — тинчлик сари бурилиш бўладими? Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгашининг Ироқ раҳбариятига қўйган ультиматуми — 15 январгача Ироқ қўшинларини Қувайтдан олиб чиқиб кетиш муддати тугагач тинчлик тақдири нима кечади?

Кўринишдан, ҳозирча, ер куррасининг мазкур минтақасидаги аҳвол уруш чизиғи томон тобора яқинлашмоқда. Америка Қўшма Штатлари ҳарбий маҳкамаси — Пентагон ҳарбийлари, ҳатто, уруш сценарийсини ишлаб чиқдилар. Уларнинг фикрича уруш ҳаракатлари шундай ривожланади: ҳарбий самолётлар ҳар кеча-кундузнинг 24 соати давомида Ироқ ҳарбий ҳамда саноат объектларига зарба беради. Бир кеча-кундузда икки минг бора самолётлар билан учиш қилинади. Кўпгина ҳарбий таҳлилчиларнинг фикрича, икки-уч кун ичида ҳавода Америка ҳамда кўп миллатли кучлар устунликка эришадилар. Урушни бир ой давомида ютиб чиқиш мумкин. Бироқ бунда 500 дан минг кишигача аскар ҳалок бўлиши мумкин. Шунингдек, икки-уч минг ҳарбийнинг жароҳатланиши тахмин қилинмоқда. Мабодо, ҳарбий ҳаво кучлари осмонда Ироқнинг қатъий қаршилигига учраса ёки АҚШ томонининг ҳисоб-китоблари мўлжалдагидек бўлиб чиқмаса, қурбонлар 20 минг кишига етиши мумкин.

АҚШ Оқ уйи спикери гапларига қараганда, Американинг Бағдодда яшаётган фуқаролари ҳамда журналистларига бу мамлакатни зудлик билан ташлаб чиқиб кетиш хусусида фармойиш берилди. Баайни ҳозирги пайтда АҚШ президенти захира фуқаролар хизмат муддатини 180 кундан икки йилгача узайтириш тўғрисидаги масалани ҳал қилмоқда. Бу тадбир АҚШ мудофаа министрига бир миллион нафаргача захира аскарлар жамлаш имкониятини беради.

Хўш, Бағдод томонда нима гап? Ироқ раҳбарияти АҚШ қўшинларини ҳамда кўп миллатли кучлар аскарларини «ўз қонига ботириш» ҳақида дўқ қилмоқда. «Нью-Йорк таймс» рўзномасининг хабар қилишича Саддам Хусайннинг рафиқаси, унинг қизи ва баъзи бир бошқа оила аъзолари Ироқни ташлаб чиқиб кетдилар. Айрим дипломатларнинг айтишича, улар ҳозир Женевада туришибди.

ҚУРОЛЛИ ТЎҚНАШУВ ДАВОМ ЭТМОҚДА

● СОМАЛИ пойтахти — Могадишо шаҳрида ҳамон қуролли тўқнашув давом этмоқда. Жаҳон матбуот воситалари ахборотларида турли хил маълумотлар келтирилмоқда. Уларнинг айримлари Сомали Бирлашган конгресси исёнчиларининг қўли устунлик қилмоқда, деб ёзса, айримлари президент Муҳаммад Сиад Барре ҳамон вазиятни бой бергани йўқ, деб таъкидламоқдалар. Миср пойтахти Қоҳирага келган Сомали ташқи ишлар вазири Аҳмад Муҳаммад Одам президент М. С. Барре умумий вазиятни шахсан ўзи назорат қилиб турибди, оммавий ахборот воситалари ёзаётганидек, аҳвол у қадар ёмон эмас, деди. «Ал-Ахбор» рўзномаси хабарига қараганда А. М. Одам Миср ташқи ишлар вазири Аҳмад Исмат Абдул Магид билан учрашади. Мазкур учрашувда Сомалидаги вазият муҳокама қилинади.

ОРҚАГА ҚАЙТАРИБ ЮБОРИЛДИ

● ГЕРМАНИЯДАН Совет Иттифоқи сари келаётган темир йўл составларини Польша маъмурлари орқага қайтариб юбордилар. Бу составларда ССЖИнинг Германияда турган баъзи бир қисмлари ўз ватанларига қайтаётган эдилар. Юқоридаги воқеа Шецин шаҳри яқинида бўлиб ўтди. Польша томонининг айтишига қараганда, унинг ҳудудидан босиб ўтиладиган 800 километрлик сафар масалалари Польша томони билан келишилмаган эмиш. Ҳозирги пайтда Москва билан Варшава ўртасида 370 минг кишилик совет ҳарбий қисмларини Польша орқали олиб чиқиб кетиш муаммолари муҳокама қилинмоқда. Польша совет қисмларини ўз ҳудудидан ўтказиш масаласини Польшадан Совет қисмларини олиб чиқиб кетиш масаласи билан узвий боғламоқда.

ЯНГИЛИКЛАР ТЎЛҚИНИДА

● НИКАРАГУАДА Виолета Чаморро президент этиб сайланганидан буён ҳамманинг эътиборини тортган ғалати бир воқеа бўлиб ўтди. Сандиночи армия президентга садоқат билдириш ҳақида қасамёд қилди.

● ЛИБЕРИЯДА бир-бирига қарама-қарши бўлиб турган уч гуруҳ ўртасида уч босқичда музокаралар олиб бориш ҳақида келишувга эришилди. Учрашувлар мазкур гуруҳлар қўл остида бўлган уч ҳудудда бўлиб ўтади. Унда Чарльз Тейлор, Принс Жонсон раҳбарлигидаги исёнчи гуруҳлар, шунингдек, генерал Д. Х. Боуэн раҳбарлигидаги қуролли кучлар вакиллари иштирок этадилар.

● АТА телеграф агентлигининг хабарига қараганда, Албанияда яна бир партия ўзини очиқ деб эълон қилди. Унинг номи Жумҳурият партиясидир. Адлия вазири Энвер Халилий ўз маҳкамасига мазкур партияни рўйхатга олиш ҳақида фармойиш берди. Шундай қилиб, ҳозир Албанияда демократик, мовийлар, жумҳурият партиялари очиқ иш кўра бошлади.

● ПОЛЬША президенти Лех Валенса президент саройи қошида Рим-католик черковини таъсис этиш тўғрисида қарор қабул қилди. Лех Валенса ўта диндор бўлиб, ўз кийими ёқасига маъбуда нишонини тақиб юради.

ХОРИЖДАН ХАБАРЛАР

Тошкент ҳақиқати

15 январь, 1991 йил ● № 10 (10.006).

БИЗ ТАРҒИБ ҚИЛАЁТГАН ҚАДРИЯТЛАР

● Партия ходими минбари ●

Бекобод — кўп миллатли шаҳар. Бу ерда яшовчи барча миллат ва элатлар миллий маданияти, тили, урф-одатлари ривож топиши учун қулай имкониятлар яратиб берилмоқда. Маданий марказлар, миллий ансамбллар ишлаб турганлиги, кўпчилик яшайдиган халқлар тилида дарслар ўтилиши, «Наврўз», «Тано», «Сабантўй», «Биз ҳаммамиз — ягона оила» каби миллий, байналмилал байрамлар нишонланаётгани бунинг далили бўлади.

Миллатлараро муносабатларни ижобий ҳал қилишга кўмаклашувчи фестивалларда шаҳримизга қўшни бўлган вилоят ва ноҳиялардан турли миллат вакиллари иштирок этишмоқда.

Шаҳар партия қўмитаси ташаббуси билан ўтказилаётган бундай тадбирлар одамларга маънавий завқ бермоқда, бўш вақтларининг мазмунли ўтишини таъминлабгина қолмай, дўст орттиришга, халқларни жипслаштиришга имкониятлар яратмоқда. Ёз фаслида ўтказилган «Биз ҳаммамиз ягона оиламиз» деб номланган маҳаллалар байрамига тўхталайлик. Ю. Гагарин номли маданият ва истироҳат боғи тозаланиб, дид билан кўркамлаштирилди. Боғнинг бир бошидан иккинчи бошигача шаҳримиздаги 12 маҳалла вакиллари жамул-жам бўлиб, байрам шартлари бўйича мусобақалашдилар. Ҳар бир маҳалла ўз жойини безаган. Ҳаммалари ўзбек миллий кийимларида ҳар бир маҳалла учун ажратилган жойига ўз қўллари билан тўқилган гилам, шолча, тўқиш йўли ва асбоблари билан тикилган ўзбек миллий палаги, сўзана, рўжа, чимилдиқ, дастурхон, белбоғ, рўмолча, сочиқ, елпиғич, чойнак ғилофи, қўшбелбоғ, қуроқлардан тикилган дастурхон, кўрпача, ёстиқ кўзи, аёллар ва эркаклар мунчоқли ироқи дўппилари, хомидан тортиб тайёригача осиб қўйилган. Ўғил болаларнинг суннат тўйларида киядиган миллий кийим, катта-ю кичик чопонлар, яхтак, паранжи, кўйлакларни айтмайсизми? Миллий нақшлар билан ясалган сўрилар, уларда оқ яхтак ва дўппиларда ястаниб ўтирган пирибадавлат қариялар, ёшлар, иш устидаги муниса онахонлар ва опа-сингиллар бири урчуқда ипак йигирмоқда, бири дўппи тикмоқда, яна бири эса белбоғ тикмоқда. Сўри ёнидаги дарахтда қаймоқли сут осилган, каклик ва беданалар сайрамоқда.

Тўрида ясатилган бешик, бешикда бола, унинг ёнида келинчак, унга нуроний она ўгит ўргатмоқда. Дастурхондаги ноз-неъматларни кўриб иштаҳа очилади. Ош, угра, ширгуруч, гўжа ош, ёғли патир, пиёзли патир, зоғора нон, қатлама, калла гўшти, сутли ўпка, сомса, чучвара, варақи, мева, кўкатлар ва ҳоказолар.

Қўлда ясалган сопол идиш ва ўйинчоқлар, ўймакорлик асбоблари, расмлар кўргазмаси. Жуда кўп йиллардан буён сақланиб келаётган ўзбек миллий идиш-товоқлари: патнис, қошиқ, лаган, обдаста, кўзалар, чўмич, қошиқ, қумғон, кели, ип йигирадиган чарх томошабинлар эътиборини ўзига жалб этди. Маҳаллалар ёнига борган ҳар бир меҳмон дастурхонга таклиф этилади ва «ёмон кўздан асрасин» деган маънода исириқ туталиб кузатилади. Ўйин-кулги, ҳазил-мутоиба, алоҳида тайёрланган чойхона олдидаги сўриларда ҳақиқий ўзбек миллий аския мусобақаси, ичак узди кулгилар билан ўтди. Бунда маҳалла қариялари, сўзга уста ёшлари пешқадамлик қилдилар.

Ҳар бир маҳалла аҳли алоҳида ўз байрам дастурлари билан келиб, тўй-томоша, маърака, маросимлардаги миллий урф-одатларни намойиш этдилар. Маҳаллаларда миллий маданиятни юксалтириш, халқлар қизиқишларини ҳисобга олиб тадбирлар ўтказиш ва шу йўллар билан байналмилалликка, меҳр-оқибатни кучайтиришга эътибор қаратилмоқда. Муқимий маҳалласида тўйхона учун бино қурилди. Унда ўша ҳудудда яшаётган турли миллат вакиллари ўз тўй-тантаналарини ўтказмоқдалар. «Физкультурачи» маҳалласидаги «Дўстлик оқшоми», Бекобод, Охунбобоев маҳаллаларидаги тадбирларни ибрат қилиб кўрсатиш мумкин.

Ҳар қандай жанжал ёки катта норозилик майда гапдан, озгина хатоликдан бошланиши сир эмас. Шуни ҳисобга олиш, осойишталик, фаровон турмуш йўлида ота-оналар, коммунистлар, раҳбарлар, депутатлар чуқур ўйлаб кўришлари, ёшларга тўғри, давр нафасини ҳис этиб таълим-тарбия беришлари керак.

Буни яхши тушунган шаҳардаги партия ташкилотлари асосий эътиборни миллий муносабатларга қаратмоқдалар. Ҳар бир бошланғич партия ташкилоти жойларда хизмат қилаётган турли миллат вакиллари сонини ўрганиб чиқиб, улар билан маслаҳатлашган ҳолда ўша миллатларнинг урф-анъаналарига мос келадиган тадбирлар ўтказмоқда.

Халқимизда бир нақл бор: «Тилга эътибор — элга эътибор». Давлат тили тўғрисидаги қонунни амалга ошириш бўйича шаҳримизда анчагина ишлар қилинди. Бу ишлар шаҳар Кенгаши, шаҳар ижроия қўмитаси ва шаҳар партия қўмитасининг биргаликда белгилаган тадбирлари асосида бажариб борилаётир. Бу муҳим вазифа билан шаҳар Кенгашининг доимий комиссияси, ижроқўм қошидаги ишчи гуруҳи ва атамалар комиссияси жиддий шуғулланишга киришган. Ижроқўмнинг давлат тили тўғрисидаги Қонунни амалга оширишни назорат қилиш ишчи гуруҳи ҳар ойда 4 мартадан ўз йиғилишларини олиб бориб, ҳозиргача 50 дан ортиқ корхона, ташкилот, муассасанинг мазкур Қонунни амалга ошириш бўйича ҳисоботларини тинглади. Атамалар комиссиясига маҳалла қўмиталаридан, фуқаролардан кўчалар ҳамда ҳиёбонлар номларини ўзгартириш бўйича жуда кўп таклифлар тушди. Айни вақтда шаҳардаги кўплаб ташкилотларда иш юритиш давлат тилида олиб борилиб, мажлислар, йиғилишлар, сессия ҳамда бошқа тадбирларда кўпчилик ҳоҳиши ҳисобга олинаётир. Ташкилотлардаги ёзув машинкалари ўзбекчалаштирилди. Ўзбек тилини биладиган кадрларга эътибор кучайтирилди.

Шунингдек, айни вақтда Совет корейслари маданий маркази, Волга бўйи татарлари ансамбллари фаолият кўрсатмоқда. Маданият марказлари ташаббуси билан турли тилларда концерт, баҳслар, тил ва маданият байрамлари, фахрийлар билан учрашувлар уюштирилмоқда.

Миллатлараро муносабатларни мустаҳкамлаш, халқлар ўртасидаги дўсту-биродарликни янада яхшилаш йўлида шаҳар партия қўмитаси ўз тадбирларига эга. Яқинда ана шу дастурий тадбирларнинг қандай бажарилаётганлиги, галдаги долзарб масалалар шаҳар партия қўмитасининг бюро йиғилишида ҳам кўриб чиқилди.

Жумҳуриятимиздаги ягона бўлсада, учраб турган нохуш воқеалар бундан кейин миллий масалага халқлар ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлашга жиддий эътибор беришни тақозо этади. Шаҳримизда бу соҳадаги вазият бирмунча барқарор бўлсада, биз хотиржамликка берилмаётибмиз. Авваллари фақат қоғозларда «амалга оширилган» тадбирлардан воз кечиб, янгича фикрлаш бўйича ишлар ўйлаяпмиз. Бунда йўналишни миллатларнинг унутилиб бораётган урф-анъаналарини қайтадан тиклашга қаратаётибмиз. Байрам ва фестивалларда ана шундай қўшиқ ва лапарлар ижро қилинганда ўша миллат вакилларининг қандай хурсанд бўлганлигини таърифлаш қийин. Шунинг учун ҳам биз партия ташкилотларида, барча меҳнат жамоаларида ўзаро ҳурматни, байналмилал тарбияни янада яхшилашга интиляпмиз.

Шаҳримиз аҳолиси коммунистлари, депутатлари Ўзбекистон ССЖ халқ депутатларининг жумҳурият аҳолиси, ССЖИ Олий Кенгашига Мурожаатномасини жумҳуриятда тинчлик, дўстлик, тил ва маданият равнақи йўлидаги муҳим ҳужжат деб кутиб олдилар. Мурожаатга амалий жавоб беришга ҳаракат қилмоқдалар. Мен мақолани ана шу Мурожаатномадаги қуйидаги гаплар билан якунламоқчиман: «Азиз ватандошлар! Ўзбеклар, руслар, украинлар, белоруслар, қорақалпоқлар, қозоқлар, тожиклар, туркманлар ва Ўзбекистоннинг 20 миллионлик аҳолисини ташкил этувчи барча биродарлар! Келинглар, халқларимизнинг бахт саодати йўлида, Ўзбекистонимизнинг порлоқ келажаги учун ўз сафларимизни янада маҳкамроқ жипслаштирайлик ва куч ғайратларимизни бирлаштирайлик!»

Э. РЎЗИЕВ,
Бекобод шаҳар партия қўмитасининг биринчи котиби, халқ депутатлари шаҳар кенгаши раиси, Ўзбекистон ССЖ халқ депутати.

● Тил ҳақидаги қонун қандай ижро этилмоқда?

ҚАРОРНИ ИЗЧИЛ БАЖАРАЙЛИК

Жумҳуриятимизда Давлат тили ҳақидаги Қонун қабул қилинганига бир йилдан ошди. Шу муддат мобайнида бир қатор ташкилотлар, идоралар, корхоналар, маданият муассасалари бу борада сезиларли ишларни амалга оширдилар. Қатор кўчалар, майдонлар, меҳмонхоналар номи ўзбекчалаштирилди, уларга элимизда танилган, ҳурматга лойиқ кишиларнинг номи берилди. Қонунни бажариш жараёнида шоҳ кўча, тор кўча, боши берк кўча каби бир қатор атамалар оммалашиб, турмушимизга сингиб кетди.

Ҳаммадан ҳам қувончлиси тил тўғрисидаги Қонуннинг 24-моддасини бажаришда амалий ишлар яққол кўзга ташланмоқда. Яъни тарихий обидалар, жуғрофий ҳудудларнинг номи ягона миллий тилда ёзила бошланди. Бу тадбирларни рўёбга чиқаришда халқ депутатлари Тошкент шаҳар кенгашидаги атамалар комиссияси аъзолари самарали иш олиб бормоқдалар. Яқинда биз атамалар комиссиясида бўлиб улар билан суҳбатлашдик. Бу ерда тил бўйича мутахассислар ва ҳар бир тарихий номнинг маъносини мукаммал биладиганлар самарали фаолият кўрсатишяпти, маҳалла меҳнаткашлари, кенг жамоатчилик билан бамаслаҳат иш юритмоқдалар. Номларнинг жойларга муносиб бўлиши ва эътирозларини келтириб чиқармаслиги учун комиссия ҳузурида нуфузли олимлар кенгаши ҳам ишлаб турибди. Уларнинг ёрдами билан шаҳар маданий хиёбонларидан бир нечтасига май ойидаёқ янги ном берилган эди. Жумладан пойтахтдаги собиқ Киров номли боғ аллома Бобур номи билан юритилмоқда. Аммо ҳозир бу ерда бўлган киши боғ Бобур номида эканлигини унчалик ҳис қилмайди. Жамоа транспортлари ҳайдовчилари ҳам ҳамон «Парк Кирова» бекати деб эълон қилмоқдалар. Боғдаги турли-туман ёзувлар ҳамон илгариги ҳолатда турибди. Худди шундай аҳволни Санъат саройида ҳам кузатиш мумкин. Бу маданият масканига Навоий номи берилганига ҳам анча бўлиб қолди. Лекин эълонлардаги ёзув ҳамон ўзгаргани йўқ.

Улуғ мунажжим, ҳамюртимиз Улуғбек номи қўйилган Чилонзордаги собиқ «Ўзбекистон комсомолининг 40 йиллиги» боғи бу борада ибратли ишларни амалга оширмоқда. Маъмурият қарор чиққан кундан бошлаб шарафли номга муносиб тадбирларни кўрди. Бу ерда ўзбек тилига бағишланган турли тадбирлар уюштирилди. Пешлавҳа, лавҳалар асосан ўзбек тилида ёзилмоқда. Шу ўринда бир таклиф ҳам бор эди. Боғда планетарий (расадхона) қуришни ҳам режалаштириш керак. Улуғбек номли боғда бундай планетарийнинг бўлиши жуда ярашади. Шу атрофдаги бекатларни ҳам «Улуғбек номли боғ» бекати деб тузатиш киритилса яхши бўлар эди.

Шаҳар Атамалар комиссияси Ал-Хоразмий, ибн Сино номларини назаримизда муносиб абадийлаштирди. Шаҳардаги катта-катта мавзелар шу кишилар номига қўйилди. Биз юқорида тилга олган Навоий, Бобур, Улуғбек номларини ҳам комиссия назардан қолдирмади. Лекин қуйи ижроия ташкилотларнинг сусткашлиги оқибатида улар оммалашганича йўқ. Ҳар уччала буюк ҳамюртларимизнинг юбилейлари халқаро миқёсда ўтказилмоқчи бўлиб турган бир пайтда бу ишлар унчалик етарли эмас. Ўтмиш маданий меросимизга муносабатни қайта қураётган бир пайтимизда бундай бепарволикка йўл қўйиш асло ярамайди. Тил ҳақидаги қонунни амалга оширишда изчил бўлайлик. Қарор қабул қилдикми, уни бажарайлик.

Бахтиёр КАРИМОВ,
Тошкент шаҳар, Чилонзор ноҳиясидаги 138-мактаб ўқитувчиси.

МИСЛИ БИР СЎЗОНА

ЎЗБЕК тилимизга давлат мақоми берилганлиги муносабати билан жумҳуриятимизда шунга доир бир қанча ишлар амалга оширилаётганлигига барчамиз гувоҳ бўлиб турибмиз. Жой номларини ўзгартириш, ташкилот, муассаса, ишхоналар, жамоат жойларидаги русча номларни ўзбек тилидаги муқобилини қайд этиш ва бошқалар шулар жумласига киради. Масалан, ноҳия, тайёра, олийгоҳ ва жуда кўплаб шунга ўхшаш сўзлар тез-тез такрорланиб турибди. Номлар, сўзлар ўзбекчалаштирилаётгани жуда яхши-ю, лекин ошириб юбормаяпмизмикин? Чунки русча бўлмаса бўлди, деб араб, форс сўзларига ўтилишини ҳам жуда маъқул ҳодиса деб бўлмайди. Ахир, ким кафолат бера олади, кунлар келиб араб-форс сўзларининг ҳам ўзбекча эмас деб тилимиздан «қувғин» қилинмаслигига.

Олий ўқув юртлари «олийгоҳ» деб аталяпти. Бу нарса ҳам тўғримикин?! Олийгоҳ сўзида ғализлик йўқми? Ҳозирги замон ўзбек адабий тили қоидаларига кўра одатда жой номлари, нарса номига, яъни от — мустақил сўз туркумигагина «гоҳ» қўшимчасини қўшиш мумкин. Масалан, «билимгоҳ» бўлса тўғри келиши мумкин, лекин сифатга, яъни «олий»га «гоҳ» қўшиш ноўринмикин, дейман.

«Ноҳия» сўзини ҳам кўпчилик олимлар район маъносига тўғри келмаслигини исботлашди. «Тайёра» сўзининг арабчалиги ҳаммамизга маълум.

Бинолар пештоқига ёзилаётган сўзларда ҳам анчамунча ғализликлар учрайди, «Культтовары — маданий моллар», «Спорттовары — спорт моллари» деб таржима қилинган. «Мол»ни маданий дейиш нотўғри бўлса керак, менимча. «Маданий буюмлар», «спорт анжомлари» дейилса, яхшироқ бўларди.

«Салон красоты» бирикмаси таржима қилинганда, ўзбекчага «гўзаллик бўлмаси» деб ўгирилади. Бу ерда «бўлма» дейиш ҳам кишига ғалати эшитилади. Шунинг учун «маникюр», «педикюр» сўзларини ҳам бирга қўшиб «оройишхона» деб аташ тўғри бўлади.

«Таксопарк» дейиш ҳам ноўрин бўлса керак, чунки «парк»нинг асл маъноси бутунлай бошқа нарса, таксилар турадиган жой эса бутунлай бошқа, шунинг учун уни «таксилар манзилгоҳи» дейиш осон кўчади. Бундай мисоллар жуда-жуда кўп. Сўзларни қўллашда умумий назоратнинг ўрни билинмаяпти. Бу соҳада тилчи мутахассислар билан маслаҳатлашиб иш кўриш мақсадга мувофиқдир. Акс ҳолда, қош қўяман деб кўз чиқариб қўйиш ҳеч гап эмас.

Г. МАДРАҲИМОВА,
ТошДУ талабаси.

● Касаба уюшмалари ҳаётидан

ЭВАЗИГА — ТУРЛИ ҚЎШИМЧАЛАР ТЎЛАНАДИ

Жумҳурият маҳаллий саноат ва коммунал-маиший хизмат корхоналари ходимлари жумҳурият касаба уюшмаси системасида бирданига ўнта шаҳар комитети тугатилди. Уларнинг вазифасини эндиликда районларда ва шаҳарларда тузилган корхоналар касаба уюшмалари комитетлари раисларининг кенгашлари бажаради. Ҳозиргача ўттиздан ортиқ ана шундай кенгаш тузилди.

Тузилманинг ўзгариши натижасида шаҳар комитетларининг ходимларига маош тўлаш учун сарфланган касаба уюшмалари бадалларининг 80 фоизгача қисми эндиликда корхоналар ва бирлашмалар касаба уюшмалари кассасида қолмоқда. Ана шу маблағ ҳисобидан кам таъминланган пенсионерларга, кўп болали оилаларга моддий ёрдам берилади, турли қўшимчалар тўланади.

(ЎзТАГ мухбири).

---

*

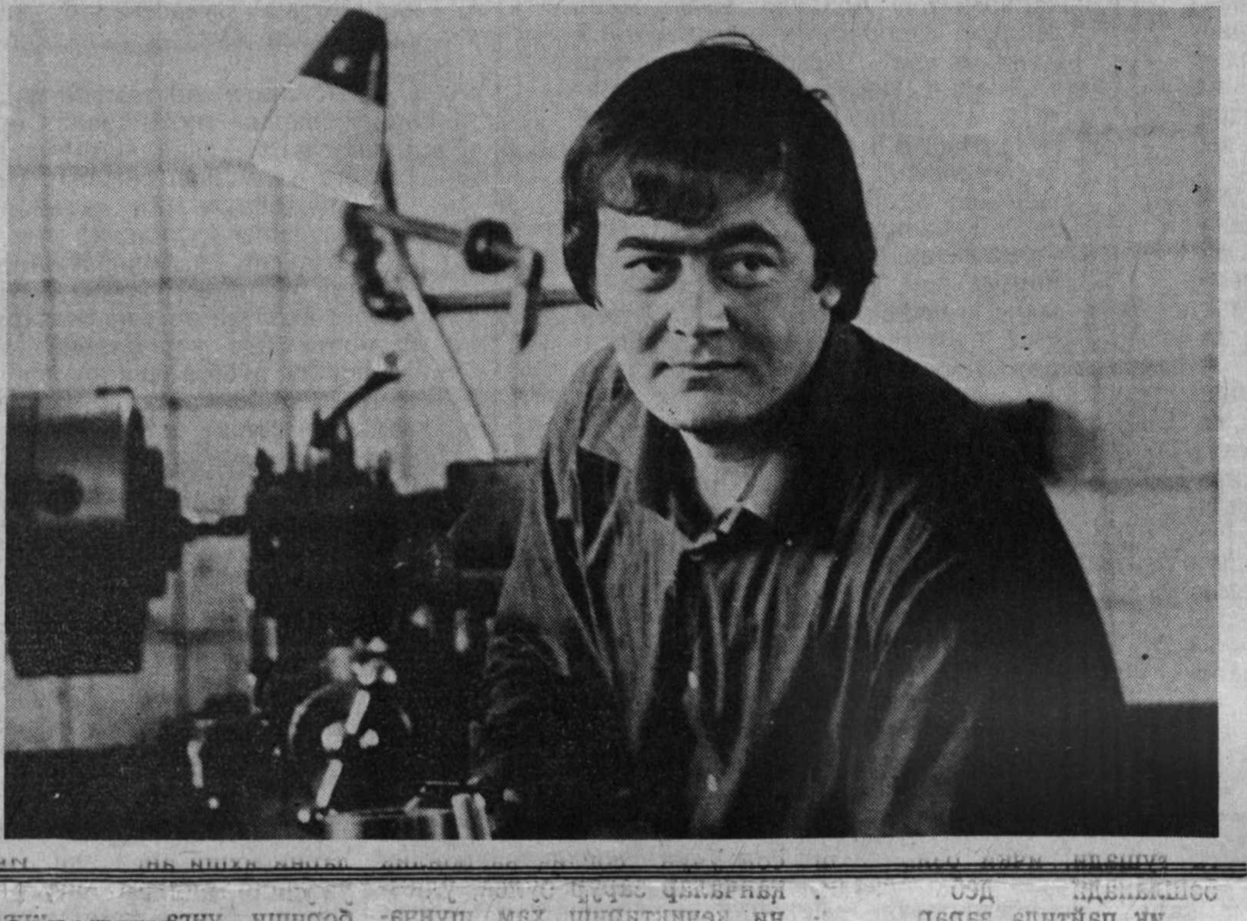

Ёш коммунист Шуҳрат Каримов Тошкент фурнитура ва технологик остнастка ишлаб чиқариш бирлашмасида ўн йилдан бери ишлаб келмоқда. Токарлик касбини пухта эгаллаган моҳир ишчи смена топшириқларини доим ошириб адо этяпти, деталларнинг сифатли бўлишига эришмоқда.

Сураткаш: Т. КАРИМОВ.

*

ТАБИАТ НЕЪМАТЛАРИНИ ЭЪЗОЗЛАЙЛИК

БАЛИҚЧИЛИККА ПУТУР ЕТКАЗАЁТГАНЛАР

ВИЛОЯТИМИЗДА балиқ хўжалиги ҳам тобора ривожланиб бормоқда. Унинг асосий манбалари кўллар, сув омборлари, дарёлар ва ирригация каналларидир. Мавжуд қатор кўллар туркуми ҳаваскор ва спорт балиқ овчилиги учун база бўлиб хизмат қилмоқда. Улар орасида Далварзин, Ҳайбаткўл ва бошқа шу каби табиий кўллар бор. Сув омборлари ичида Оҳангарон, Чорвоқ, шунингдек Туябўғиз — Тошкент денгизи ажралиб туради. Чорвоқ сув омборининг майдони 2380 гектарни ташкил этса, Тошкент денгизининг сатҳи 1650 гектардир. Бу сув омборлари балиқ овловчи корхоналар учун база бўлиб хизмат қилади. Албатта, Сирдарёда ҳам балиқ овлаш йўлга қўйилган. Бундан ташқари вилоятда балиқ овланадиган кўп сонли дарёлар ва каналлар бўлиб, уларнинг узунлиги 4 минг километрга яқинлашиб қолади. Дарёларнинг ўзи 700 километргача чўзилган.

Яқинда балиқ хўжалиги ва ундан фойдаланишга бевосита ва билвосита алоқадор бўлган айрим хўжаликлар текшириб кўрилди. Бунинг натижасида уларда катта-катта камчиликларга йўл қўйилаётганлиги аниқланди.

Бекобод ноҳиясидаги А. Мавлонов номли пахтачилик шўро хўжалиги бунга ёрқин мисол бўла олади. Хўжаликнинг экин майдони 3195 гектарни ташкил этган. Унда ирригация, коллектор ва зовурлардан иборат кенг сув хўжалиги тармоғи бор. Улар ёрдамида суғориш ишлари амалга оширилади. Бунда асосан насослардан фойдаланилмоқда. Ҳаммаси бўлиб турли хил 28 та насос ишлаб турипти. Уларнинг айримлари ҳар дақиқада 500 литр сувни юқорига кўтариб бериш қувватига эга. Қувурларнинг кенглиги 600 миллиметрни ташкил этади.

Текшириш натижасида аввало шу нарса аниқландики, субдан фойдаланиш учун шўро хўжалигининг махсус рухсатномаси йўқ экан. Коллектор ва зовур тармоқлари эса бевосита кўллар ва Сирдарё билан боғланган. Сув шу манбалардан олинади. Ачинарлиси шундаки, ишлаб турган насосларнинг бирортасида ҳам балиқни муҳофаза қилиш қурилмалари йўқ. Жойлардаги табиатни муҳофаза қилиш идоралари шўро хўжалиги раҳбарлари олдига ана шундай қурилмалар ўрнатишни бир-неча бор талаб қилган эдилар. Улар доим бундай қурилмалар ишлаб чиқарувчи завод йўқлигини рўкач қилишади. Ваҳоланки бевосита хўжаликнинг ўз кучи билан шундай мосламаларни яратиш мумкин. Бунинг учун тўла имконият бор. Тузатиш базаси, зарур бўладиган материаллар ҳам етарли. Лекин холис ният билан қилинган илтимосларга қулоқ солмаслик сувга зарар келтиришдан ташқари балиқ хўжалигига ҳам салбий таъсир кўрсатмоқда.

«Узбекрибвод»нинг маълумотларига қараганда насослар ўрнатилгандан бери келтирилган умумий зарар 42 миллион сўмни ташкил этди. Демак, ҳар бир насос балиқ хўжалигига 1,5 миллион сўмликдан путур етказган. Ваҳоланки балиқни муҳофаза қилувчи қурилмаларни ўрнатиш шундай катта ҳажмдаги зарарнинг олдини олган бўларди. Бунинг учун миллион-миллион сўм маблағ ҳам сарфланмасди, харажатлар бир неча минг сўмни ташкил этарди. Шунинг учун ҳам бундай муносабатни лоқайдликдан бошқа нарса деб изоҳлаш мумкин эмас. Озгинагина ҳафсала керак эди. Шу хўжалик раҳбарларида етишмаяпти.

Бундан ташқари шўро хўжалиги деҳқончиликда минерал ўғитларни, пестицидлар ва гербицидларни ишлатиш билан ҳам балиқчиликка зарар етказмоқда. Бундай зарарли моддалар оқава сувларга қўшилиб, сув манбаларига бормоқда ва обиҳаётнинг ифлосланишига сабаб бўляпти, айни вақтда балиқларнинг нобуд бўлишига ёки камайиб кетишига олиб келяпти.

Хўжаликдаги насос қурилмаларини ишлатишда дизель ёнилғисидан фойдаланиляпти. Бироқ уларни сақлаш учун махсус мосламалар йўқ. Насос қурилмаларига пақирлаб қуйилади. Шундай вақтда ёнилғининг суғориш тармоғига тўкилишига, насослар атрофига ёйилиши ва тупроқнинг зарарланишига йўл қўйилмоқда.

Шу ноҳиядаги «Октябрь 46 йиллиги» шўро хўжалиги ҳам балиқчиликка катта зарар келтирмоқда. Бу хўжалик асосан шоли етиштиришга ихтисослашган. Унинг умумий суғорма майдони 3615 гектарни ташкил этгани ҳолда сувдан фойдаланиш учун махсус рухсатномага эга эмаслиги кишини ажаблантиради. Бу ерда ҳам сув бевосита Сирдарё, шунингдек катта ва кичик Қолгансир, Ҳайбаткўл ва кўллар системасидан олинади. Уларнинг ҳаммаси балиқ овлашга мўлжалланган сув ҳавзаларидир. Хўжаликда ҳаммаси бўлиб 88 та насос ўрнатилган. Уларнинг айримлари ҳар дақиқада 600 литргача сувни юқорига чиқариб беради. Бирортасида ҳам балиқни муҳофаза қилиш қурилмалари йўқ. Бунинг натижасида келтирилган умумий зарар, «Узбекрибвод»нинг маълумотларига кўра, 132,0 миллион сўмни ташкил этди. Хўжаликда ёнилғи-мойлаш материалларидан оқилона фойдаланмаслик натижасида уларнинг ерга тўкилиши ва очиқ сув омборларига тушишига йўл қўйилмоқда. Бундан ташқари, минерал ўғитлардан ҳам тўғри фойдаланилаётгани йўқ. Уни ортиқча ишлатишга берилиб кетилган. Масалан, экинларга керагидан 45 фоиз кўп солинган. Бундан ташқари, хўжалик шоли етиштиришда мамлакатимизда ва чет элларда ишлаб чиқарилган гербицидлардан ҳам фойдаланмоқда. Уларни экинга солишда белгиланган норма ва муддатларга кўпинча амал қилинмайди. Бунинг натижасида атроф-муҳитга катта зарар келтирилмоқда.

Хўжаликда балиқни муҳофаза қилувчи қурилмалар йўқ, деб бўлмайди. У сотиб олинган, бироқ, насосларнинг диаметри инобатга олинмаган. Оқибатда 20 минг сўм сарфлаб келтирилган муҳофаза қурилмалари сўрувчи қувурлар диаметрига мос келмаяпти. Шунинг учун уларни ўрнатиш мумкин эмас. Ҳар йили хўжаликда табиатни муҳофаза қилиш учун кўпгина миқдорда маблағ ажратилади. Масалан, биргина 1989 йилда шу мақсадга 260 минг сўм сарфлаш назарда тутилган эди. Амалда у тўла фойдаланилмади. Бундай аҳвол ўтган йили ҳам такрорланди.

АЙРИМ ХЎЖАЛИКЛАР РАҲБАРЛАРИНИНГ ЛОҚАЙДЛИГИ ВИЛОЯТИМИЗНИНГ БАЛИҚЧИЛИГИГА КАТТА ЗАРАР ЕТКАЗМОҚДА

Афсусланарлиси шундаки, бевосита балиқ етиштириш билан шуғулланаётган «Балиқчи» озиқ-овқат саноатининг шу муҳим тармоғига катта зарар келтиришни ҳамон давом эттирмоқда. Унинг сув олувчи насослари тўғридан-тўғри Сирдарёга ўрнатилган. Улардан 12 йил давомида узлуксиз фойдаланиш кўп қисмларининг ейилишига олиб келди. Бунинг натижасида сув олинадиган жойда майда балиқлар насосга тушиб нобуд бўлмоқда. Келтирилган умумий зарар 2,5 миллион сўмликдан кўпроқни ташкил этди.

Бу хўжаликда балиқни қайта ишлаш бўйича махсус кооперативнинг ташкил этилганлиги ҳам атроф-муҳитни ифлослантирмоқда. Унинг цехларида замонавий тозалаш иншоотлари йўқ. Оқавалар тозаланмасдан тўғридан-тўғри Сирдарёга оқизиб юборилади. Ҳатто балиқ маҳсулотларининг нобуд бўлишига йўл қўйилмоқда. Бу ерда браконьерчилик ҳам хотима топгани йўқ. Кооперативда хўжасизларча фаолият туфайли ҳар йили 2,5 тоннадан ортиқ тирик балиқ нобуд бўлмоқда. Бундан ташқари уларни нотўғри сақлаш натижасида ҳам шунча миқдордаги балиқ маҳсулотлари яроқсиз ҳолга келмоқда.

Юқорида келтирилган мисоллардан шундай хулоса чиқариш керакки, вилоятимизнинг айрим хўжаликларида балиқчиликни муҳофаза қилиш билан умуман шуғулланилмаяпти. Бу катта зарар келтирмоқда. Гўшт ва гўшт маҳсулотлари тақчил бўлиб турган ҳозирги вақтда дарёлар, кўллар ва сув ҳавзаларидаги балиқларни муҳофаза қилиш, уларни етиштиришни кўпайтириш ва меҳнаткашларнинг дастурхонларига етказиб бериш ҳақида қайғуриш керак. Бунинг учун биринчи навбатда ҳамма жойда балиқчиликни муҳофаза қилиш ишларини кучайтириш, бу муҳим масалада узоқ йиллар давомида этиб келаётган ўзибўларчилик кайфиятига барҳам бериш зарур.

А. УСМОНОВ,
ўсимлик ва ҳайвонот дунёсини муҳофаза қилиш ва фойдаланиш бўйича махсус давлат инспекцияси бошлиғи.

Мамлакатимиз ҳаётидан

ВОҚЕАЛАР, ФАКТЛАР, ХАБАРЛАР

УЧ ЖУМҲУРИЯТ ИТТИФОҚИ

Россия, Украина, Белоруссия жумҳуриятлари вакиллари ўзаро кенгаш ўтказдилар. Бу кенгашда нархлар соҳасидаги ҳаракатларни мувофиқлаштириш тўғрисида келишиб олинди.

Украина ССЖ Олий Кенгаши Раиси Л. Кравчук журналистларга шуни маълум қилдики, яқин вақт ичида бу уч жумҳурият вакиллари ўзаро йиғилишиб, энг зарур моллар чакана нархларини биргалашиб ошириш тўғрисида битим тузадилар. Бунинг учун умумий қўмита тузилади, у шартнома муносабатлари билан ҳам, иқтисодий битимлар, шу жумладан нархлар билан ҳам шуғулланади.

Л. Кравчук шу йил 1 мартгача жумҳуриятнинг ҳамма вилоятларида ҳеч қандай нархларни оширмаслик учун бир ёқлама қарор қабул қилганлигини айтди. Бундан ташқари ҳозир чайқовга йўл очиб берган шартномавий нархлар ҳам тартибга келтирилиши мўлжалланмоқда. Нима учун «учлар иттифоқи»га фақат Россия, Украина ва Белоруссия киришини Л. Кравчук шу билан изоҳлайдики, бу жумҳуриятларни бир хилдаги анъанавий маҳсулотлар: гўшт, сут, ёғ ва бошқалар, шу жумладан озиқ-овқат маҳсулотлари ҳам етиштирилаётганлиги бирлаштиради.

Нархлар ўсишининг ўрнини қоплаш учун катта пуллар талаб қилинади. Биринчи навбатда кам даромадли кишилар — ногиронлар, нафақахўрлар, талабаларни ҳимоя қилиш керак бўлади. Бизда бунга илгаридан тайёргарлик кўрилган эди. Биз бюджет тўғрисидаги қонунни қабул қилдик. Унда ана шу ўрнини қоплашга кетадиган сарфлар ҳисобга олинган эди. Бошқа манбаларни ҳам ишга соламиз. Шунингдек ўқитувчилар ва шифокорлар маошини оширамиз, деб таъкидлади Л. Кравчук.

ҲОСИЛИМИЗ ЕТАРЛИМИ?

ССЖИ Вазирлар Кенгашининг озиқ-овқат ва харидлар бўйича давлат қўмитасининг хомаки маълумотларига кўра 1990 йилда 240 миллион тоннага яқин дон йиғиштириб олинган. Бу аввалги тўрт йил ичида ўртача етиштирилгандагидан тахминан 15 фоиз кўпдир.

Кунгабоқар ялпи ҳосили 6,5 миллион тоннага боради, деб тахмин қилинмоқда. Бу 1989 йилдагидан саккиз фоиз камдир. Ноқулай об-ҳаво шароитлари ва бошқа сабаблар оқибатида ярим миллион тонна писта ҳосили далада қолиб кетди.

Аввалги йилдагига нисбатан картошка ва сабзавот 11 фоиз кам етиштирилди. Бироқ бу экинларни йиғиштириб олишда ҳам катта нобудгарчиликларга йўл қўйилди. Натижада ҳозирги тахминларга кўра ҳамма тоифадаги хўжаликларда 66 миллион тонна картошка қазиб олинди. Ваҳоланки 1989 йил у 72 миллион тонна бўлган эди. Камида 20 фоиз ҳосил йиғиштириб олиш вақтида бой берилди.

АЙБЛАНУВЧИНИНГ ЁШИ 106 ДА

Яқинда Нальчик шаҳридаги тергов изоляторига 106 ёшли оқсоқол олиб келинди. У қасддан одам ўлдиришда айбланган эди. Тоғлиқ бу қария ем-хашак майдони учун қўшниси билан жанжаллашиб қолиб, охири унга пичоқ кўтарган.

Терговчилар руҳий касалликлар шифокорларига мурожаат қилишганда айбланувчи соппа-соғ деган хулоса беришди.

Оқсоқол ҳозир қасос олишларидан қўрқиб шаҳарда, ўғлиникида яшаётган экан.

ТАЛАБАНИ ТАНЛАШДИ

Москва Авиация институтининг тўртинчи курс талабаси Майя Шуленина «Москва гўзали» деб тан олинди. У навбатдаги танловда финалга чиққан 12 нозаниилар орасида ғолиб чиқди. Москва гўзалига ғолиблик тожи кийгизилиши билан бирга махсус мукофотлар — қизил пўстин, Италия туфлиси ва ҳорижга сафар қилиш учун иккита йўлланма берилди

(МАТБУОТ ХАБАРЛАРИ АСОСИДА ТАЙЁРЛАНДИ).

Соғлиқнинг қадрига етайлик

ЭЛ СЕВГАН ШИФОКОР

БАЛАНД бўйли, тик қоматли, мулойим, чеҳрасидан нур ёғилиб турган бу шифокорни вилоятимиздаги барча ноҳияларда танишади. Чунки жуда кўп йиллардан бери ўз бурчини маъсулият ва алоҳида меҳр билан ўтаб келаётган Жўра Хўжаев одамлар орасида тез-тез бўлишни, беморлар билан суҳбатлашишни, ўзининг содда, лекин фойдали суҳбатлари билан келиб чиқиши мумкин бўлган касалликларнинг олдини олишни биринчи галдаги вазифа деб билади. Хизмат юзасидан турли қишлоқларда бўлганимда Жўра ака ҳақида бир неча бор илиқ сўзларни эшитганман. Ким билан суҳбатлашмай, бу нажоткорнинг босиқлиги, камтарлигини одамлар қалбига йўл топа олишини, оилаларда, аҳоли яшаш жойларида соғлиқни сақлаш юзасидан самарали тушунтиришлар олиб борганлигини мамнунлик билан гапириб берган.

Эл орасида эътибор топган врачнинг таржимаи ҳоли ҳам, фаолияти ҳам ана шундай ҳавас қилса арзийдиган маълумотларга бой. У бугунги кунда номи Юнусобод даҳасидаги кўчалардан бирида абадийлаштирилган соҳибкор отаси Абдулла аканинг «Ўғлим, фақат ҳалол меҳнатгина инсонни юзага чиқаради» деган сўзларини бот-бот эслайди.

Чиндан ҳам шундай бўлди. Бундан ўттиз беш йил аввал Тошкент тиббиёт олийгоҳини имтиёзли диплом билан битирган ёш мутахассис йўлланма билан Хоразм вилоятига юборилди. У ерда дастлаб саломатлик марказида, кейинчалик Урганч шаҳар санитария эпидемиология станциясида бош врачлик лавозимларида ҳалол хизмат қилган Ж. Хўжаев йилма-йил бой тажрибага эга бўлиб борди. Меҳрибон инсон, жонкуяр шифокор сифатида катта обрў орттирди.

Кейинчалик юксак малакали нажоткорни жумҳурият соғлиқни сақлаш вазирлиги Тошкентга таклиф қилди.

— 1961 йилда вилоят саломатлик марказига бош врач қилиб тайинланганимда зиммамда анча оғир вазифалар турганлигини ҳис қилдим,— дейди у, — аҳоли орасида тиббий тушунтириш ишларини кенг йўлга қўйиш, саломатликнинг гарови бўлган тозалик, саранжом-саришталикка оид билимларни тарғиб қилиш зарур эди. Марказда эса мутахассиснинг йўқлиги анча қийинчилик туғдирарди.

Шифокор ана шу мушкулликларни сабр-тоқат билан енга борди. Вилоят соғлиқни сақлаш бўлими ёрдамида малакали врачлар ва бошқа ходимларни тўплади. Уларни қишлоқ аҳоли истиқомат жойларида санитария билимларини тарғиб қилишга жалб эта олди. Эндиликда Шариф Бекмирзаев, тиббиёт фанлари номзоди Абдуғани Ҳакимов, Мурод Абдуллаев каби врачлар Мухтарам Эргашева, Ҳайдар Шоумаров сингари ихтисосларини яхши эгаллаган инструкторлар ўз раҳбарлари билан ёнма-ён юриб, вилоятда касалликларнинг олдини олиш бўйича бир қатор тадбирларни фаол амалга оширмоқдалар.

Бош шифокор Жўра Хўжаев фақат аҳоли орасидагина эмас матбуотда, радио, телевидениеда ҳам турли мавзуларда мақолалари, маслаҳатлари билан иштирок этиб келмоқда. Элга сидқидилдан хизмат қилган инсон албатта қадр топар экан. Бош шифокорнинг меҳнатлари ҳам муносиб мукофотга сазовор бўлган. Унинг кўксини ССЖИ соғлиқни сақлаш аълочиси нишони безаган. Оилада содиқ умр йўлдош, меҳрибон ота, жамиятда ўз касбини севган шифокор сифатида аъзоз топган Жўра аканинг бундан буён ҳам ишлари ҳамиша зафарли бўлишига тилакдошмиз.

Саида МУҲИДДИНОВА,
шифокор.

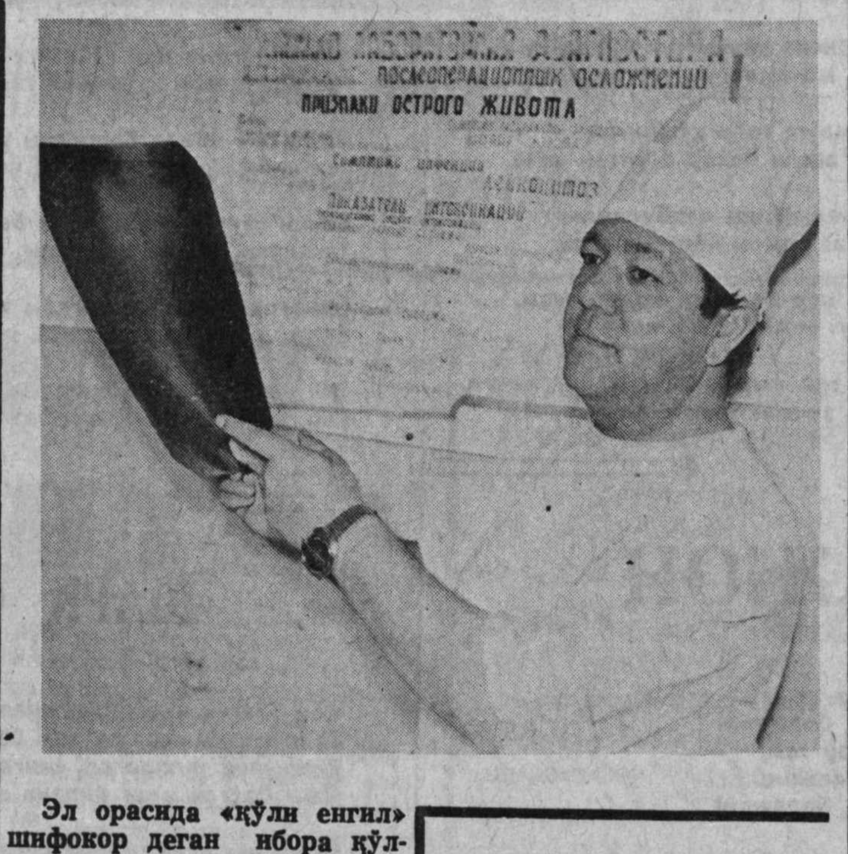

Эл орасида «қўли енгил» шифокор деган ибора қўлланилади. Одамларга меҳрибон, тез шифо бахш этган нажоткорларга нисбатан меҳр билан айтиладиган бу сўзлар Бўстонлиқ марказий касалхонаси жарроҳи Қаюм Баҳромовга ҳам муносибдир. У ўзининг сидқидил хизмати билан иш жойида ҳам, беморлар орасида ҳам катта ҳурмат қозонди. Суратда Қ. Баҳромов беморнинг рентген тасвирини кўздан кечирмоқда.

Сураткаш М. МОСКАЛЕНКО.

ШИРИН СЎЗЛАРИ — ЖОНГА МАЛҲАМ

БУ МАКТУБНИ, биз Улуғ Ватан уруши ногиронлари йўллаяпмиз. Ҳаётимизда не-не кунларни кўрмадик, дейсиз. Ўша оловли йилларда майиб, мажруҳ бўлиб қолганимизда хаста дилларимиз фақат ширин сўзларга муҳтож эди. Тақдирга шукурки она юртимизга қайтгач, яхши одамларнинг ширин суханлари жонимизга малҳам бўлиб келяпти. Балки бу сўзлар қудрати бизнинг қаддимизни тик тутишимизда катта мадад бўлаётгандир.

Яқинда бундай илиқликни уруш ногиронлари даволанадиган шифохонада ҳам ҳис этиб, бошимиз кўкка етди. Шифохона бош врачи И. Қурбонов, даволовчи врач М. Қўчқоров, ҳамширалар — Холидахон, Раҳимахон, Зуҳрахонлар биздек оталари устида доим парвоналар.

Одамлар қадрига етганлар ҳеч қачон кам бўлмайдилар. Булар ҳам кам бўлишмасин. Умрларидан барака топишсин.

А. АБДУЛЛАЕВ,
И. АҲМЕДОВ,
А. АБДУЖАББОРОВ,
С. МИРСАИДОВ.
Улуғ Ватан уруши ногиронлари.

● Коммунистик ноҳиясида сут маҳсулотлари ошхонаси очилганда парҳез-ҳамшира Дилбар Ўсарова биринчилардан бўлиб, бу ерда иш бошлади. Ўшандан буён ўтган йиллар ичида у ўз хизматини фақат сифатли бажариб келмоқда. Суратда: Д. Ўсарова.

Сураткаш: М. МАҲМУТОВ.

*

● *Бу — қизиқ*

ОЧЛИК МЎЪЖИЗАСИ

Қаламкаш Фазлиддин ПАРДАЕВ яқинда ўзи эркин таржима қилган ажойиб ижодий маҳсулини муҳарририятга тақдим қилди. Бу китоб Москвадаги «Молодая гвардия» нашриётида босилган бўлиб, муаллифи америкалик машҳур олим Поль БРЭГГдир. Китобнинг номи «Очлик мўъжизаси». Уни рус тилига С. ШЕНИКМАН ағдарган. Биз бу китобдан айрим парчаларни рўзномамизнинг бир неча сонларида муштарийлар эътиборига ҳавола этар эканмиз, унда баён қилинган шартлар, изоҳлар, кечинмаларни ўз ҳаётингизга, албатта, татбиқ этинг, деган фикрдан йироқмиз. Ҳар ким ўз жисмининг хусусиятларини ўзи билади. Лекин, шунга қарамасдан, бу китоб минг-минглаб кишиларнинг ўз соғлиқларини ўзлари назорат қилишларида муҳим роль ўйнайди, деб ўйлаймиз.

СЎЗБОШИ

«ИНСОН 120 йилгача ва ундан ҳам кўп яшаши мумкин ва бунга тўла ҳаққи бор. У бу улуғ неъматдан охиригача фойдаланишга мажбур бўлмоғи лозим. Соғлиқни сотиб олиб бўлмайди, уни фақат инсоннинг ўз ҳаракати туфайлигина сақлаб туриш мумкин. Фақат ўз жисми устида мунтазам, астойдил олиб борилган меҳнатгина инсонни туганмас ғайрат ва мустаҳкам соғлиқ билан мукофотлайди». Бу сатрлар муаллифи Поль Брэгг йилнинг барча 365 куни давомида ўзини соғ-саломат ҳис этган. Ҳар қандай оғриқдан ҳоли бўлган, ҳориш ва чарчаш нелигини билмаган. Унинг ёзишича у ҳеч қачон гавдасини осилиб туришига йўл қўймаган.

Пол Брэгг шундай ҳаёт кечириб, 120—130 йил ва ҳатто, ундан ҳам кўп яшашни орзу қилган, орзуси сари интилаётган, агар бахтсиз ҳодиса бўлмаганда бу орзуси амалга ошган инсон бўлиши мумкин эди. Унинг ажойиб ҳаётини океанда тахтача узра сайр қилиб юрган пайтида ногоҳ босиб-эзиб кетган кучли тўлқин узган эди. Шифокорлар унинг жасадини кўздан кечиришганда юраги, томирлари ва барча ички аъзолари аъло даражада эканлигини таъкидлашган. Академик Анохиннинг ёзишича, юрак хасталигидан вафот этганларнинг мингтасига биттагина вегетарианлар — яъни Брэгг каби асосан табиий таомларни хуш кўрувчилар, гўштни умуман кам ейдиганлар тўғри келади. Вегетарианлар фақат янги сабзавот-мевалар, ёнғоқ, асал, ёғли экинлар уруғлари, ёввойи ўсимликлар билан озиқланувчи кишилар бўлади. Кўп сабзавот истеъмол қилувчилар қўзғатувчилар ҳисобланган қаҳва, тамаки ва спиртли ичимликларга мойил бўлмайдилар.

Брэгг таълимотига кўра, инсон узоқ йиллар соғлом яшашида кўпгина омилларга риоя қилиши керак. Масалан, ҳафтада бир марта 24 соат оч юриш бадандан кўплаб зарарли моддаларнинг чиқиб кетишига сабаб бўлади. Шу бир сутка вақтида фақатгина қайнатилган сув ичиш мумкин. Шунингдек, ҳар уч ойда 7—10 сутка оч юриш ҳам соғлиқни мустаҳкамлайди. Профессор Ю. Николаев ўзининг «Соғлиқ йўлида очлик» китобида организм оч қолганда ўзининг ички заҳираларини ишлатишга тушади, ички озиқланиш бошланади — деб ёзади. Очлик пайтида зарарли нарсаларни бадандан чиқишига уқалаш, ванналар, клизмалар, тоза ҳавода сайрлар катта ёрдам беради.

Брэгг таълимотига кўра кундалик озиқ-овқатларнинг тахминан 60 фоизини сабзавот-мевалар ташкил қилиши лозим. Асосан хомроқ мевалар фойдали. Саноат ишлови берилган, кимёвий ишланган маҳсулотлардан воз кечиш керак.

Таом иложи борича камтуз, камқанд, турли сунъий аралашмалардан ҳоли бўлгани маъқул. Агар инсон гўшт ейишга ўрганган бўлса, ҳафтада уч-тўрт марта ейиш етарли. Колбаса, консервалар, қовурма ва ёғли гўштларга ихлос қўймаган яхши. Брэгг тухумга ҳам қарши эмас, лекин, ҳафтада 2—3 тадан оширмаслик керак, деб ҳисоблайди.

Катта ёшдаги одамлар сут, қаймоқ, пишлоқ, сариёғ ва бошқа ҳайвон ёғидан бўлган маҳсулотларга кўп ҳам ружу қўймасликлари керак.

Брэггнинг ўзи деярли гўшт емас, балиқни ҳам жуда кам ер эди. Унинг фикрича, гўштли маҳсулотлар ичаклар чўзилишига, танани турли зарарли моддалар билан ифлосланишига, асаб системасининг ортиқча зўриқишига олиб келади.

Шундай қилиб, узоқ умр кўришнинг, ҳаётнинг олий сири ҳақидаги китобга марҳамат!

* * *

АГАР соғлиқ бўлмаса бойлик ва шуҳрат бир пул. Инсон учун соғлиқ ва бойлик қанчалар зарур бўлса, ўлимни кечиктириш ҳам шунчалик муҳимдир. Ҳаёт баъзан қанчалик оғир бўлмасин, инсон унга талпинади. Ўлим билан курашишга қанча-қанча руҳий куч-қувват сарф қилинади.

Инсон ўзини беорларча озиқ-овқатлар ва ичимликлардан тия олмаслиги туфайли унга табиат ато этган умрнинг ярмисини ҳам яшамай вафот этади. Ёввойи ҳайвонлар, агар уларга ноқулай ташқи шароитлар тажовуз қилмаса, ўз умрини тўлалигича яшайдилар. Ер юзидаги миллионлаб тирик организмлардан фақат инсонгина ўзининг табиий чегарасигача етиб яшамайди. Ҳайвонлар инстинктив равишда қандай яшаш, нимани ейиш ва ичиш зарурлигини яхши ҳис қиладилар. Агар улар яралансалар ёки касаллансалар озиқланишни вақтинча тўхтата оладилар.

Мен ўз соғлиғимни яхшилаб олганимдан бери ўз гавдамни мукаммал даражада сақлаш учун зарур тадбирларга амал қиламан. Бардамлик, чидамлилик ва эпчилликнинг юксак ғояларига садоқат менга шундай юқори эътиқодлар берадики, мен ўзимни соғлиқ миллионери деб атагим келади. Қариликни сезмаслик, соғлиқ сари табиий таом, тоза ҳаво, оч юриш, жисмоний машқлар, дам олиш ёрдамида, заҳиран тозаланиш орқали борилади.

Инсон устидан ҳукмронлик қилувчи табиат қонунлари анча содда ва инсон бунга вақт аямаса, ўз организмини кунба-кун кузатиб боришга ўрганса, у бу қонунларни яхши англайди. Инсон ўз-ўзини йиллар оша билиб бориши, унга фақат қувонч, саломатлик, узоқ умр бахш этади.

Инсониятнинг буюк кашфиёти — бу назаримда ўз-ўзини очлик ёрдамида жисмонан, ақлан ва руҳан ёшартириш ҳислатининг кашф этилишидир. Инсон оч юра бориб, ўзининг муддатидан олдин қариб қолишини чеклайди.

Бир йилда ҳар ҳафтада бир мартадан жами 52 марта оч юриш ва камида уч марта 7—10 кун оч юриш томирлар ва мускулларни зарарли токсинлар ва шлаклардан тозалашга ёрдам беради. Инсон танасидаги зарарли нарсаларни чиқарувчи тўртта аъзо мавжуд: ичаклар, буйраклар, ўпка ва тери. Бу органларнинг яхши ишлаши учун инсон энергетик имкониятларга эга бўлиши лозим. Организмдаги ортиқча нарсалар шу аъзолар орқали фақат етарли энергия мавжудлигидагина чиқади. Озиқ-овқатлар оғиздан то ичаккача 30 сантиметр атрофида бўлган йўлни босиб ўтиши учун ҳам катта ҳаётий энергия зарур.

Инсон буйраклари ўзидаги 2 миллион атрофидаги фильтрлар орқали суюқликни ўтказиш учун ҳам жуда катта энергия талаб қилади.

Озиқ-овқатлар организмнинг миллиардлаб ҳужайралари ўзлаштириши учун тайёрлаб берадиган захматкаш жигар ва ўт пуфагининг ишлашлари учун ҳам энергия зарур.

Кунига 5—8 литр қонни ўпка ёрдамида кислород билан таъминлаш ва организмдан карбонат газини чиқариш учун ҳам ғайрат керак. Терининг 96 миллион ҳужайралари орқали зарарли моддаларнинг чиқарилиши ҳам катта ҳаётий энергияни талаб қилади.

(Давоми бор).

320 МИНГ СЎМ ФОЙДА

1990 ЙИЛНИНГ апрель ойида рўзнома топшириғи билан Оҳангарон ноҳиясига борганимда, ноҳия партия қўмитаси, халқ депутатлари ноҳия кенгаши Будённий номли давлат хўжалигини учта ижарачи жамоага бўлиш ҳақида қарор қабул қилганлигини эшитган эдим. Бунинг сабаби бор эди, албатта. Биринчидан, бу хўжалик сурункасига бир неча йилдан буён давлатдан қарздор бўлиб келарди. Масалан, 1989 йилда давлат олдидаги қарзи салкам 2 миллион сўмни ташкил этди. Иккинчидан, бу ерда қишлоқ хўжалик маҳсулотларидан ёлчитиб ҳосил олинмади. Учинчидан, деҳқонлар бундан буён эскича ишлаб бўлмаслигини очиқ айтишди. Янги иш усулига ўтишга ўзлари тарафдор бўлишди. Ўшанда ноҳия кенгашининг бу қарори тўғри ёки нотўғри эканлиги ҳақида бирон нарса дейиш қийин эди. Зеро, ҳамма нарса пировард натижа билан ўлчанмоғи лозим.

Мана, йил якунланди. Янгилик ўзини оқладими, самарасини бердими? Яқинда биз ана шу — собиқ Будённий давлат хўжалиги худудида ташкил этилган ижарачи хўжаликлардан бири «Бирлик» жамоасида бўлиб, хўжалик бошлиғи Анорбой КАРИМОВ билан суҳбатлашдик.

— Анорбой ака, илгарилари ҳам вилоятимизда йириклаштирилган ёки майдалаштирилган хўжаликларни кўп кўрганмиз. Лекин очиғини айтганда аксарият ҳолларда бу ўзини оқламаган. Масалага шу нуқтаи назардан қараганда меҳнатни ташкил этишнинг янги усули кўзланган натижани бердими?

— Жуда тўғри айтдингиз. Аслида ҳозирги «Бирлик» ижара хўжалиги ўрнида илгари Жуков номли давлат хўжалиги бўлиб, унинг ишлари юришмагач, Будённий давлат хўжалигига қўшиб юборилган эди. Мана, яна ажралдик. Аммо бу сафарги «бўлиниш» назаримда яхши томонга хизмат қилди.

Жамоамизда 1028 гектар суғориладиган, 355 гектар лалми ер бўлиб, дастлабки кунданоқ бу майдонлардан иложи борича мўл ва сифатли ҳосил олиш учун ҳаракат қилдик. Меҳнатни ташкил этишнинг ижара усулини беистисно ҳамма соҳага татбиқ этдик. Бу нималар берди? Биринчидан, меҳнатдан ўта совиб кетган деҳқонларни ерга қайтарди. Уларнинг ишга муносабати ўзгарди. Ижара шартларини тузишда одамларга ҳаммасини ётиғи билан, узил-кесил тушунтирдик. Қандай ишласа шунга яраша ҳақ олишига ишонтирдик. Бу бирмунча мураккаб бўлди, албатта. Сабаби меҳнаткашлар ўтган даврда 4—5 ойлаб иш ҳақи олмаган кезлар бўлган экан. Хуллас, секинлик билан бўлсада, иш ривожлана бошлади.

Жамоамизда биринчи бўлиб Петр Минахов бошлиқ уч кишилик жамоа 500 гектар ғалла етиштириладиган майдонни ижарага олиш ташаббуси билан чиқди. Натижаси кутилганидан ҳам аъло бўлди. Хўжалик тарихида биринчи марта ҳар гектар ердан 22,5 центнердан дон йиғиштириб олинди. Биз бир центнер дон етиштириш учун 12 сўм сарф-харажатни режалаштирган эдик. Амалда Петр Минахов бошлиқ жамоа 10 сўм сарфлаб, бир центнер дон сотди. Ишлаб чиқариш учун ажратилган маблағдан тежаб қолинган пулнинг ҳаммаси уларга мукофот қилиб берилди. Бошқача қилиб айтганда жамоа аъзоларининг ҳар бири ойига 800 сўмдан иш ҳақи олишди. Ғаллачиликнинг ўзидан хўжалигимиз 120 минг сўм соф даромад қилди.

Содиқали Раҳмонов, Сафар Тўрабеков, Абдулҳай Қўйбоқаров бошчилик қилаётган сабзавотчилик ва картошкачилик жамоалари ҳам ўтган йилларга нисбатан бир неча баробар кўп маҳсулот сотишди. Умуман, хўжалигимиз бўйича давлатга барча турдаги маҳсулотлар сотиш режаси асосан бажарилди. Биринчи марта йилни 320 минг сўм соф фойда билан якунладик.

— Бу ишнинг бошланиши, албатта. Лекин назаримда ана шу натижаларга инсонлар туфайли эришдик. Улар тўғрисида қандай ғамхўрликлар қилинмоқда. Умуман, яқин келажакдаги режалар ҳақида ҳам тўхталсангиз.

— Мен юқорида хўжалик учун қолоқлик бир умр тамға бўлиб келганлигини айтдим. Ижарачилик жамоаси тузилгач, нимага шундай ҳол юз берганлигини мутахассислар билан чуқур таҳлил қилдик. Бунинг биринчи сабаби кадрлар қўнимсизлиги экан. Ўзингиз ўйлаб кўринг, бутун бошли хўжаликда деҳқончилик қилаётганларнинг 75—80 фоизи четдан келиб меҳнат қиладиган

● *Йил якуни таҳлили*

«мавсумий» учарлар экан. Бу аҳволда қандай ўнгланиш мумкин?! Дарҳол маҳаллий аҳоли ҳисобига деҳқонлар сонини кўпайтириш учун ҳаракат қилдик. 1990 йилнинг ўзида 52 та ёш оилага 25 сотихдан ер участкаси берилди. 1991 йилда улар сони янада ортади.

Албатта, одамлар ҳозирги шароитда ўз-ўзидан келиб меҳнат қилавермайди. Уларга ижтимоий ёрдам кўрсатиш, яшаш учун барча қулайликларни яратиб беришимиз лозим. Лўнда қилиб айтганда инсон омили ҳақида чинакамига қайғуриш керак. Шундай қилдик. 1991 йилнинг ўзидаёқ аҳоли турар-жойлардаги 1,5 километр масофа тўлиқ газлаштирилади. Ичимлик сув ҳам муаммо эди. Бу масала ҳам шу йил тўлиқ ҳал этилади. Бу ишлар юзасидан лойиҳа ҳужжатлари тайёрлаб қўйилди.

Меҳнаткашларимизнинг фарзандлари учун қулайликлар яратиш устида ҳам катта ишларни бошлаб юбордик. Мактаб ўқувчиларига хўжалик ҳисобидан бепул озиқ-овқат беряпмиз. Хўжаликда узоқ йил ишлаган Улуғ Ватан уруши иштирокчиси Аҳмад Қорабековга хўжаликка қарашли уй-жойни бепул ўз ҳисобига ўтказиб бердик. Аҳолига шахсий чорвасини ривожлантириш учун 120 тонна сомон, 80 тонна беда пичани, 30 тонна ғалла етказиб бердик. 8 бош қорамол, 50 бош қўй сотилди. Буларнинг ҳаммаси деҳқонларга арзонлаштирилган нархларда берилди. 1991 йилдан бошлаб чорвачиликни кенг ривожлантириш режаларини белгилаяпмиз. Шу мақсадда 50 бош ёш ғунажин сотиб олдик. Бундан ташқари 50 гектар майдонда янги боғ барпо этяпмиз.

— Бугун меҳнатни ташкил этишнинг ижара усули афзалликлари тўғрисида кўп гапирилмоқда. Лекин бу усулнинг кенг қулоч ёйиб кетишига тўсқинлик қилаётган муаммолар ҳам талайгина. Қолаверса, иқтисодиётнинг бозор муносабатларига ўтиш бўсағасида турибмиз. Бу янада мураккабликлар туғдириши табиий.

— Очиғи, хўжаликка раҳбар бўлган кунимданоқ мана шу масала мени ўйлантириб келади. Чунки бозор муносабатларига ўтилгач иқтисодий бақувват хўжаликлар нисбатан бир текисда ривожланиб кетавериши мумкин. Аммо бизга ўхшаган кам қувват хўжаликларнинг иши оғир кўчади. Энди хоҳлаймизми йўқми ҳақиқий ўз-ўзини бошқариш қонуниятига амал қилишимиз шарт бўлиб қолади. Ҳозирги шароитда бунга эришиш мумкинми, деган савол кўндаланг туради.

Гапни индаллосини айтганда бунга эришса бўлади. Лекин хўжаликларга, яъни бизга том маънодаги мустақиллик амалда берилиши керак. Ўзингиз ўйлаб кўринг, биз картошка етиштирамиз. Ваҳоланки унга сарфланаётган харажат маҳсулотни сотишга қараганда бир неча баробар юқори. Бунинг устига вилоятимизда картошканинг кушандаси бўлган колорадо қўнғизининг тобора кўпайиб бораётганлиги шўримизга шўрва бўлмоқда. Ҳосилдорлик тушиб кетяпти. Маҳаллий картошка уруғчилиги масаласи ҳали-вери ҳал этилмайди. Ҳамон бозор иқтисодиётига ўтадиган бўлсак биз нега энди зарар келтираётган картошкани экишимиз керак. Ана масала қаерда. Бундан ташқари хўжалигимиз ноҳиядаги энг чеккадаги жамоалардан. Экинларни суғориш учун бу жуда катта қийинчилик туғдирмоқда. Эрта-индин сувга ҳам пул тўлайдиган бўлсак, унинг таъминотини яхшиланишига ким кафолат беради. Ва ниҳоят энг катта масала. Деҳқон қийинчилик билан бўлса ҳам маҳсулотни етиштиради. Аммо уни ўз вақтида олиб бориб истеъмолчига сифатли ҳолда етказиб беришни зиммасига олган тайёрлов идоралари ва омборхоналар ўзлари катта-катта ваъдалар бериб имзолаган шартномаларига амал қиладиларми? Афсуски, бунга ҳам жавоб йўқ. Ваҳоланки 1990 йилнинг ўзида бу борада бир қатор муаммоларга рўбарў келдик. Ҳатто тонна-тонна маҳсулотлар даланинг ўзида чириб йўқ бўлиб кетди.

Ўрни келганда яна бир мулоҳазани айтиб ўтмоқчиман. Ижара усули ҳар томонлама ҳисоб-китоб билан ишни пухта ташкил этишни талаб қилади. Бу ерда ҳеч қанақа ғирромлик ёки шартноманинг бузилишига йўл қўймаслик керак. Шундай бўлгач, биз ижарачилар билан шартнома тузганда уларни техника билан таъминлашни бўйнимизга оламиз. Афсуски, хўжалигимизнинг бугунги техника қуввати бунга жавоб беролмайди. Бунинг устига эҳтиёт қисмнинг танқислиги туфайли бир қатор машина ва механизмлар носоз турибди. Бу борада ҳам бизга амалий ёрдам зарур. Хуллас, муаммолар етарли. Лекин ҳаммасини енгиб ўтиш керак. Чунки ижара дастлабки йилдаёқ ўзининг самарасини берди. Деҳқонларимизнинг келажакка ишончи ортди. Қизиқиши, муносабати ўзгарди. Бу энг муҳим бойлик.

Суҳбатдош
Ф. МУҲИДДИНОВ.

БУЗОҚБОҚАРЛАР

БУЗОҚЧИЛИК комплекси бригада бошлиғи Олимжон Нишонов билан фермани айландик. Бригада етакчиси ферма ёшларининг айни қишлов давом этаётган шу кунлардаги ишлари ҳақида гапириб борарди.

— Ишчиларнинг кўпчилиги ёшлар. Мана, илғор бузоқбоқарлардан Нодира Кенжабоева, — бригадир нарироқда бузоқларга қараётган қизга ишора қилди.

Нодирани суҳбатга тортдик.

— Фермага ишга келиб, яхши бўлди, — дейди у. Қарамоғимда 40 бош бузоқ бор. Уларни рацион асосида боқаётирман. Бузоқлар яхши ўсаяпти.

Ҳа, бу ерда ёшлар аҳиллик билан ишламоқдалар. Нурия Турдибоева ҳам дугонаси Нодирадан мусобақада ортда қолмаяпти. Ёш бузоқбоқарлар 120 бош бузоқларни кунлик режим асосида парваришлаб, уларнинг этига-эт қўшишмоқда.

А. МАҲКАМОВ.

УЗБЕКИСТОН ССЖ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ «КОЛХОЗЧИЛАР, СОВХОЗЛАРНИНГ ИШЧИЛАРИ ВА ҚИШЛОҚ ЖОЙЛАРИДА ЯШОВЧИ БОШҚА ФУҚАРОЛАРНИНГ ШАХСИЙ ЁРДАМЧИ ХУЖАЛИКЛАРИНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШГА ОИД ҚУШИМЧА ТАДБИРЛАР ТУҒРИСИДА»ГИ

ФАРМОНИГА ШАРҲЛАР

Узбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси, Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгашининг Раёсати ва жумҳурият Вазирлар Кенгашининг «Колхозчилар, совхозларнинг ишчилари, фуқароларнинг шахсий ёрдамчи хўжаликларини ва якка тартибда уй-жой қурилишини янада ривожлантириш тўғрисида» 1989 йил августида қабул қилган қарори қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш тузилмасини такомиллаштириш йўлида қўйилган муҳим қадам бўлди.

Мазкур ҳужжатга мувофиқ бир миллион 514 мингдан кўп оила қисқа муддат ичида янги ер участкалари билан таъминланди ва ўз томорқа участкаларини кенгайтирди. Шу мақсадда жамоат шўбасидан 183 минг гектардан зиёд ер ажратилди.

Мазкур қарор чиққунга қадар жумҳуриятда ҳар бир қишлоқ оиласига жами ўртача 0,12 гектар томорқа участкаси тўғри келган бўлса, ҳозир ҳар бир оила ихтиёрида 0,17 гектар ер бор, Сирдарё, Бухоро, Қашқадарё ва Хоразм вилоятларида ҳар бир оилага 0,20 гектар ва ундан ҳам кўпроқ ер тўғри келади.

Қишлоқ меҳнаткашларининг шахсий ёрдамчи хўжаликларини ривожлантиришга бундай катта эътибор берилиши озиқ-овқат муаммосини ҳал этишда, жумҳурият бутун аҳолисини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашда бу тадбирнинг муҳим аҳамиятга эга эканлиги билан изоҳланади. Ҳозирги вақтда жумҳуриятда етиштирилаётган озиқ-овқатнинг учдан бир қисмидан кўпроғи шахсий ёрдамчи хўжаликлар ҳиссасига тўғри келмоқда. Қишлоқ аҳолисининг ёрдамчи хўжаликлари фаолиятининг натижалари муттасил равишда кўпайиб боради.

Шахсий ёрдамчи хўжаликларнинг жумҳурият иқтисодиётидаги аҳамиятини ҳисобга олиб ва Ўзбекистон ССЖ Президентининг янги фармони бўйича ҳисоб-китобларга мувофиқ бу йил ёрдамчи хўжаликлар учун қўшимча равишда 108,5 минг гектар ер ажратиш мўлжалланган. Фармонни амалга ошириш натижасида ҳар бир қишлоқ оиласи 0,20 гектар ерга, бир қанча вилоятларда ва Қорақалпоғистон мухтор жумҳуриятида 0,25 гектар ерга эга бўлади. Шуниси диққатга сазоворки, аҳоли зич жойлашган ва чекланган ер заҳирларига эга бўлган Фарғона водийси ва Тошкент вилоятида томорқа участкалари 0,20 гектарга етади.

Мазкур қарорни ва Президентнинг фармонини рўёбга чиқариш қишлоқ жойларида томорқа участкаларининг умумий майдонини 516,6 минг гектарга етказиш имконини беради. Ҳолбуки, қишлоқ аҳли учун ҳақиқий тарихий ҳужжатлар бўлиб қолган мазкур қарор ва фармон қабул қилингунга қадар томорқа участкалари 224,9 минг гектарни ташкил этган эди. Энди шахсий хўжаликларнинг ер фонди икки баравардан зиёд кенгайтирилади. Бироқ шуни ҳам айтиб ўтиш кераки, ер ниҳоятда тақчил бўлган ҳозирги пайтда 1989—1990 йилларда ажратиб берилган ерларнинг муайян қисмидан фойдаланилмади ёки самарасиз фойдаланилди. Шу муносабат билан фармонда ерлардан фойдаланиш даражасини аниқлаш ва фойдаланилмаётган ерларни муҳтож кишиларга бериш тадбирларини кўриш мақсадида илгари ажратилган барча томорқа ерларни қайта рўйхатдан ўтказиш кўзда тутилган. Ўзбекистон ССЖ қишлоқ хўжалиги вазирлиги, вилоятларнинг ижроия комитетлари, районларнинг ижроия комитетлари, қўрғон, қишлоқ ва овул Советлари, жамоа хўжаликлари ва давлат хўжаликларининг раҳбарлари бутун томорқа фондини ҳовлима-ҳовли юриб пухта ҳисобга олишни ташкил этишлари, бу ишга жумҳуриятдаги барча ер ажратиш идораларини жалб этишлари зарур.

Бу тадбир шунинг учун ҳам зарурки, томорқа ерларини кенгайтириш қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш, озиқ-овқат таъминотини яхшилаш билан ўзини оқлаши керак. Бу ўринда маҳаллий Советлар зиммасига катта вазифалар юкланади. Маҳаллий Советлар ажратилган ерлардан янада самаралироқ фойдаланишга ҳар томонлама кўмаклашишлари, аҳолини кичик машина-механизмлар, ўғитлар билан, ўсимликлар ва ҳайвонларнинг зараркунандаларига ҳамда касалликларига қарши кураш воситалари билан таъминлаш тўғрисида қайғуришлари лозим.

Шу билан бирга, тайёрлов ташкилотлари маҳсулотни аҳолидан қабул қилиб олишга пухта тайёргарлик кўришлари, қабул пунктлари тармоғини кенгайтиришлари, жамоа хўжалиги аъзолари, давлат хўжалиги ишчилари ва қишлоқда яшовчи бошқа фуқаролар билан етиштирилган хилма-хил маҳсулотларни қабул қилиб олиш учун олдиндан шартнома тузишлари зарур.

Жамоа хўжаликларининг, давлат хўжаликларининг ва бошқа деҳқончилик хўжаликларининг раҳбарлари томорқа ерлардан фойдаланишда кўмаклашишлари айниқса қишлоқ хўжалик ишларини механизациялашда, томорқа ерларни сув билан таъминлашда ва маҳсулотни сотишда кўмаклашишлари керак.

Ўзбекистон ССЖ Президентининг шахсий ёрдамчи хўжаликларга қўшимча равишда ер ажратиб бериш хусусидаги фармонини рўёбга чиқариш қишлоқ меҳнатчиларини ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилишни таъминлашда олға қўйилган яна бир қадам бўлади, томорқа ерларини мустаҳкамлаш ва озиқ-овқат фондини кўпайтириш учун пухта замин яратади.

• Мушоира—91 •

Турсун Муҳаммад ўз шеърлари билан жумҳуриятимиз матбуотида фаол қатнашиб келади. Унинг машқларида мумтоз адабиётимиз намуналарига ҳамоҳанглик, ҳаётда юз бераётган воқеа-ҳодисаларни фалсафий идрок этиш ва оҳори тўкилмаган ташбеҳлар топишга мойиллик сезилади.

АСО БЎЛИБ ҚОЛҒАЙ...

Қалбим оташидин бағрим куюкдир,
Тумандин минг жоним ўртанмасинми!
Чеҳрадин нур сочган жоним суюкдир,
Қалб нури хунлиқин тўнтармасинми!

Ҳижрон қалъасида мангу ҳибисмен,
Елкама бош уриб Мажнун йиғлаюр.
Хобимда чўл аро сарғайган ҳасмен,
Назмим фарёдларин Машраб тинглаюр.

Куюнчак Алишер силагач бошим,
Умрим кемасининг ғарқин ўйламам.
То маҳшар қадарга етмай бардошим,
Асо бўлиб қолғай умримга қалам.

ОЙНИ ТУМАН ЮТГАН КЕЧА

Во... дариғ, жонимда жон йўқ ойни туман ютган, кеча,
Дил қон-у рангимда қон йўқ, соғинч висол кутган кеча.

Қайдасен эй, нур узатгич, сенсиз кўзим тун бўлди-ку,
Нурсиз ўтган онларимнинг мотамларин тутган кеча.

Боғ аро фасли аёзким, чимматга тобе кўшки-ой,
Бормикан шамшод дилимга васли баҳор бўртган кеча.

Термулиб ой нуригаким сомон йўлин маҳбусимен,
Боқий назм тулпорида гумбаз томон йўртган кеча.

Жисму жон ўтгач кетарман, нур базмига ёр ўлмасам,
Фоний умр осмонига мангу туман етган кеча.

Воҳки, Турсун, сен наво-ю гул шарбатин суйдинг нечун,
Деди, кўнгул: нур тугайдур зулмат давом этган кеча.

БОЛАЖОН

Овинг ғоят бароридан келса ҳам
Номард бўлиб курашмагил, болажон!
Нопокликнинг замирида ётар ғам,
Қисматингни охир айлар чалажон,
Номард бўлиб курашмагил, болажон!

Ҳақ йўлида бўлса агар бахт сароб,
Имонингни ардоқ айла мисли нон.
Ноҳақликнинг ҳоли бўлгай хор-хароб,
Халқинг бўлиб қолар бир кун оломон.
Номард бўлиб курашмагил, болажон!

БЎЛМАСИН

Шодлиғу ғам ўртасинда сарсон оралиғ бўлмасин,
Ранг қаролиғ бўлса бўлсин, иқбол қаролиғ бўлмасин.

Чархлайин гаплар ҳамонким, ҳақ сўз забонлар васлига,
Жон аро жисми кабобу кўнгли яролиғ бўлмасин.

Хонишингдин дур тўксангу ютса адоват нуҳлари,
Гавҳари девон тузолмай ғамзанг бalолиғ бўлмасин.

Йиғласам обдек ёшимдин унса минг гул, минг чечак,
Гул каби кўнгил либосим чок-чок яқолиғ бўлмасин.

Воҳки кўнгул ғазнасидин боримга султонмен ва лек
Тасвирим ўтмиш ҳазонлиғ, элким ҳазонлиғ бўлмасин.

Енмағоч тунда шағам ҳам тик қоматин дол этмагай,
Ендиму хок ўлди васлим, чеҳрам гадолиғ бўлмасин.

Эй, наво ташриф буюрким, Турсун дилига боту бот,
Гар, абад эркан бу гумбаз бенур бақолиғ бўлмасин.

ШАРҚ САДОСИ

Сен бахтни изладинг, ўшал бахт — менман.
Бахт отин минмаган ҳам бадбахт — менман.
Ясатиғлиқ тулпор ол, сенга бўлсин,
Чанг босган минг йиллик салтанат — менман.

* * *

Каломинг асири бўлсам нетай мен,
Қисмат ҳалқасидан қайга кетай мен!
Бу қисмат ҳалқаси фақат мендами,
Қонуни чарх ғамин кимга этай мен!

Турсун МУҲАММАД.

• Оққўрғон ижодкорлари—меҳмонимиз •

МАЗКУР клубда ёшларнинг қўлига илк бор қалам тутқазган Саиджон Мустафоев, Турсунбой Маматов, Пардабой Эргашев каби етук адабиёт ихлосмандлари билан бир сафда ижод этаётган ёшлар кўпчиликни ташкил қилади. Улардан Ўлмасой Раҳимжонова, Абдумалик Абдусаматов, Доннёр Камолов, Ҳусниддин Ғаниев, Зоир Исроилов, Зулфия Сулаймонова ва бошқаларнинг номларини фахр билан тилга олишимиз мумкин. Шу кунларда ноҳия комсомол қўмитаси ҳамда ноҳия рўзномаси қошидаги Ҳамид Олимжон номли клубнинг ижодкорлари ўртасида ўтказилаётган беллашувга жамоа хўжаликларида фаол иштирок этаётган комсомоллар ҳаётини ёритувчи, хотин-қизлар, байналмилал жангчилар ва уларнинг оилалари, эл ҳурматига сазовор кишилар ҳақида ёзилган очерк, лавҳа, шунингдек ҳикоялар, шеърлар, ҳажвиялар қабул қилинмоқда.

Мазкур беллашув 1991 йилнинг 5 майида якунланиб, унда уч ўрин бўйича мукофотлар ажратилади .Биринчи ўрин учун қимматбаҳо совға берилади. Иккинчи ва учинчи ўринни олганлар чет эл ва иттифоқ бўйича саёҳатга йўлланмалар билан тақдирланадилар.

Қуйида адабиёт оламида изланаётган оққўрғонлик ижодкорларнинг ижодларидан намуналар эълон қилмоқдамиз.

● СУРАТДА: Тўгарак қатнашчиларидан (чапдан ўнгга) Ш. Сайфиева, У. Асқарова, Ж. Самиғова, Ҳ. Ғаниев.

ПАРВАРИШ

— Қизалоғим, Гулнора,
Гулнинг ҳолига қара!
Нега сўлиди бундай
Худди совуқ ургандай.
— Йўқ, ойижон, ундаймас,
Гулим совуқ урганмас.
Тезроқ ўссин деб уни
Эрталаб-чи ҳар куни,
Иссиқ сув қуяяпман,
Парвариш қилаяпман...

Муқаддас МУРОДОВА.

●

МАҚТАНГИМ КЕЛДИ

Тишин қайраб турарди,
Енгинамда бўривой,
Арслон-чи, дерди гўё,
Силжима ҳолингга вой.
Тулки, қўнғиз, фил, эҳ-ҳе,
Жуда кўп эди улар.
Мазах қилиб ҳаттоки,
Маймун ҳам менга кулар.
Шу пайт қуйилиб келди
Қандайдир куч танамга.
Бир зарб билан жўнатдим,
Барисин жаҳаннамга.
Мен тўғримда бировга
Тағин юрмангиз сўйлаб.
Ўрнак деманг бошқага
Кучли бола деб ўйлаб.
Шунчаки сизга менинг,
Роса мақтангим келди.
У ҳайвонларнинг бари
Пластилиндан эди.

Бахтигул АЙНАҚУЛОВА.

*

• Ҳикоя •

БИТМАС ЖАРОҲАТ

Кексайган ота-она ўғлини уйлантириш тараддудига тушиб қолишди. Улар ўн тўрт фарзандни гўдаклигидаёқ қора ерга топшириб, қаттиқ изтироб чекишган. Шунинг учун ёлғиз ўғилни еру-кўкка ишонишмасди. Чол-кампир ўйлай-ўйлай келинни ўзлари яшаётган қишлоқдан олишга аҳд қилишди. Чунки ота колхозда сувчи бўлиб ишларкан, ўз звеносидаги Ҳожарой деган қизни келинликка олишга орзуманд эди. Унинг дилидаги кампирига ҳам манзур бўлди...

Тўй ҳам бўлиб ўтди. Афсуски орадан бир ҳафта ўтар-ўтмас уруш бошланди. Турсунбой беқасамдан тикилган куёвлик тўнини шинелга алмаштириб тенгдошлари қатори урушга отланди.

Айрилиқ дардини енга олмаган ота оламдан кўз юмди. Ҳайҳотдай ҳовлида фақат кексайган қайнона билан келин қолди. Улар худди онаболадай тотувликда яшаб, кун кечирдилар, келин колхозда ишлаб келгандан сўнг овқатга уннар, эрта туриб қайнонасига илиқ сув тайёрлар, нонуштага ҳозирлик кўрарди. Шу зайлда йиллар сездирмай ўтиб кетди. Шу йиллар давомида у умид билан яшади. Ахир қора хат келгани йўқ-ку! У тирик, у бир куни қайтиб келади... Ҳожарой бир умр мана шундай ўз ёлғизини кутиб ўтишга рози эди: Бироқ, сингиллари бахтидан, келажагидан ҳавотирланган акалари маслаҳатлашиб, уни бу хонадондан олиб кетиш ҳақида ўйлай бошладилар.

— Сиз боринг, уста Момут ака, ҳар қалай каттасиз!

— Бир муштипар кампирни ёлғиз қолдириб қандай қилиб синглимни олиб келаман? Бунга бардошим етмайди.

— Унда қароримизни қишлоғимиздаги кексаларга айтайлик, улар бирон-бир маслаҳат берар...

Қурбон бобо ёнига ўз тенгқурларини олиб Ҳожарой хонадонига ташриф буюрганда уларни қайнона-келин хурсандчилик билан кутиб олишди. Келин елиб-югуриб овқат тайёрлашга киришди. Қайнона меҳмонлар билан суҳбатда бўлди. Охири Қурбон бобо мақсадни қайнона-келинга ётиғи билан тушунтира бошлади.

— Демак, ўғлим Турсунбойдан қора хат келган эканки, сизлар келинимни олиб кетмоқчисизлар? Менинг шунча йиллар ўғлимга аза очмай кутганларим бекор экан-да.

— Йўқ, ундаймас, ноумид шайтон, Ўғлингиз ҳақида ҳеч нарса билмаймиз. Ахир Ҳожарой ҳам ўттиздан ошди. Унинг ёшлиги ўтиб кетяпти...

— Ҳа, ўғлим энди келмайди! Шундайми? Энди келинимни бошқа бировга эрга бермоқчисизлар. Вой болам, қаердасан? Ер юткур уруш...

Катта ҳовлида ёлғиз қолган онанинг қадди букилди. Шундай бўлса-да, ўғлига аза очмади. Кутди. Ҳожарой, қўни-қўшнилар хабар олиб туришига қарамай, у ёлғизлик азобига бир ҳафтагина чидай олди, холос.

Ўша куни назарида даҳшатли бир шарпа томоғидан бўғаётгандай она ичкарида ёта олмади. Ташқаридаги супачага жой солди. Ғарқ пишган узумлар ортидан юлдузлар мўралаб, атроф турфа гулларнинг хушбўй ҳидларидан жонланаркан, у фақат қоронғиликни ҳис этарди. Кейин эса қоронғилик, ёлғизлик даҳшатидан юраги ўйнаб, ҳаётдан кўз юмди.

Эрталаб қайнонасидан хабар олгани келган Ҳожарой шошиб нонуштани тайёрлаб бўлгандан сўнг уни уйғота бошлади. Охири келин пашшахонанинг ичига кириб қараса-ки, кампирнинг иккала кўзлари катта-катта очиқ бўлиб, қўллари билан кўрпача четларини маҳкам ушлаб олганди. Аччиқ, ўксик йиғи овозини эшитган қўни-қўшнилар бирин-кетин йиғилишди. Улар келинга ҳамдардлик билдириб, ёруғ дунёдан армон билан ўтган яна бир онани дафн этиш ишларини бошлаб юборишди.

Умриниссо АСҚАРОВА.

ТЎРТЛИКЛАР

Зарра ишни баъзи нодон дурдона чоғлар,
Доно эса минг бир ишни бир дона чоғлар.
Не-не жангда ғолиб чиққан ботир юрак жим,
Қуён отган овчи ўзин мардона чоғлар.

* * *

Инсонсан шаклда, мен бунга иқрор,
Лекин бу ниқобдир сенга эй беор!
Нишли бир чаёнсан, заҳаринг — ғийбат,
Минглаб юракларни этасан бемор.

Саиджон МУСТАФОЕВ.

Муҳаррир ўринбосари Р. УМАРОВ.

ЭЪЛОНЛАР БУРЧАГИ

Ўзбекистон ССЖ Маданият вазирлиги
М. Қориёқубов номидаги Ўзбек Давлат филармонияси
В. И. Ленин номидаги ССЖИ халқлари дўстлиги саройида

18, 19 ЯНВАРЬ СОАТ 19.30 ДА

Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллигига бағишланади

НАВО ВА ШЕЪРИЯТ КЕЧАСИ

ҚАТНАШАДИЛАР:
М. ТУРҒУНБОЕВА НОМИДАГИ «БАҲОР» ДАВЛАТ ЎЗБЕК ХАЛҚ РАҚС АНСАМБЛИ

Бадиий раҳбари — Ўзбекистон ССЖ халқ артисти Маъмура ЭРГАШЕВА.
Ўзбекистон ССЖ Телевидение ва радио эшиттириш Давлат қўмитасининг

МАҚОМЧИЛАР АНСАМБЛИ

Бадиий раҳбари — Ўзбекистон ССЖ халқ артисти Абдуҳошим ИСМОИЛОВ.

«ШОДЛИҚ» ДАВЛАТ АШУЛА ВА РАҚС АНСАМБЛИ

Бадиий раҳбари — Ўзбекистон ССЖ халқ артисти Дилафруз ЖАББОРОВА.

«ЗАРАФШОН» ДАВЛАТ ФОЛЬКЛОР АШУЛА ВА РАҚС АНСАМБЛИ

Бадиий раҳбари — Ўзбекистон ССЖда хизмат кўрсатган артист Шавкат МУҲАМЕДОВ.

Ўзбекистон халқ шоири
Абдулла ОРИПОВ,
шоир Муҳаммад ЮСУФ,
Ўзбекистон халқ ҳофизи
Фаттоҳхон МАМАДАЛИЕВ

Ўзбекистон ССЖда хизмат кўрсатган артист Турғун АЛИМАТОВ.

Ўзбекистон ССЖ халқ артистлари:

Камолиддин РАҲИМОВ,
Ғуломжон ЁҚУБОВ,
ЁҚУБ АҲМЕДОВ.

Ўзбекистон ССЖда хизмат кўрсатган артистлар: Фахриддин УМАРОВ, Муножот ЙЎЛЧИЕВА, Феруза СОЛИҲОВА, Нуриддин Ҳайдаров.

Программани — Ўткир СИДДИҚОВ олиб боради.
Режиссёр — Абдурашид РАҲИМОВ.
Балетмейстер — Вилоят ОҚИЛОВА.

Чипталар сарой кассаларида 11.00 дан сотилмоқда.

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ССЖИ ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
4, 5, 6 ФЕВРАЛЬ СОАТ 16 ВА 19.30 ДА

«ФАРҒОНА ТАРОНАЛАРИ»

ЯНГИ КОНЦЕРТ ПРОГРАММАСИ

ҚАТНАШАДИЛАР:
Ўзбекистон Ленин комсомоли совриндори, «КАМОЛОТ—89» кўригининг ғолиби
Охунжон МАДАЛИЕВ
ва хушовоз хонанда
Қиличбек ТОЖИЕВ
раққосалар; Гулмира ШИРИНОВА ВА Раъно ЗОКИРОВА.
Программани — Ўткир СИДДИҚОВ олиб боради.

Касса соат 11 дан 19.00 гача ишлайди.
Телефонлар: 45-92-13, 41-74-30.

Ўзбекистон ССЖ Маданият вазирлиги
М. ҚОРИЁҚУБОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ
В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ССЖИ ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллигига бағишланади

16, 24, 25, 26, 27 ЯНВАРЬ СОАТ 19.30 ДА
АЛИШЕР НАВОИЙ РУҲИНИ ШОД ЭТИБ

ШЕРАЛИ ЖЎРАЕВ КУЙЛАЙДИ

Чипталар сарой кассаларида соат 11.00 дан сотилмоқда.

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 16/I да **Икки дил достони**, 17/I да **Масхарабозлар**, 18/I да **Жизель**.

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 15/I да **Курорт**, 16/I да **Хотинлар «гапи»дан чиққан ҳангома**, 17/I да **Жар** (15.00, 19.00).

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУСИҚАЛИ ТЕАТРИДА — 16/I да **Қуёвлар конкурси**, 17/I да **Кампир кетармиш**, 18/I да **Паранжи сирлари**.

АБРОР ҲИДОЯТОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ДРАМА ТЕАТРИДА — 15/I да **Майсаранинг иши**, 16/I да **Гўзаллар ва миршаблар**, 17/I да **Лақма куёв**, 18/I да **Отасининг қизи**, 19/I да **Фармонбиби аразлади**, 20./I да **Кулги ва қўшиқ кечаси**.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ НАШРИЁТИ
пўлат шильдлар, штрихли ва растрли рух клишерлар тайёрлаб бериш юзасидан
БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ
Латун шильдлар буюртмачи тавсия қилган материалларда тайёрланади.
Буюртмалар сешанба ва жума кунлари қуйидаги манзилда қабул қилинади: 700029, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй «Пресса» магазини.

«СредазНИПКИпишчепром» Ўрта Осиё озиқ-овқат саноати илмий-текшириш ва лойиҳа-конструкторлик институти жамоаси институтнинг катта илмий ходими И. У. Тўхтахоновга онаси **Меҳри ФАЙЗИЕВАнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

ОЙНАИ ЖАҲОНДА

Сешанба
15 ЯНВАРЬ

● ЎзТВ I

18.00 Кўрсатувлар тартиби.
18.05 Янгиликлар.
18.10 «Ўрмон эртаклари». Мультфильм.
18.25 Жумҳурият қўғирчоқ театрида Янги йил томошалари.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Тижорат хабарлари.
19.50 «Санъат олами». Навоий мукофотига номзодлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 «Янги йил базми». Адабий-мусиқий кўрсатув.
21.30 Москва. «Время».
22.15 «Спортлото».
22.20 «Янги йил базми». Адабий-мусиқий кўрсатувнинг давоми.
23.55 Янгиликлар.
00.05 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 Кўрсатувлар тартиби.
19.05 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Учрашув».
20.00 «Тошкент» хабарлари.
20.10 «Учрашув» кўрсатувининг давоми.

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Время».
22.15 «Алвидо, Замоскворечье безориси». Бадиий фильм.

● МТ I

7.00 «Тонг» (120+30).
9.30 Ички ишлар вазирлигининг маълумотларига кўра.
9.45 «Спрут-4». Олти серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 2-серия.
11.25 «Сеними, шошмай тур». Мультфильм.
11.30 Болалар соати (немис тили дарси билан).
12.30 «ТСН».
12.45 Давлат чукотка-эскимос «Эргирон» ансамблининг концерти.

* * *

15.30 «ТСН».
15.45 Телетомошабинларнинг талабларига биноан. «Шаҳар чеккасидаги шифохона». Йигирма серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия — «Юбилей» (ЧСФЖ).
16.35 «Ичкерия — менинг қўшиғим». Грозний шаҳридан кўрсатилади.
17.10 «Кудим-ош ҳақида қисса». Мультфильм.
17.20 Ёш армиячилар Бутуниттифоқ ҳаракатининг 1 финали ҳақида ҳужжатли фильм премьераси.
18.10 Болалар мусиқий клуби.
18.50 Сиёсий мулоқотлар.
19.35 Ички ишлар вазирлигининг маълумотларига кўра.
19.50 «Спрут-4». Олти серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 2-серия.
21.30 «Время».
22.15 «ВИД» таништиради: «Мўъжизалар майдони».
23.00 «ТСН»нинг махсус сони. «Форс кўрфази». Жидда — Бағдод — Москва. Телейўқлама.

Тунги телевидение

00.30 «Қизгинам». Телевизион бадиий фильм («Экран»).
01.45 «Янгра, гармонь!». Вологдадан кўрсатилади. 1-қисм.

● МТ II

9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари.

Ўқув программаси

9.15 «Ажойиб ўлка, кўзимнинг нури». Телевизион ҳужжатли фильм (Киев).
9.35, 10.35 Жўғрофия. 8-синф. В. В. Докучаев.
10.05 Француз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
11.05 Француз тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
11.35, 12.35 Жўғрофия. 7-синф. Тинч океан.
12.05 «Онам, дадам ва мен».
13.05 «Кеча келибоқ». Телевизион бадиий фильм.
14.35 Ритмик гимнастика.
14.45 «Лайлак учди, ғоз учди». Ҳужжатли фильм премьераси. Дублёр космонавт аёллар ҳақида («ЦСДФ»).
15.05 С. Рахманинов номли II Бутуниттифоқ танлови совриндорларининг концерти.

* * *

17.30 С. Прокофьев. Фортепьяно ва оркестр учун 1-концерт.
17.50 Ритмик гимнастика.
18.20 «Ворис». Деҳқонлар оиласи ҳаётидан бир неча кун ҳақида телефильм (Киров шаҳри).
18.50 РСФСЖ халқ артисти Г. Писаренко концерти.
19.10 «Россия тадбиркорлари». Савва Морозов. 1-кўрсатув.
19.55 «Телевизион мусиқий абонемент». «Танишинг, Гинтарас Ринкявичюс». 1-кўрсатув.
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Рус халқ эртаклари».
20.45 РСФСЖ шаҳарлари телестудиялари. «Манбалар». Жанубий Урал маданияти кунлари. Челябинскдан кўрсатилади.
21.15 «Ушбу қўшиқни ёдингда тут». Катталар ва болалар учун кўрсатув.
21.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).
22.15 «Муросалари тўғри келмади». Телевизион бадиий фильм («Экран»).

Тошкент ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

МУҲАРРИР ўринбосарлари — 335885, 325747, 325748, 337916; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; БЎЛИМЛАР: мафкура — 325778, деҳқончилик-саноат — 325647; саноат, қурилиш ва транспорт — 325749; маҳаллий Советлар ҳаёти — 325645; ижтимоий масалалар — 325556; маданият — 325767; адабиёт ва санъат — 325553; ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик — 325733, хатлар ва оммавий ишлар —334048, 325354; жамоатчи кенгаш қабулхонаси — 334048, 325354; эълонлар бўлими — 325727.

Буюртма — 4729. Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс: 64672. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Тошкент ҳақиқати

РЎЗНОМА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ ҚЎМИТАСИ, ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ БОШ НАШРИ

● № 11 (10.007). ● 1991 йил 16 январь ● чоршанба ● Баҳоси 6 тийин.

ИЖТИМОИЙ АДОЛАТ ҚОИДАСИ АСОСИДА

Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси берган фармойишда жумҳурият аҳолисини озиқ-овқат маҳсулотлари ва халқ истеъмоли моллари билан барқарор таъминлаш учун уларни сақлаш, ташиш ва сотишда тартиб ўрнатиш юзасидан чора-тадбирлар белгилаб берилди.

Озиқ-овқат ва халқ истеъмоли молларини сақлаш ҳамда сотиш ишлари устидан тегишли назорат ўрнатиш мақсадида Ўзбекистон ССР Вазирлар Маҳкамаси, Қорақалпоғистон МССР Вазирлар Кенгаши, халқ депутатлари вилоят, шаҳар, ноҳия Кенгашлари ижроия қўмиталари ҳузуридаги вазирликлар, идоралар, тегишли муассасалар ва ташкилотлар, халқ назорати қўмиталари, ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларининг ходимлари, халқ депутатлари, меҳнат жамоаларининг вакилларидан иборат махсус штаблар тузиш зарурлиги таъкидланди.

Махсус штабларни ташкил этиш ва уларнинг ишини йўлга қўйиш ҳамда уларнинг жойларда олиб борадиган ишларини мувофиқлаштиришга оид ташкилий масалаларни ҳал этиш учун жойларга совет, хўжалик, ҳуқуқни муҳофаза этиш идораларининг масъул ходимларини юбориш зарур, деб топилди. Уларнинг мунтазам равишда баҳамжиҳат иш олиб боришига, олиб борилаётган иш натижаларини пухта таҳлил этишга доир воситаларни ишлаб чиқиш, назорат қилувчи ва ҳуқуқни муҳофаза этиш идоралари раҳбарларининг ҳисоботларини тинглаш, мавжуд камчиликларни бартараф этиш юзасидан самарали чоралар кўриш энг муҳим вазифалар эканлиги уқдириб ўтилди.

Озиқ-овқат маҳсулотлари ва халқ истеъмоли молларининг жумҳурият минтақалари бўйича, меҳнат жамоаларида ва фуқароларнинг истиқомат жойларида тўғри тақсимланишини назорат қилиш штаблар вазифасига киради. Ижтимоий адолат қоидаси ва кам таъминланган аҳолини биринчи галда таъминлаш бунинг асоси бўлиши лозим.

Фармойишда штабларнинг аъзолари учун халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарадиган корхоналарга, омборлар, базалар, юк тушириладиган жойлар, транспорт ташкилотлари, юк ортиладиган ва жўнатиладиган жойларга бемалол кириш, моллар ва юкларни, маҳсулот ишлаб чиқаришга оид тегишли ҳужжатларни кўздан кечириш, шунингдек маҳсулотни жўнатиш, тақсимлаш, сотиш юзасидан қарорлар қабул қилиш ҳуқуқи берилиши кўзда тутилган.

Ўзбекистон ССР Савдо вазирлиги , Ўзбекбирлашувда ҳамда жумҳуриятнинг бошқа вазирликлари ва идораларида, шунингдек, юклар кўплаб жўнатиладиган жойларда, айниқса темир йўл бекатларида махсус гуруҳлар тузиш ва уларнинг зиммасига моллар, юклар тўпланиб қолиши сабабларини таҳлил этиш вазифаларини юклаш назарда тутилган. Бу гуруҳлар шу ҳақда жумҳурият штабини тез хабардор қилиб туриши, аниқланган тартиб бузишларни тугатиш юзасидан қатъий чоралар кўриши зарур.

Ўзбекистон ССР Ички ишлар вазирлиги ва Давлат хавфсизлиги қўмитаси, жумҳурият Прокуратураси ва ҳуқуқни муҳофаза этиш идораларига бошқа вазирликлар, идоралар, ишчи назорати гуруҳлари билан биргаликда транспортда хориждан юбориладиган юкларнинг келишини, уларнинг белгиланган жойларга етказилишини ва сўнгра истеъмолчиларга ўрнатилган тартибга мувофиқ сотиш учун етказиб берилишини доимий ва таъсирчан назорат қилишни йўлга қўйиш топширилди.

(ЎзТАГ).

ССЖИ Олий Кенгашининг қарори

ССЖИнинг БОШ ВАЗИРИ ТЎҒРИСИДА

ССЖИ Олий Кенгаши ССЖИ Президентининг тақдимномасини кўриб чиқиб, **қарор қилади.**

Ўртоқ Валентин Сергеевич **Павлов** ССЖИ Бош вазири этиб тасдиқлансин.

ССЖИ Олий Кенгашининг Раиси
А. ЛУКЬЯНОВ

Москва, Кремль.
1991 йил, 14 январь.

* * *

ССЖИ Олий Кенгашининг қарори

ССЖИ БОШ ВАЗИРИНИНГ УРИНБОСАРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

ССЖИ Олий Кенгаши ССЖИ Президентининг тақдимномасини кўриб чиқиб **қарор қилади:**

Виталий Хуссейнович **Догужиев**нинг Бош вазир биринчи ўринбосари,

Владимир Макарович **Величко**нинг Бош вазир биринчи ўринбосари,

Николай Павлович **Лавёров**нинг Бош вазир ўринбосари,

Юрий Дмитриевич **Маслюков**нинг Бош вазир ўринбосари лавозимига тайинланишига розилик берилсин.

ССЖИ Олий Кенгашининг Раиси
А. ЛУКЬЯНОВ

Москва, Кремль.
1991 йил, 14 январь.

● *«Тошкент ҳақиқати» хатлар ва оммавий ишлар бўлимида*

РЎЗНОМА ВА МУШТАРИЙ

Ўтган 1990 йили муҳарририят вилоятимизнинг шаҳар ва қишлоқларидаги, ноҳияларидаги жамоатчи ҳамда қишлоқ мухбирларимиздан, турли соҳаларнинг мутахассисларидан ранг-баранг мавзуларда 12 минг 955 та мақола ва хабарлар, суратлар олди. Уларнинг 90 фоиздан кўпроғи газета саҳифаларида эълон қилинди. Келган хатлардан 235 тасида жойлардаги аҳволни яхшилаш юзасидан аниқ таклифлар, маслаҳат ва истаклар билдирилган.

Меҳнаткашларнинг ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, иш сифатини яхшилаш, мавжуд камчиликларни бартараф этишга қаратилган юқоридаги хатларидан 106 таси турли рукунлар остида рўзнома саҳифаларида босилиб чиқди.

Муҳарририятга келган танқидий хатларнинг ҳаммаси партия, совет идоралари, турли ташкилот ва муассасаларнинг раҳбарларига текшириш ва чора кўриш учун юборилди. Улардан келган жавобларнинг аксарияти «Тошкент ҳақиқати» материаллари изидан», «Хатлар «Тошкент ҳақиқати» назоратида» умумий сарлавҳалари билан эълон қилинди. Баъзи хат муаллифларига эса текшириш натижалари ёзма равишда хабар қилинди. Агарда 1989 йили муҳарририят меҳнаткашларидан 652 та танқидий руҳдаги шикоят аризалар олган бўлса, ўтган йили уларнинг сони 400 тадан кўпроқ камайди.

Муҳарририят ҳузурида ишлаётган ҳуқуқ, социалистик қонунчиликни ташвиқот қилиш жамоатчилик кенгаши ўтган йили 37 марта меҳнаткашлар қабулини ўтказди. Шу даврда қабулхонага 300 дан кўпроқ киши мурожаат қилиб, ўзларини қизиқтирган саволларга қониқарли жавоблар олишди. Айрим меҳнаткашларнинг истак ва эҳтиёжлари, шикоятлари муҳарририят аралашуви билан тегишли ташкилотлар томонидан ҳал қилинди.

САНЪАТХОННИНГ САНЪАТИ

Йўқ, сиз бу хабарнинг сарлавҳасини кўриб, уни бир раққоса ёки артист деб ўйламанг. Хизмати билан ҳамқишлоқларига танилган Санъатхоннинг касби фельдшер-акушерлик. У Охунбобоев номли жамоа хўжалигининг «Қўқоновул» ҳамда «Қозоқовул» қишлоқлари марказидаги амбулаторияда 32 йилдирки, беморлар дардига шифо бахш этиб келмоқда.

Ву йиллар мобайнида у ширинсуханлиги, ўз хизмати, масъулиятини чуқур ҳис этиши, меҳрибон мураббийлиги билан эътибор топди.

Опа тарбиясини олган Ж. Оймирзаева, К. Сержонова, Б. Мираҳмедова каби лобар нажоткорлар шулар жумласидандир.

Санъатхон Очилова Охунбобоев қишлоқ Кенгаши депутати сифатида ҳам эътибор топган аёллардан. У неча-неча дарз кетган оилаларга яна хушнудлик бағишлаши, оилаларда фарзанд тарбиясига муносиб улуш қўшиши билан ҳурмат топаётир. Ҳамқишлоқлари опадан беҳад миннатдор.

Ш. ЯРАШЕВА,
Ўрта Чирчиқ ноҳияси.

ШАРТНОМАГА КЎРА

Чирчиқ шаҳрининг 8-мавзесида 10 минг рақамли телефон автомат станцияси қурилиб фойдаланишга топширилди. Ўтган йили битказилган бу станциядан 4 минг хонадонга телефон ўрнатилиб берилди. Бу йил бошқа хонадонларга телефон ўтказиш ишлари давом эттирилмоқда. Янги станция Оққовоқ, Азотчилар, 9—10-мавзе ва Юбилейная қўрғонларини бир-бири билан боғлади.

Автомат телефон станцияси қурилишига Чирчиқ «Электрохимпром» бирлашмаси 930 минг сўм маблағ ўтказди. Бунинг ҳисобига «Электрохимпром» бирлашмаси шаҳар ижроия қўмитаси билан тузган шартномага биноан қурувчилардан 5040 квадрат метр уй-жой олади.

Т. ФЗАЛОВ.

ҲАМОН ЭСКИЧА

Баъзан бўлаётган ишларни кўриб ажабланасан, киши. Шаҳримиздаги кўпчилик маршрутларга 29-автобус таксомотор парки хизмат кўрсатади. Гулбоғ, Серго, Кўчбулоқ, Нишбош қишлоқларига бу паркдан чиққан автобуслар бир маромда қатнайди.

Биз яшайдиган Облиқ қишлоғи аҳолисига ҳам худди шу паркдан чиққан автобус хизмат кўрсатади. Қишлоғимиз билан Ангрен шаҳри оралиғи бор-йўғи 6 километр. Бу йўналишга қўйилган 67—62 сонли кичкинагина автобус ана шу масофага бир соатда бориб келади. Автобус Облиқ қишлоғидан Ангренга, сўнгра 5/3 микрорайонигача боради.

Қишлоғимиз аҳолиси томорқаларида етиштирилган ортиқча маҳсулотларини Ангрен бозорига келтириб сотишади. Шунинг учун кўпчилик йўловчилар ана шу маршрутни автобус таксомотор паркининг директори А. Н. Калиниченко, автобуслардан фойдаланиш бўлимининг бошлиғи Н. Эралиевлардан Ангрен бозоригача қисқартиришни бир неча бор илтимос қилишди. Лекин ҳеч қандай ўзгариш бўлмади. Парк раҳбарлари йўловчиларнинг ҳақли талабларига қачон қониқарли жавоб беришлари амри маҳолга ўхшайди.

Т. ШЕРАЛИЕВ,
жамоатчи мухбир.

ОТАРЛАРДА ҚИШЛОВ

● **ҚИШЛОВНИНГ** соз ва беталофат ўтиши — олдиндан кўриладиган тайёргарликка белгиланган чора-тадбирларнинг бекам-кўст амалга оширилишига боғлиқдир. Оҳангарон ноҳиясидаги Ворошилов номли шўро хўжалиги чорвадорларидан бу соҳада ўрнак олса арзийди. Ҳар бир отарнинг имкониятлари аниқ ҳисобга олинди ва у ерга етарли ем-хашаклар олиб бориб қўйилди. Чўпонлар учун шароитлар яратилди. Шунинг учун ҳам ҳозирги кунда хўжаликда чорва қишлоғи анча дуруст ўтказилмоқда. Бу соҳада Шароф Ҳусанов бош чўпон бўлган отарда яхши натижаларга эришилмоқда. Отарда айни кунларда 440 бош совлиқ боқилмоқда. Ота изидан бораётган ўғиллари Имомали ва Эсоналиларнинг ҳам хизмати катта бўляпти. Ҳар 100 бош совлиқдан камида 100 бошдан қўзи, ҳар бир қўйдан икки килограммдан жун қирқиб олишга аҳд қилган чўпонлар қишловнинг ҳар бир кунини зийраклик билан, унумли ўтказиш учун маҳоратларини, тажрибаларини ишга солмоқдалар.

СУРАТЛАРДА: (юқорида) Жумҳуриятда хизмат кўрсатган чорвадор Шароф ҲУСАНОВ, унинг ўғли Эсонали ҲУСАНОВлар отарда.

Б. АЛИМОВ
суратлари.

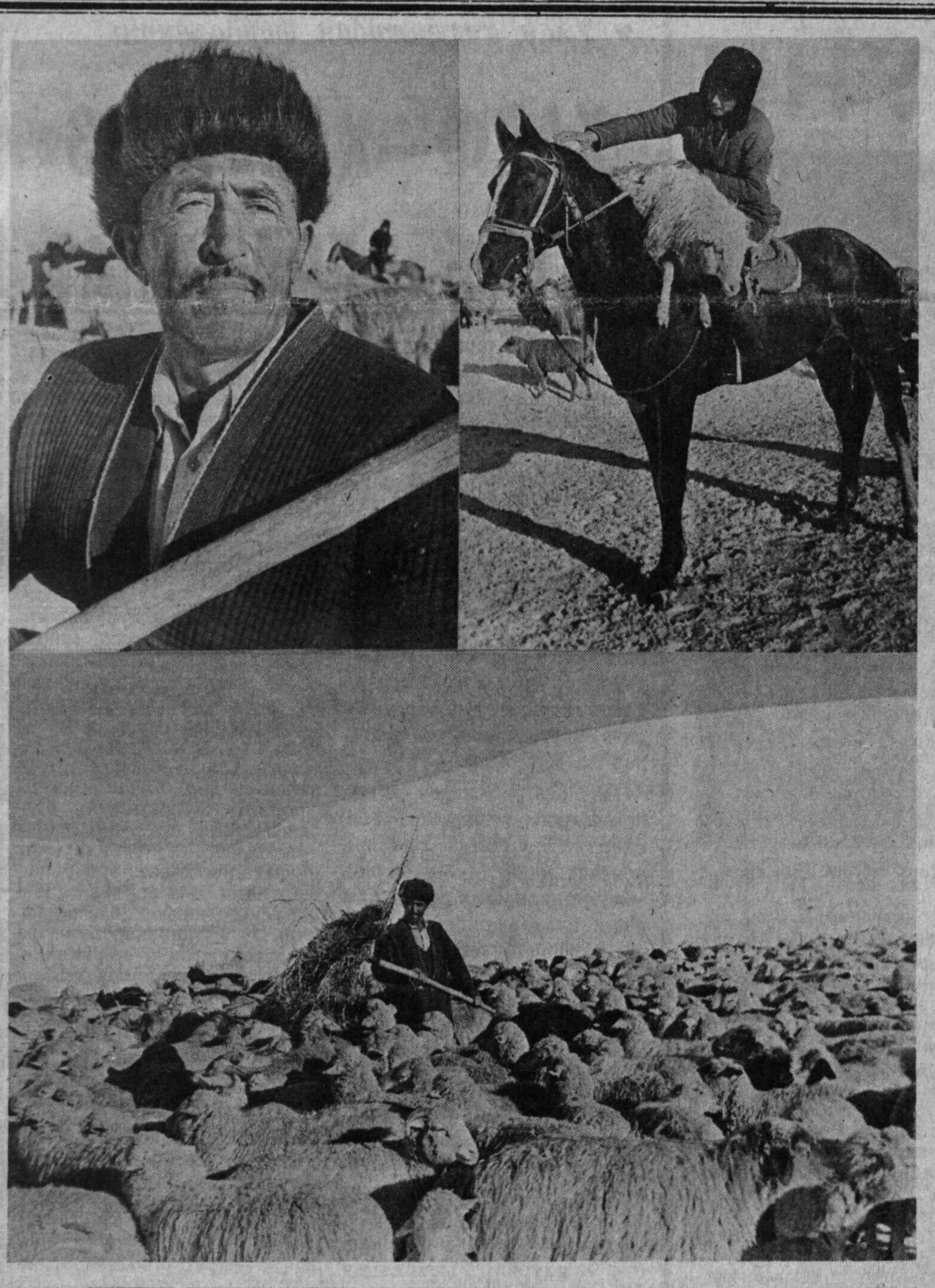

*

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ ҚЎМИТАСИДА

Ўзбекистон Компартияси Тошкент вилоят қўмитасининг миллатлараро муносабатлар масалалари бўйича комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Унда Бекобод шаҳар партия қўмитасининг меҳнаткашлар байналмилал тарбияси бўйича олиб бораётган фаолияти ҳақидаги масала кўриб чиқилди. Шаҳарда бу йўналишда салмоқли ишлар қилинаётгани таъкидланди.

Партия фаоллари, коммунистлар, шунингдек турли даражадаги Кенгашлар депутатлари, комсомол, касаба уюшма ташкилотлари, шаҳардаги бошқа жамоат тузилмаларининг бевосита иштироки билан байналмилал ва миллий байрамлар ўтказилмоқда, аҳолининг турли табақалари миллий маданий эҳтиёжларини қондириш учун шароитлар яратиб берилмоқда. Турар-жойларда иш олиб боришга, ижтимоий адолат қоидаларини қарор топтиришга, ижтимоий-маиший шарт-шароитларни яхшилашга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Шаҳарнинг Тожикистон ССЖдаги Хўжанд вилоятининг Нов ва Пролетар ноҳиялари, Қирғизистондаги Сулукта шаҳрининг Лайлак ноҳияси билан иқтисодий ва маданий ҳамкорлиги тобора ривожланиб бормоқда. Ҳар йили «Қўлни қўлга берайлик, дўстлар!» шиори остида халқлар дўстлиги фестивалини ўтказиш тажрибаси эътиборга сазовор.

Шу билан бирга мажлис иштирокчилари мавжуд камчиликлар ва ҳал этилмаган муаммолар ҳақида гапириб, бу муҳим масалага чуқурроқ ва масъулият билан ёндашиш, ўтмишдаги қолип ва хатолардан қочиб, миллатлараро муносабатларни ривожлантиришнинг ҳозирги талаб ва йўналишларига таяниш зарурлигини таъкидлаб ўтдилар.

Шунингдек, комиссиянинг 1991 йил 1 ярми иш режаси кўриб чиқилди ва тасдиқланди.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА
• МАМЛАКАТЛАР • ОДАМЛАР • ВОҚЕАЛАР •

НАҲОТКИ, УРУШ?!

● **БИРЛАШГАН** Миллатлар Ташкилоти Бош котиби Х. Перес де Куэльярнинг Ироқ пойтахти Бағдодга сафарини жаҳон жамоатчилиги «сўнгги соат умиди» деб атаган эди. Ҳа, бу умид пучга чиқди. БМТ Бош котиби билан президент Саддам Хусайн ўртасидаги мулоқот ҳеч қандай ижобий натижа бермади. Х. Перес де Куэльяр Фаластин Озодлик Ташкилоти раиси Ясир Арафат билан ҳам учрашув ўтказди. Мазкур учрашувдан сўнг Я. Арафат Бош котибга 48 соат ёҳуд 72 соат эмас, балки, кўпроқ вақт бериш керак эди, деб айтди. Я. Арафат фикрича тинчлик эшиклари ҳамон очиқлигича турибди.

Х. Перес де Куэльяр Бағдодда бўлган пайтида Франция раҳбарияти Форс кўрфазидаги можарони тинчлик йўлига буриш учун сўнгги саъй-ҳаракатларини амалга оширди. Франция ташқи ишлар вазири Р. Дюма Марокашга бориб келди. Парижда эса Тунис ташқи ишлар вазирини қабул қилди. «Биз уруш бўсағасида турибмиз, — деди Р. Дюма, — бироқ, ҳар қандай кутилмаган воқеани истисно этмайман».

Душанба куни эрталаб Франция президенти Ф. Миттеран Бағдоддан бу ерга келган БМТ Бош котибини қабул қилди. У олиб борган музокаралари тўғрисида ахборот берди.

БАҒДОДДА НИМА ГАП?

● **КЕЧА** Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгаши томонидан ўз қўшинларини Қувайтдан олиб чиқиб кетиш учун Ироққа берилган сўнгги муддат ниҳоясига етди. Ироқ раҳбарияти ўзини қандай тутмоқда? Саддам Хусайн ўз мамлакатининг фуқароларига мурожаат қилиб, ўз ҳаётларини қурбон қилиб бўлса ҳам Қувайтни сақлаб қолишга чақирди. Ироқ миллий байроғига «Оллоҳу акбар» («Оллоҳ буюкдир») деган ёзув битиб қўйилди. С. Хусайннинг Ироқ олий даражадаги ҳарбийлари билан ўтказилган учрашувидан сўнг шу қарорга келинди.

Ироқ миллий кенгаши (парламенти) ўзининг фавқулодда мажлисида президент Саддам Хусайн ҳатти-ҳаракатларини бир овоздан маъқуллаганлигини билдирди. Парламент «Ироқ халқи номидан» АҚШ агрессиясига қарши курашажаклигини баён қилди. Овоз бериш олдидан миллий кенгаш раиси Саъдий Маҳди Солиҳ сўзга чиқиб, «Ироқ Саддам Хусайн раҳбарлигида жанг қилишга тайёр», деб айтди.

... Орадан ойлар ўтди. Умид соатлари орқада қолди. Энди дақиқалар, сониялар ҳисобда. Ҳар сония ер куррасидаги тинчликсевар инсоният учун фожиа келтириши мумкин. Бу мудҳиш сония қачон бўлади? Бу саволга ҳамон жавоб йўқ.

ПОРТУГАЛИЯДА САЙЛОВЛАР

● **ЎТГАН** якшанба куни Португалияда президент сайловлари бўлиб ўтди. Мариу Соареш иккинчи муддат учун қайта сайланди.

Мариу Соареш Португалиянинг кўзга кўринган сиёсат ва давлат арбобларидан биридир. У социалистик партия асосчиси ҳамда раҳбари. У авваллари бош вазир, ташқи ишлар вазири лавозимларини эгаллаган. М. Соареш бу сафар президентлик курсиси учун уч муқобил номзод билан кураш олиб борди. Социал демократик марказдан Базилиу Орта, Португалия Коммунистик партиясидан Карлуш Карвальяш, Халқ демократик фронтидан Карлуш Маркеш номзодлари ҳам қўйилган эди. Аммо халқ М. Соареш номзодини афзал кўрди. Унинг учун 70 фоиздан ошиқроқ овоз берилди.

БИТИМ ТУЗИЛДИ

● **ССЖИ БИЛАН АЛБАНИЯ** ўртасидаги алоқалар янги поғонага кўтарилмоқда. Ўттиз йилдан сўнг бу икки мамлакат ўртасида савдо-иқтисодий ҳамда техникавий ҳамкорликка доир янги битим имзоланди. Битимга қўшимча равишда 1991 йилда амалга ошириладиган иқтисодий-савдо алоқаларига доир протоколга ҳам қўл қўйилди.

ФОРУМ ПАРТИЯГА АЙЛАНДИ

● **ЧСФЖ ПОЙТАХТИ** — Прагада нуфузли сиёсий куч — Чехословакия фуқаролар форумининг сейми ўз ишини тамомлади. Учдан икки овоз билан мазкур халқ ҳаракати сиёсий партияга айлантирилди. Партияга ҳар бир фуқаро аъзо бўлиши мумкин. Бошқа партияларнинг аъзолари ҳам унга кириш истагини билдирса ҳеч қандай монелик билдирилмайди. «Руде право» рўзномасининг ёзишича, собиқ хавфсизлик маҳкамаларида ҳамда собиқ халқ милицияси органларида хизмат қилмаган коммунистлар ҳам фуқаролар форуми аъзоси бўлиши мумкин. ЧСФЖ молия вазири В. Клаус фуқаролар форуми раиси этиб сайланди.

ЯНГИЛИКЛАР ТЎЛҚИНИДА

● **ХИТОЙ** Халқ Жумҳурияти раиси Ян Шанкунь таклифига биноан Руминия президенти Ион Илиеску Пекинга келди.

● **БОЛГАРИЯ** вазирлар кенгаши мажлисида мамлакатда юз берган ёқилғи-мойлаш материаллари тақчиллиги муҳокама қилинди. Ёқилғи масалаларини оператив ҳал қилиш билан шуғулланадиган махсус гуруҳ тарқатиб юборилди. Айбдорлар аниқланиб, жавобгарликка тортилиши кутилмоқда. Болгария матбуоти эса ёқилғи танқислигида Совет Иттифоқини айбламоқда. Унинг ёзишича, Болгарияга 500—550 минг тонна ўрнига ўтган йил декабрь ойида бор-йўғи 243 минг тонна нефть етказиб берилган эмиш.

● **ГАИТИНИНГ** собиқ ҳукмдори Дювалье томонидан тузилган маҳфий «тонтон-макута» аъзолари яқинда ҳарбий тўнтаришга уринган, ҳозирги пайтда хибсда бўлган Роже Лафонтанни қамоқдан озод этиш чора-тадбирларини кўрмоқдалар. Гаити бош судьяси Байард Винсент пойтахт полицияси бошлиғи, полковник Жан-Клод Дюпервалга йўллаган мактубида «тонтон-макута» Дельмас деган жойда махсус бўлинмалар ташкил этаётганлигини хабар қилди.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА
• МАМЛАКАТЛАР • ОДАМЛАР • ВОҚЕАЛАР •

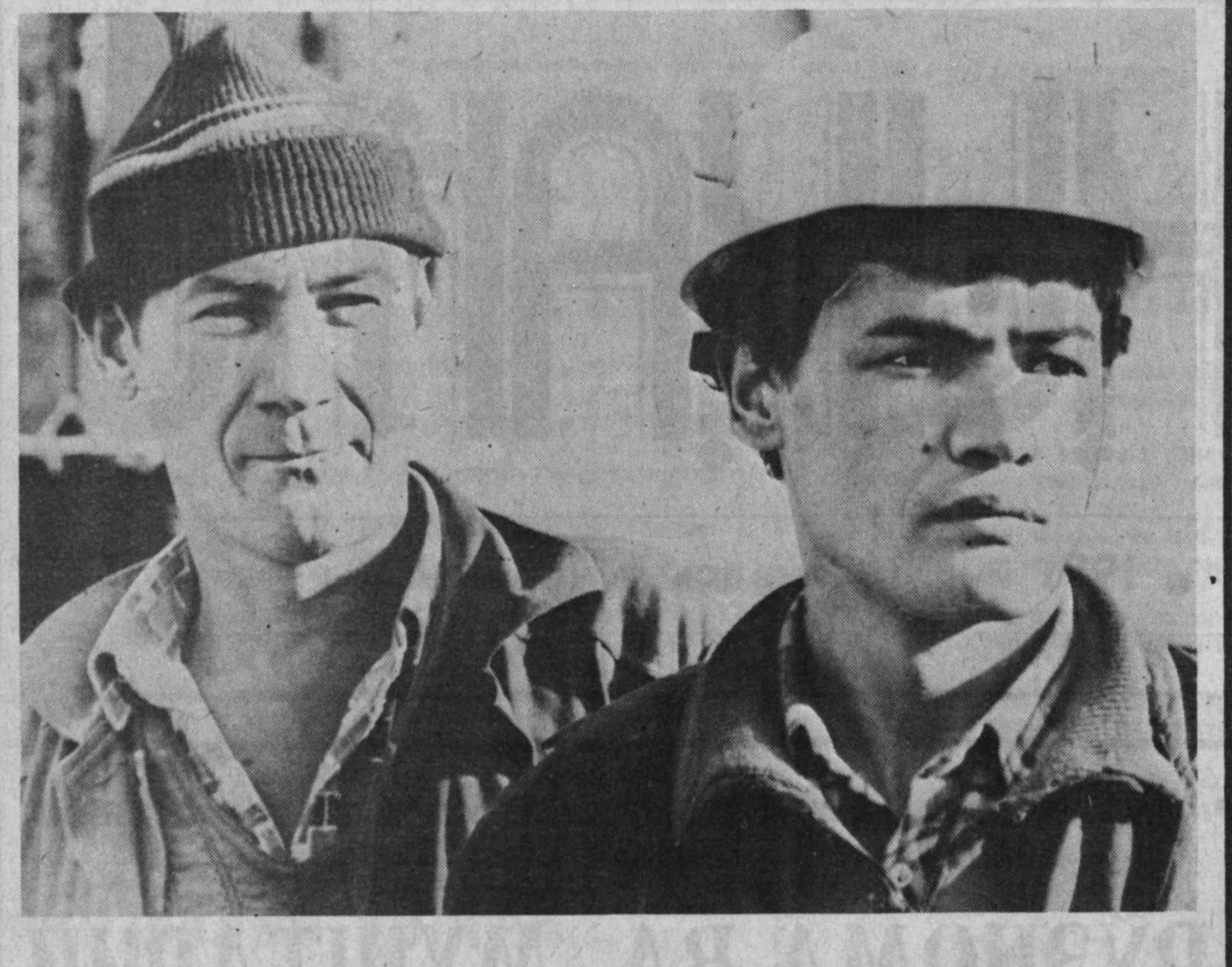

• *Касаба уюшмаларида*

МЕҲНАТКАШ МАНФААТИ ҲИМОЯЧИСИ

ҚАЙТА ҚУРИШ ва демократиялаш даврида меҳнаткаш инсон манфаатларини ҳимоя қилиш, ҳамма жойда уларнинг меҳнат шароитларини яхшилаш, ижтимоий тараққиётини таъминлаш, турмуш фаровонлигини ошириш учун кураш, кафолот берилган ҳуқуқларининг камситмаслигига эришиш барча поғонадаги касаба уюшмалари ташкилотларининг асосий вазифаси бўлиб қолди. Меҳнат жамоасининг ижтимоий турмушига оид барча масалалар, албатта, касаба уюшмалари қўмиталари билан келишилган ҳолда амалга оширилаяпти. Бу ишда ўзбошимчалик қилган корхоналар, муассасалар, хўжаликлар раҳбарлари тартибга чақирилаяпти, улар томонидан меҳнаткашлар ҳақ-ҳуқуқлари поймол қилинишига йўл қўйилмаяпти.

Бошқа ташкилотлар қатори тиббиёт ходимлари касаба уюшмаси вилоят қўмитаси ҳам эндиликда ўзлигини танимоқда, илгариги вақтдагидек маъмуриятлар оғзидан чиққан ҳар қандай кўрсатмаларни сўзсиз бажаришдан умуман воз кечди. Ҳар бир буйруқнинг амалдаги қонун-қоидаларга қанчалик мослигини чуқур таҳлил қилмоқда, меҳнаткашлар манфаатига зид бўлса норозилик билдириб, унинг бекор қилинишига эришяпти. Фикримизнинг далили учун мисоллар келтириш мумкин.

Ўтган йилдан бошлаб касаба уюшмаси бадалларининг асосий қисми маҳаллий ташкилотлар ихтиёрида қолдириладиган бўлди. Илгари унинг ўттиз беш фоизи юқори касаба уюшмалари ташкилотларига юбориларди. Янги йилдан бошлаб унинг миқдори етти фоизгача камайтирилди. Аъзолик бадаллари жами тушумининг етмиш беш фоизи бошланғич касаба уюшмалари ташкилотлари ихтиёрида қолдирилаяпти. Унинг йигирма беш фоизи тиббиёт ходимлари касаба уюшмаси вилоят қўмитасига берилаяпти. Унинг фақатгина бир фоизи шу тармоқ касаба уюшмасининг Бутуниттифоқ федерацияси ҳисобига ўтказиладиган бўлди. Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси, Тошкент вилоят ва шаҳар касаба уюшмалари бирлашмаси, бошқа раҳбар ташкилотлар ҳисобига ўтказилаётган маблағ миқдори ҳам бир неча баравар камайди.

Вилоят қўмитаси тушган бадалларнинг аксарият кўпчилигини бевосита тиббиёт ходимлари ва уларнинг фарзандларига хизмат қилувчи соҳаларни ривожлантиришга сарфлаш имконига эга бўлаяпти. Шу вақтгача унинг ихтиёрида бирорта ҳам кашшофлар лагери, дам олиш масканлари йўқ эди. Эндиликда шундай ишлар учун ҳам маблағ ажратилди. Ҳозир Оққўрғоннинг табиати ҳушманзара, оромбахш минтақасида профилакторий-санаторий қурилмоқда. У ишга тушгач, ҳар йили юзлаб тиббиёт ходимлари ва уларнинг оила аъзолари бу ерда мириқиб дам олиш, саломатликларини мустаҳкамлаш имконига эга бўладилар. Бу маскан яқинида кашшофлар лагерини барпо этиш ишлари ҳам бошлаб юборилди. Тиббиёт ходимларининг юзлаб ўғил-қизлари ёзги таътил кунларини шу ерда, роҳатбахш табиат қўйнида ўтказадиган бўладилар.

Вилоят қўмитасининг яна бир ҳайрли иши тўғрисида тўхталиб ўтиш лозим. Унинг яқинда бўлиб ўтган пленуми қарори билан тиббиёт олий ва ўрта махсус ўқув юртлари талабалари учун исми ёзилган стипендиялар таъсис этилди. Бундай стипендиялар бериш ҳақидаги Низом тасдиқланди. Унга мувофиқ тиббиёт олий билимгоҳлари талабаларига бешта, ҳар бир ўрта махсус тиббиёт ўқув юртлари учун биттадан стипендия ажратилди. Бундан асосий мақсад талабаларни яхши ўқишга, мутахассислиги бўйича чуқур билимли бўлишга интилишини рағбатлантириш ва кучайтиришдир.

Олий ўқув юртлари студентлари ҳар ойда оладиган стипендияга қўшимча яна эллик сўмдан исми ёзилган стипендия оладилар, тиббиёт техникумлари, билим юртлари талабалари учун мўлжалланган стипендия 25 сўмдир. Умуман бундай стипендиялар тўлаш учун студентлар жамғармаси ташкил этилади. Вилоят қўмитаси ихтиёрига тушадиган маблағнинг беш фоизи шу мақсад учун сарфланади. Вилоят қўмитаси ўз ҳисобига тушадиган бадаллардан бошқа жамғармани ҳам ташкил этишни режалаштирди. Бу — бирдамлик жамғармасидир. У турли касаба уюшмаларини зарур бўлиб қолганда моддий қўллаб-қувватлашга мўлжалланган.

Вилоят қўмитаси тиббиёт ходимларининг ҳақ-ҳуқуқларини менсимасликнинг ҳар қандай кўринишларига қарши қатъий курашаётганлигини кўрсатувчи бир мисол келтирмоқчимиз. Тошкент шаҳар соғлиқни сақлаш Бош бошқармаси маъмурияти ўтган йилнинг охирларида дам олиш кунларининг бирини иш куни деб буйруқ чиқарди.

— Бу зарурат туфайли қилинган бўлиши мумкин, вазият шуни тақозо этгандир, — дейди тиббиёт ходимлари касаба уюшмаси вилоят қўмитаси раиси М. Йўлдошева. — Лекин бундай ишларда ўзбошимчалик қилиш мумкин эмас. Амалдаги қонун-қоидаларга мувофиқ бунда албатта касаба уюшмаси ташкилотлари билан келишиш, улар розилик берсагина, қўйган шартларига кўниб буйруқ чиқариш керак эди. Бундай қилинмади. Бош бошқарма маъмуриятининг бу иши қораланди. Вилоят қўмитамиз шу куни ишлаган барча тиббиёт ходимларига иш ҳақини икки баравар қилиб тўлаш ҳақида қарор чиқарди. Уни бажаришдан бошқа илож қолмади.

Ҳа, эндиликда, қайта қуриш, ошкоралик ва демократиялаш даврида касаба уюшмалари кимларнингдир амрини бажаришдан халос бўлиб қолди, улар фақат ўзларига уюшган меҳнат жамоалари, меҳнаткашларнинг талаб ва эҳтиёжларини қондиришга астойдил ҳаракат қилмоқдалар. Ҳамма жойда уларнинг манфаатларини ҳимоя этишяпти. Шундай бўлсагина уларнинг обрў-эътибори ошаверади, мавқеи мустаҳкамланаверади, ҳар соҳадаги таъсир кучи ортаверади. Барча поғона касаба уюшмаси ташкилотлари доим шунга интилишлари даркор.

М. МИРҲАМИДОВ.

● **ЖУМҲУРИЯТИМИЗ пойтахтидаги 11-баланд иморатлар қуриш тресги жамоаси бу йил ҳам катта ҳажмдаги уй-жойларни бунёд этишга бел боғлаган. Шу кунларда барча бинолар қурилишида иш суръати ошгандан-ошиб бормоқда. Йиллик режани муваффақиятли адо этиш — пойтахт аҳолисига юзлаб хонадонли уйларни совға этишга ҳисса қўшиш иштиёқи билан меҳнат қилаётган ўнлаб бинокорлар вақтдан ўзиб ишламоқдалар. Ўз касби бўйича моҳирлар ҳисобланган дурадгорлардан Г. Н. Жигелев (чапда) ва А. Эгамбердиевлар ҳам нормани доим ошириб адо этишяпти.**

Суратказ: Т. КАРИМОВ.

*

• *Депутат билан мулоқот*

ОЛДИНДА РЕЖАЛАР КЎП

1990 ЙИЛ 28 октябрь куни бўлиб ўтган Ўзбекистон ССЖ маҳаллий Кенгашлари халқ вакиллари сайловига 193-сайлов мавзесидан XXI чақириқ халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши депутатлигига номзоди кўрсатилган пахта саноати илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори Эркин Тўхтаевич Мақсудов қайта сайловда кўпчилик овоз билан шаҳар Кенгашига депутат қилиб сайланди. Яқинда биз у билан учрашиб, келажак режалари ҳақида ўртоқлашдик.

— **Эркин ака, мамлакатимиз оғир дамларни бошидан кечирмоқда. Сиз ана шундай бир пайтда депутатликка сайланибсиз. Шундан сўнг нималар ҳақида ўйладингиз?**

— Ҳа, тўғри, чиндан ҳам ҳозирда мамлакатимизда аҳвол оғир, иқтисодий вазият мураккаб. Шундай пайтда депутат бўлиш ҳам осон эмас, албатта. Ана шундай пайтда сайловчиларнинг менга юксак ишонч билдириб, депутат қилиб сайлаганининг ўзи катта масъулият талаб қилади. Депутат халқ ноиби. Бу халқнинг ташвишу-қувончига, дарду ғамига шерик бўлиш, берилган наказларни бекаму кўст бажариш ва ҳамиша халқ ичида бўлиш дегани.

Депутатликка биринчи марта сайланишим. Демак, эндиликда сайловчиларнинг ишончини амалий иш билан оқлаш, уларнинг дилига йўл топиш, ҳурмат-эътибор қозониш фақат ўзимга, ўз фаолиятимга боғлиқ. Сайловлар бўлиб ўтганига ҳам уч ой бўляпти. Бу албатта депутатнинг бирор ишни амалга ошириши учун оз муддат. Лекин, сайловчиларим билан бўлган илк учрашувлардаёқ уларнинг тўлиб-тошиб гапираётганини кўриб, очиғи тўлқинланиб кетдим.

— **Шу ўринда депутатнинг бурчи, унинг масъулияти ҳақидаги фикрингизни билсак.**

— Юқорида депутат — халқ ноиби деб айтдим. Халқ биздан кўп нарсани кутмоқда, умид қилмоқда. Шундай экан, депутат, у ким бўлишидан, қайси соҳада ишлашидан қатъий назар халқ жонкуяри бўлиши, халқ фаровонлигини ошириш, унинг турмуш шароитини янада яхшилаш йўлида бетиним ҳаракат қилиши зарур.

Айниқса, қайта қуриш, демократия ва ошкоралик давом этаётган, шунингдек, жумҳуриятимиз бозор иқтисодиётига ўтиш тараддудини кўраётган бир паллада депутатнинг бурчи янада чуқурлашади, масъулияти шубҳасиз янада ортади. Ҳар бир депутат бу нарсани жуда яхши англаши лозим. Яна депутат дегани фидойи, пок ва ҳалол ҳамда меҳнатсевар, тиниб-тинчимас киши бўлиши, ночор аҳволда яшаётганларга қайишадиган, кишиларга меҳр-оқибатли ва яна бошқа олижаноб ҳислатлар эгаси бўлиши даркор. Шундагина у ўз ишига катта масъулият ҳисси билан ёндаша олади.

— **Ҳаракат дастурингиз қандай ва сайловчиларингизнинг наказлари нималардан иборат?**

— Топшириқлар жуда кўп. Сайловчилар билан бўлган учрашувларда ҳам бу нарса яққол сезилди. Биргина сайлов ўтказадиган жой — Қушбеги даҳасининг ўзида бир талай муаммолар йиғилиб қолган. Даҳадаги йўл ва транспорт масаласи ҳанузгача ҳал этилмаган, бу эса аҳолининг кундалик турмушида қийинчиликлар келтириб чиқараётганининг гувоҳи бўлдим. Яна шу мавзедаги 1200 ўқувчига мўлжалланган мактаб биносида 2320 ўқувчи ниҳоятда қисилиб ўқиётгани, бу ўқиш сифатига ва ўқувчиларнинг билим савиясига салбий таъсир кўрсатаётгани, ўқувчилар учун энг оддий шароитлар ҳам яратиб берилмагани, болаларнинг шуғулланиши учун спорт майдончасининг йўқлиги ҳеч кимни қизиқтирмаган. Айниқса, даҳадаги кўп қаватли уйларда яшовчи болаларнинг дарсдан сўнг бекор юриши ва кўнгли истаган иш билан шуғулланиши, ёки уйлар олдида ўйин майдончаларининг ҳам йўқлиги мени ранжитди. Ахир, ўзингиз ўйлаб кўринг, ҳозирда болалар ва ўсмирлар ўртасидаги жиноятчиликнинг кўпайишига асосан ана шундай бекорчилик ҳоллари, назоратсизлик сабаб эмасми?! Менимча, ўша ердаги уйлар тагидаги ертўлаларни тозалаб, болалар шуғулланадиган тўгаракларни ташкил этиш мақсадга мувофиқдир. Бу — биринчи масала. Иккинчиси — шу даҳада катталар учун хизмат кўрсатадиган тиббиёт шахобчаси бунёд этиш, сут-қатиқ билан савдо қилувчи махсус дўконлар очиш керак. Дарвоқе, ўша учрашувда шу даҳада истиқомат қилувчи бир йигит уй-жой масаласи бўйича менга савол берди. Маълум бўлишича у беш кишидан иборат оиласи билан бир хонали уйда бир неча йилдан бери яшаб келар экан. Унинг яшаш шароитини кўриб, райижроқўм орқали ёрдам қилишга ваъда қилдим ва шу куниёқ бу масала юзасидан ноҳия ижроия қўмитаси раисига учрашиб аҳволни тушунтирдим.

Темир-бетон буюмлари корхонаси ёнида жойлашган райижроқўмга қарашли 56- ва 81-уйлар ертўласининг сув босиб кетгани, бу аҳвол уч йилдан буён шу зайлда давом этиб келаётгани ва бундан тегишли ташкилотларнинг хабари йўқлиги, уйларнинг поллари чириб, шифтлари тушиб кетаётгани сабабли уни капитал таъмирлаш зарурлиги — учинчи масаладир. Кўриниши туппа-тузук ҳар иккала турар-жой биносининг ичига кирган кишини ваҳима босади. Шифти босиб қоладигандек, оёқ остидаги поли тушиб кетгудек аҳволда бўлган шу биноларда 300 га яқин оила истиқомат қилади. Бу хусусда ҳам райижроқўмга учрашиб, уларни аҳвол билан таништирдим. Таъмирлаш ишлари билан шуғулланувчи махсус бригада ташкил этиш ҳақида қарор қабул қилинди. Эндиги муаммо, ушбу чиқарилган қарорларнинг қоғозда қолиб кетмаслиги масаласидир. Ахир халқимиз «Қарор ижроси билан улуғ», деб бежиз айтмаган. Шу масала юзасидан мен райижроқўмга яна бир таклиф киритдим. Яъни, шу уйларни ижара пудрати асосида ишловчи таъмирлаш-эксплуатация бошқармаси ихтиёрига топшириш керак. Шунда яхши натижага эришиш мумкин.

— **Эркин ака, ўйлаймизки, юқорида тилга олган муаммоларнинг ҳал этилиши сайловчиларингизнинг сизга бўлган эҳтиромини янада оширади, ишончини мустаҳкамлайди. Бу шарафли йўлда омад ёр бўлаверсин.**

**Суҳбатдош
З. ДЎСМУҲАМЕДОВА.**

• *Санъаткорлар davраси*

ҲАЁТ МАЗМУНИ

ЎЗБЕК халқининг талантли актрисалари кўп, уларнинг ҳар бири ўзига хос бир мактаб. Ўз ижоди давомида мана шундай мактаб яратиб келаётган томошабинлар олқишига сазовор бўлаётган истеъдод соҳибаси, жумҳуриятимиздаги етакчи актрисалардан бири, Ўзбекистон ССЖда хизмат кўрсатган артист Римма Аҳмедовадир. У турмуш ўртоғи, жумҳуриятда хизмат кўрсатган санъат арбоби, режиссёр ва актёр Баҳодир Йўлдошев билан бир театрда ижод қилиб келмоқда.

Римма Аҳмедова М. Уйғур номидаги Тошкент театр ва рассомлик санъати институтини тугатгач, 1962 йили Ҳамза номидаги ўзбек давлат академик драма театрига ишга келди. Маннон Уйғур, Етим Бобожонов, Аброр Ҳидоятов каби санъат фидойилари ижод этган бу мўътабар даргоҳ актриса зиммасига янада каттароқ масъулият юклади.

● СУРАТДА: Римма Аҳмедова «Бой ила хизматчи» драмасида Хонзода ролида.

«Биринчи муҳаббат» спектаклидаги Роҳила унинг саҳнадаги илк роли бўлди. Кўп ўтмай бу ижодкор театрнинг етакчи актрисаларидан бирига айланди. Унинг ижрочилик таланти, образни нозик ҳис этиб, табиийлик даражасига етказиб талқин қилиш қобилияти режиссёрлар диққатини ўзига тортди. Театр саҳнасидан ўрин олган турли мавзудаги спектаклларда ранг-баранг образлар яратиш жараёнида маънавий дунёсини янада бойитди.

Санъаткор талқин этган «Қонли сароб»даги Заркокил, «Парвона»даги Юлдуз, «Ўғирланган умр»даги Тиэ, «Парвоз»даги Санам, «Бой ила хизматчи»даги олдинроқ Гулбаҳор, кейинчалик Хонзода, «Мен Чилига ишонаман»даги Тати, «Ўн учинчи раис»даги Қадрия, «Баланд қоядаги аёллар»даги Марта, «Юлдузли тунлар»даги Хонзодабегим каби унутилмас, кўп қиррали образлар шулар жумласидандир. Бу образлар унинг ижоди янада камол топишида муҳим аҳамият касб этди. Актриса кўпроқ қаҳрамонларининг томошабин кўз ўнгида ҳаётда йўқ шахсга ўхшаб қолмаслигига ҳаракат қилди. 1987 йилдан буён у Аброр Ҳидоятов номидаги театрда ижод қилиб келмоқда.

Яратган қаҳрамонлари бир-биридан йироқ, турли феъл-атворда бўлишига қарамай актриса образ моҳиятини очиш учун ўзига хос талқин ранглари ва чизгилар излайди, уларни ҳаётий гавдалантиришга интилади. Жумладан, «Келинлар қўзғолони»даги Меҳри ўзига хос образ бўлиб, актриса унинг хатти-ҳаракати, қилиғи, ташқи қиёфасидаги камчиликларини очиб беришда жуда ўринли ҳаракат, имо-ишора топаолганким, бу санъаткорнинг юксак маҳоратидан дарак беради. Р. Аҳмедованинг кейинги йиллардаги образларидан яна бири — «Алвидо, ҳаёт!»даги Маргаритадир. Маргарита — суюқоёқ бир аёл сифатида гавдаланади, у актрисанинг олдинги образларидан кескин фарқ қилувчи рол бўлса-да, серқирра ижодкор унда ўз маҳоратини яна бир бор намойиш эта олган. Ўтган йили театрда Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг «Паранжи сирларидан бир лавҳа ёки яллачилар иши» драмаси саҳналаштирилди. Спектакль марказида турувчи Мастура сатанг ролини Римма Аҳмедова ижро этди. Кўпроқ қаҳрамонона — лирик образлар устаси бўлган бу актрисанинг яна бир очилмаган қирраси намоён бўлди. Унинг ижросида Мастура сатангга хос бўлган ҳийлакорлик ва дадиллик, қабоҳат ва қўшмачилик ҳислатлари моҳирона талқин этилди. Ҳамма нарсани пул билан ўлчайдиган бу аёлнинг ҳаёт тарзи ўзгача. Қўлидаги қизлар каби бир вақтлар ўзи ҳам шу жирканч ҳаёт қурбони бўлганидан ўкинч ва аламзадалик Мастуранинг ҳар бир сўзи, хатти-ҳаракатида сезилиб туради.

Кейинги пайтларда Р. Аҳмедова кетма-кет бир қанча фильмларда ҳам суратга тушмоқда. Режиссёр Ю. Бзаровнинг «Туш сотувчи» фильмидаги Она, Ж. Қосимовнинг «Ютуқ можароси» фильмидаги Норматнинг хотини каби роллар шулар жумласидан. Актриса бир қанча телеспектаклларда ҳам ўз кучини синаб кўрди ва томошабинлар томонидан илиқ кутиб олинди. Хусусан, санъаткорнинг «Совет Иттифоқи элчиси» (режиссёр Ҳ. Алиев)да Кольцова хоним, «Америка фожиаси» — (режиссёр Г. Ёқубов)да Роберто ва бошқа кўпгина роллари бунга мисолдир. Совет ва чет эл фильмларини ўзбек тилига дубляж қилишда бу актрисанинг хизматлари бениҳоядир. Аксарият ҳолларда бош қаҳрамонлар овозини Римма Аҳмедова ижросида эшитасиз. Дубляжда бу санъаткор қатнашмаган фильмлар жуда камдан-кам.

Актриса ўзига топширилган саҳна ёки кино ролларига, хоҳ салбий, хоҳ ижобий бўлсин, жиддий ёндошади, уларнинг ҳаётий чиқишига интилади.

Халқимизнинг севимли санъаткорига биз ҳамиша омад ёр бўлишини, ижоди бундан ҳам гуллаб-яшнашини тилаб қоламиз.

**Моҳина АШИРОВА,
санъатшунос.**

• *Улар хизматидан фойдаланинг*

ХАВФ—ХАТАРСИЗ ЭЛТИБ БЕРАДИЛАР

МАЪЛУМКИ, жумҳуриятимиздаги барча ташкилотлар, корхоналар, жамоа хўжаликлари, давлат хўжаликлари ва кооператив жамоалари турли хизматлар, сарф-харажатлар учун банклардан пул оладилар. Одатда бу пулни олиш учун айрим юқоридаги ташкилотлар вакиллари банкга келишади. Бу вакилларга ажратилган транспорт ва кассирларни қўриқловчи шахслар талабга жавоб бермайди. Шунинг учун ҳам пулни олишда ва манзилларига етиб боргунларича ҳар хил нохуш воқеалар юз бермоқда.

Айниқса, ҳозирги кунда иттифоқда жумладан, бизнинг жумҳуриятда ҳам жиноятчиликнинг бир мунча авж олганлиги туфайли ҳам ишни бундай ташкил этилиши хавфли бўлиб қолди.

Халқимизда, «Чумчуқ сўйса ҳам қассоб сўйсин», деган нақл бор. Демоқчиманки, ҳозир айрим жойларда юз бераётган бундай оқибатларнинг олдини олиш мақсадида Ўзбекистон жумҳурият инкассацияси бошқармаси барча ишларни қилмоқда ва зарур тадбирлар кўрди. Хусусан бу соҳада Ўзбекистон жумҳурият инкассация бошқармаси қошидаги Тошкент шаҳар инкассация бўлими ходимлари корхона ва ташкилотларнинг банклардан турли мақсадларда, жумладан ойлик маош учун олинган пулларни ўз жойига хавфсиз етказиб бермоқда.

Афсуски, жумҳуриятимиздаги вилоят ва ноҳияларда ана шу масалада хизмат кўрсатишга мутасадди бўлган инкассация бошқармаси хизматидан фойдаланмасдан ўз билганларича иш тутаётган, натижада катта-катта маблағларни банклардан олиб кетаётган ташкилотлар нохуш фалокатлар туфайли зиён кўрмоқдалар.

Масалан, 1990 йилда Андижон вилоятидаги Ленинск (Асака) шаҳридаги алоқа бўлимининг бош кассири банкдан 120 минг сўм пулни олиб ўзларининг машиналарида манзилгоҳларига кетаётганларида йўлда бегона уч киши, бири милиция кийимида бўлиб машина ва кассирга ҳужум қилиб, пулни ўғирламоқчи бўлганлар. Хуллас, бундай нохуш хабарлар иттифоқимизда ва жумҳуриятимизда кўплаб учрамоқда.

Биз бундай нохуш оқибатларнинг олдини олиш мақсадида жумҳуриятимиздаги барча ташкилотлар, жамоа ва давлат хўжаликларининг раҳбарларига бир нарсани яна бир бор эслатиб қўймоқчимиз. Сиз бундан буён қайси шаҳар ёки ноҳияда фаолият кўрсатаётган бўлсангиз, ана шу жойлардаги пул олаётган банкларнинг инкассация ходимлари билан шартнома тузинг. Ана шундан сўнг инкассация ходимлари ўз транспортлари ва ихтисослашган қўриқчилари билан биргаликда ташкилотларнинг кассирлари ҳамкорлигида турли мақсадларда олинган маблағлар ва ойлик иш ҳақларини сиз пул олган банкдан ўз манзилгоҳингизга хавотирсиз етказиб берадилар. Бунинг учун ҳар икки томон ҳамкорлик тўғрисидаги шартномани келишиб, имзоласалар кифоя.

Ана шунда ташкилотлар фақат зарур бўлгандагина инкассация ходимларини ва транспортни излаб овора бўлмайдилар. Аксинча, бу тармоқ ходимлари шартномага асосан ўз вақтида зарур хизматни кўрсатадилар. Хуллас, шартнома асосида инкассация бошқармаларига арзимаган пулни ўтказиш йўли билан сиз бир мири фойда қиламан деб, юз мири зиён кўрмайсиз. Энг муҳими пулларингиз ўз вақтида хавф хатарсиз элтиб берилади.

**Таваккал АБДУРАҲМОНОВ,
Ўзбекистон жумҳурият инкассация бошқармасининг кадрлар бўлими бошлиғи, жумҳуриятда хизмат кўрсатган иқтисодчи.**

Мамлакатимиз ҳаётидан

ВОҚЕАЛАР, ФАКТЛАР, ХАБАРЛАР

УМУМИЙ АФВ ЭЪЛОН ҚИЛИНДИ

● ТУРКМАНИСТОН ССЖ Олий Кенгаши умумий афв тўғрисида қонун қабул қилди. Бу қонунга мувофиқ балоғатга етмаганлар, хотин-қизлар, ногиронлар, олтмиш ёшдан ошган эркаклар, байналмилалчи жангчилар енгил жиноятлар учун биринчи марта ҳукм қилинган шахслар жазодан озод қилинади. Маҳкум қилинганларнинг муайян тоифаси учун ўталмаган жазо муддати икки баравар қисқартирилди.

ВАЗИЯТ МУРАККАБ БЎЛИБ ТУРИБДИ

● ЖАНУБИЙ Осетиянинг Цхинвали шаҳрида вазият мураккаб бўлиб турибди. Шаҳарнинг турли ноҳияларида отишмалар юз бермоқда. Бошқарилмайдиган реактив снарядлар отилаётир

Мухтор вилоят марказида алоқани тиклаш учун ССЖИ ички ишлар вазирлиги ички қўшинлари кучлари билан вилоят алоқа узели қўриқланмоқда. Ҳарбий хизматчилар қон тўкишларга йўл қўймаслик учун бронетехникада шаҳар кўчаларида соқчилик қилмоқдалар. ССЖИ Ички ишлар вазирлиги ички қўшинлари қўмондонлиги ССЖИ Президентининг «Грузия ССЖда 1990 йил декабрда қабул қилинган айрим қонун актлари тўғрисида»ги Фармонини тўла ва сўзсиз бажариш учун курашмоқда.

ХИЗМАТ ҲАҚЛАРИ ҚИММАТЛАШМОҚДА

● ЛЕНИНГРАД шаҳар ижроия қўмитаси қарори билан аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ҳақлари оширилди. Эндиликда буюмларни ижарага бериш ва соч-соқол олдириш, пойабзал ва соатларни, холодильник ҳамда мебелларни тузатиш, шунингдек бошқа кўпгина хизматлар 1,3—3 баравар қимматлашади. Январь ойидан мартгача бир неча босқичда янги баҳоларга ўтиш амалга оширилади.

Кам даромадли кишиларга қийин бўлмаслиги учун Ленинград шаҳар Кенгаши уларни ижтимоий ҳимоя қилиш ва ортиқча чиқимларнинг ўрнини қоплаш дастурини кўриб чиқмоқчи. Шундай қилмаса бўлмайди. Чунки яқин келгусида ленинградликлар турар-жой ва транспорт хизмати учун ҳам қўшимча ҳақ тўлашларига тўғри келадиганга ўхшайди. Зотан Россия қонунларига кўра Ленинград шаҳар ижроқўми эндиликда ўз ихтиёри билан нархларни ўзгартиришга ҳақлидир.

ЖУРНАЛИСТЛАРНИ АСРАНГ!

● ОШКОРАЛИК хавф остида қолди. Оммавий ахборот воситаларига тазйиқ кун сайин кучайиб бормоқда.

Дастлаб иқтисодий зарба берилди. Босмахона ва почта харажатларига нархларнинг ўтган йилги оширилиши кўпгина даврий нашрларни, шу жумладан марказий ойнома ва рўзномаларни жуда оғир молиявий аҳволга солиб қўйди.

Бир қатор матбуот нашрлари, ахборот агентликлари, телепрограммаларга сиёсий зарбалар берилмоқда.

Ҳатто журналистлар ҳаётига тўғридан-тўғри тажовуз қилишгача борилмоқда Аввал Ленинградда ўқ отилди — таниқли тележурналист Александр Невзоров ярадор қилинди. Таҳририят топшириғини бажариш вақтида «Молодежь Азербайжана» рўзномасининг мухбири Салатин Аскерова ўлдирилди. Калугада ҳам ўқлар отилди — вилоят «Знамя» рўзномасининг муҳаррири Иван Фомин ўлдирилди, фотомухбир Геннадий Головков оғир ярадор қилинди. Жиноятчи унсурлар бошқа ҳамкасбларимизга ҳам хавф солмоқдалар.

ССЖИ Журналистлар уюшмаси вужудга келган аҳволдан ниҳоятда ташвиланаётганлигини изҳор қилади. Биз оммавий ахборот органларига тазйиқ қилиш фактларини ошкора муҳокама қилишни талаб этамиз. Биз журналистларга қарши содир қилинган жиноятларни тезликда текширишни ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларидан талаб қиламиз.

ССЖИ Журналистлар уюшмаси мамлакатдаги барча тараққийпарвар журналистларни вужудга келган хавф олдида жипслашишга, ўз фуқаролик бурчини ҳалол бажаришга чақиради.

(МАТБУОТ ХАБАРЛАРИ АСОСИДА ТАЙЁРЛАНДИ).

• *Қизиқарли учрашувлар*

СИНГЛИМ, СИЗНИНГ ФИКРИНГИЗ?

Тошкент политехника илмгоҳининг автоматик бошқариш системаси куллиётига қарашли ётоқхонада хотин-қизлар йиғилиши бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон радиосининг «Дугоналар» журнали ҳамда телевидениенинг «Инсон ва қонун» кўрсатуви ходимлари, бир қатор олим ва ижодкорлар иштирок этишди.

Йиғилишни куллиёт хотин-қизлар кенгашининг раиси, техника фанлари номзоди, доцент Забаржат Носирова кириш сўзи билан очди. Сўнгра «Севги ҳақидаги шахсий фикрингиз», «Аёлларнинг диний билим олишларига муносабатингиз», «Нима учун аёллар ўз-ўзига ўт қўйяпти?», «Тирик етимлар кўпайишининг асл сабаби нимада?», «Бозор иқтисодиётига ўтилгач, ёш келин-куёвларга бериладиган имтиёзлар» сингари долзарб мавзуларда савол-жавоб ҳамда мунозаралар бўлди. Унда «Дугоналар» радиожурналининг бош муҳаррири Матлуба Исломова, «Инсон ва қонун» кўрсатувининг катта муҳаррири Муаттар Асқарова, Киров ноҳияси ЗАГС бўлимининг катта инспектори, ҳуқуқшунос Марҳамат Йўлдошева, шифокор Муборак Қориева, шоира Зулфия Мўминова ҳамда кўплаб талабалар сўзга чиқиб, ўз фикр-ўйлари, таклиф-истакларини билдиришди.

Кеча ниҳоясида илмгоҳ клуби ҳузуридаги «Ёшлик», «Ойдинлар» бадиий ҳаваскорлик дасталари ҳамда «Ўзбекистон қизлари» ашула-чолғу дастаси аъзолари куй-қўшиқлар ҳамда рақслар ижро этиб, йиғилганларга хуш кайфият бағишлашди.

**С. АСҚАРХЎЖАЕВ,
илмгоҳнинг катта ўқитувчиси.**

● ТОШКЕНТ НОҲИЯСИДА ●

МЕҲНАТИМИЗ ЗОЕ КЕТМАЙДИ

ДОНО ота-боболаримиз «Меҳнатдан келса бойлик, турмушинг ҳам чиройлик» деб хўб топиб айтишган. Ҳалол меҳнат киши дилини поклайди, кўнглини хотиржам қилади. Эл-юрт олдида номини ардоқлайди, қадрини оширади.

Бундан икки йил аввал Тошкент ноҳиясининг «Ўзбекистон 50 йиллиги» жамоа хўжалигидан 4 гектар ер олиб оилавий пудрат асосида меҳнат қила бошладик. Эрта баҳорда карам, помидор кўчатларини, бодринг, саримсоқ пиёз, картошка уруғларини ерга қададик. Баҳорнинг серёғин ва изғиринли келиши бизни анча ташвишга қўйди. Совуқ урган ниҳолларни қайтадан экдик. Дамба-дам бўлиб турган ёғингарчиликдан сўнг ҳосил бўлган қатқалоқни юмшатиб турдик. Меҳнатларимиз зое кетмади. Олинган ҳосил мўлжалдагидан анча юқори бўлди. Шаҳарликлар дастурхонига 200 тоннадан ортиқ сабзавот маҳсулотларини тортиқ қилдик.

Ҳосилни етиштиришда ва ташиб олишда хўжалик раҳбарлари керакли бўлган техника воситаларини етказиб бериб турдилар. Икки йил давомида деҳқончиликдан келган даромад оиламизнинг моддий пойдеворини анча мустаҳкамлади. Хўжалик жамоаси камтарона меҳнатимизни юксак баҳолаб, бизни ихтиёрига УАЗ енгил автомашинасини ҳадя этди.

Ниятимиз бу йил ҳам оиламиз аъзолари билан биргаликда баҳолиқдурат меҳнат қилиб, эл дастурхонига мўл-кўл сабзавот маҳсулотларини етказиб беришдир.

Комил ОРТИҚОВ,
Тошкент ноҳиясидаги «Ўзбекистон 50 йиллиги» жамоа хўжалигининг ижарачиси.

ИЖАРАЧИ

БАҲОР пайти эди. Хўжалик етиштирган эртаки помидор кўчатларининг саралари қолмаганида кишилар Воҳид Ғаниевнинг уйига қараб йўл олишди. Чунки у сал бўлсаям деҳқонга енгиллик бўлсин деган ниятда ҳовлисига серҳосил «Октябрь» навли помидор кўчатининг 94,5 минг донасини экиб парвариш қилганди. Ҳар дона кўчатни 2 тийиндан сотганда ҳам 1890 сўм нақд фойда қилди.

Воҳид ака ўтган йили ўз ихтиёри билан 5 гектардан ошиқ ерни ижарага олиб экин экди. Шунча жойга 15,5 минг сўм ҳаражат қилиб, 28 минг сўмлик маҳсулот сотди.

Яқинда у яна 4 минг сўм мукофот олади. Қўли ишлатаннинг оғзи ўйнайди, деганлари шу бўлса керак. Воҳид ака яна бир бор ўзини кўрсатди. Деҳқончилик — барака, ҳалол ишлаган киши халқини ҳам, ўзини ҳам тўйдиради.

Исмоил ҚОСИМОВ,
Тошкент ноҳияси «Текстильщик» шўро хўжалиги.

ОТАЛАРГА МЎЛЖАЛЛАНГАН

Тошкент ноҳиясининг сабзавот-полиз-картошкачилик илмий-тадқиқот институтида отахонлар учун мўлжалланган чойхона қурилиши ниҳоясига етмоқда. Ўзбек меъморчилигининг қадимги анъанавий усуллари асосида кенг кўламда ганчкорлик ишлари олиб борилаяпти. Чойхона деворларига чиройли қилиб безак бериляпти. Бу ишни «Уста» бирлашмаси мутахассислари Маҳмуджон Қосимов, Маҳмуд Абдураҳмонов, Тўра Ниёзовлар ўз шогирдлари билан амалга оширишяпти.

Ёғоч-ўймакорлик ишлари билан ноҳия кашшофлар уйи тўгараги раҳбари Фотиҳжон Файзуллаев, Қурбон Низомов, Равшан Манзурбоевлар шуғулланишяпти. Жами саҳни сал кам икки юз квадрат метрни ташкил этувчи бу маскан ишга тушгач тарғибот-ташвиқот ишлари ўчоғи ҳам бўлиб қолиши назарда тутиляпти.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»НИНГ СИРТҚИ ТАЪЛИМ МАКТАБИ

АЛИФБОНИ ЎРГАНАМИЗ

(Олтинчи дарс давоми).

2. КАСРА – қисқа унлиларни ифодаловчи иккинчи аломат. Форс-тожик тилида "зир" деб аталади. Бу аломат "фатҳа" аломатига қарама-қарши бўлиб, ҳарфнинг тепасига эмас, балки остига бир қия чизиқча қўйиш орқали ифодаланади. Касра И (Э,Е) унлисини ифодалаб келади. Ёзувдаги кўриниши: (—). Масалан: بَاتِر – ботир.

اِ دِ ذِ رِ زِ ژِ بِ تِ ثِ پِ

3. ЗАММА – қисқа унлиларни ифодаловчи учинчи аломат бўлиб, форс-тожик тилида "пиш" (пеш) деб юритилади. Бу аломат У (Ў) унлисини ифодалайди. Замма ҳарф устига кичкина вергулсимон аломат қўйиш билан ҳосил қилинади. Ёзувдаги кўриниши: (—). Масалан: بَابُر – Бобур

اُ دُ ذُ رُ زُ ژُ بُ تُ ثُ پُ

4. СУКУН – бу аломат "сукун" ҳам деб юритилади. У бўғиннинг ёпиқ эканлигини билдиради. Ёпиқ бўғин охиридаги ундош ҳарф устига ымалоқсимон аломат қўйиш билан ифодаланади. Ёзувдаги кўриниши: (—). Масалан: بَدْتَر – бадтар.

پَرْوَز ثَرْوَتْ پَرْوَاز پَرْتَو تَرْبُوز

29-топшириқ. Қуйидаги сўзларни ўқинг ва ҳозирги ёзувга ўгиринг:

ثَوَابْ تَرْتِيبْ تُرَابْ تَارْ بَارْ ذَاتْ

اِرَادَتْ زُودْتَرْ بَابُرْ بَدْتَرْ بَدْرْ زَارْ

30-топшириқ. Қуйидаги сўзларни араб ёзувига ўгиринг, тегишли аломатларни қўйиб чиқинг. ТАР, ДАР, ПАДАР, САВОТ, АДАБ, ЗАРДОБ, АРБОБ, ИСБОТ, БАРОБАР, БОРАР, РУБОБ.

31-топшириқ. Қуйидаги ҳарфлар иштирокида сўзлар ясанг.

ا ب د ت و پ ز ر

М. АБДУЛХАИРОВ, Р. ЖУМАНИЁЗОВ

ОЙНАИ ЖАҲОНДА

КЎРИНГ, ТОМОША ҚИЛИНГ

Чоршанба * 16 ЯНВАРЬ

● ЎзТВ I

9.00 Кўрсатувлар тартиби.
9.05 «Табиат ва биз». Кинопрограмма.
10.00 Баскетбол бўйича ССЖИ чемпионати. «Узстроймеханизация» — «Спартак» (Луганск).
10.35 «Ўзбек тилини ўрганамиз» (такрор.).
11.05 «Республика мулки». Бадиий фильм. 1-серия (М. Горький номли киностудия).

* * *

18.00 Кўрсатувлар тартиби.
18.05 Янгиликлар.
18.10 «Мис тоғ бекаси». Мультфильм.
18.30 Мактаб ўқувчилари учун. «Санъат ғунчалари».
19.00 «Кооператорлар». Телефильм.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Тижорат хабарлари.
19.50 «Асрлар қаъридан».
20.30 «Ахборот».
20.50 Ўзбекистон телевидениеси ва радиоси дуторчи қизлар ансамблининг концерти.
21.30 Москва. «Время».
22.15 «Шундай студия бор...». «Ўзбектелефильм» студиясининг 25 йиллигига бағишланади.
23.35 Янгиликлар.
23.45 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 Кўрсатувлар тартиби.
19.05 «Довон». Телефильм.
19.25 «Билим сарчашмаси» (рус тилида).
20.10 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Шаҳризоданинг саволлари».

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Время».
22.15 «Ҳаёти деҳот». Тележурнал.
23.05 «ГАИ инспектори». Бадиий фильм.

● МТ I

7.00 «Тонг» (120+30).
9.30 Долзарб репортаж.
9.45 «Спрут-4». Олти серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 3-серия.
11.25 «Степа-денгизчи». Мультфильм.
11.50 Болалар мусиқий клуби.
12.30 «ТСН».
12.45 «Сўз». Адабий-бадиий программа.

* * *

15.30 «ТСН».
15.45 «Шаҳар чеккасидаги шифохона». Йигирма серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия — «Қўрқув».
16.40 Ю. Слесарев чалади (фортепьяно).
16.55 Мультфильм.
17.05 Болалар соати (инглиз тили дарси билан).
18.05 «Мурад Кажлаев. Оҳанглар ва йиллар». Телевизион ҳужжатли фильм (Шимолий Осетия ва Доғистон телевидениеси).
19.10 «Правда» кўчаси». Совет жамиятининг ахлоқий жиҳатлари ҳақида телеочерк.
19.50 «Спрут-4». Олти серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 3-серия.
21.30 «Время».
22.15 «Сўз». Адабий-бадиий программа.
24.00 Фестиваллар, конкурслар, концертлар.

Тунги телевидение

01.00 «Қизгинам». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.
02.25 «Янгра, гармонь!». Вологдадан кўрсатилади. 2-қисм.

● МТ II

9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари.

Ўқув программаси

9.15 «Адам ва Марила». Ҳужжатли фильм.
9.35, 10.35 Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. Деворий газетани ЭҲМ чиқаради.
10.05 Немис тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
11.05 Немис тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
11.35 Умумий биология. 10-синф. Ҳайвонот дунёси қандай ривожланган?
12.05 «Сиз яратган боғ».

*

12.35 Хоккей. Ўртоқлик учрашуви. «Квебек нордикс» (Канада) — «Динамо» (Москва). Канададан кўрсатилади.
14.35 «Муросалари тўғри келмади». Телевизион бадиий фильм.
15.55 «Нариги дунёда». Ҳужжатли фильм премьераси. Клиник ўлимни бошидан кечирган кишилар ҳақида («Молдова-фильм»).
16.15 «Телевизион мусиқий абонемент». «Танишинг, Гинтарас Ринкявичюс». 1-кўрсатув.

* * *

17.30 Россиянинг ҳужжатли экрани.
18.50 Коллаж.
19.00 Россиянинг парламент хабарномаси.
19.15 Хоккей. Ўртоқлик учрашуви. «Квебек нордикс» (Канада) — «Динамо» (Москва). Канададан кўрсатилади. Танаффус пайтида (20.35) — Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Мўъжиза-мўйқалам».
21.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).
22.15 «Қочоқ». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси.

Пайшанба * 17 ЯНВАРЬ

● ЎзТВ I

9.00 Кўрсатувлар тартиби.
9.05 «Йўл бўлсин». Телевизион бадиий фильм («Ўзбектелефильм»).
10.05 «Армон қушлари». Тошкент маданий-оқартув техникуми ҳақида.
11.05 «Республика мулки». Бадиий фильм. 2-серия.

* * *

18.00 Кўрсатувлар тартиби.
18.05 Янгиликлар.
18.10 «Билмасвой рулда». Мультфильм.
18.25 «Қиш қувончлари». Болалар учун адабий-мусиқий композиция.
19.00 «Яхшидан боғ қолади...»
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 «Қалдирғоч». Фильм-концерт премьераси («Ўзбектелефильм»).
20.15 Ўзбекистон ССЖ Ички ишлар вазирлиги матбуот маркази хабар қилади.
20.30 «Ахборот».
20.50 «Ризқ-рўзимиз нон». Қаршидаги 10-дон маҳсулотлари комбинатининг бир куни ҳақида.
21.00 Чолғу куйларидан концерт.
21.30 Москва. «Время».
22.15 Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллигига. «Навоий гулшани».
23.35 Янгиликлар.
23.45 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 Кўрсатувлар тартиби.
19.05 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Бу оқшомда» (рус тилида).

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Время».
22.15 «Эркин қулаш». Бадиий фильм.

● МТ I

7.00 «Тонг» (120+30).
9.30 «Ишчан чопар».
9.45 «Спрут-4». Олти серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 4-серия.
11.30 Болалар соати (инглиз тили дарси билан).

* * *

12.30 «ТСН».
12.45 Фестиваллар, конкурслар, концертлар.
15.30 «ТСН».
15.45 «Шаҳар чеккасидаги шифохона». Йигирма серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия — «Баҳс».
16.35 В. Андреев туғилган куннинг 130 йиллигига. Халқ чолғу оркестри учун ёзилган асарлар антологиясидан. 1-кўрсатув.
17.25 Болалар учун фильм. «Сеҳрли мунчоқ ҳақида эртак». 1-серия («Туркманфильм»).
18.30 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
19.15 Шахмат бўйича жаҳон чемпионати якунларига доир.
19.45 «Спрут-4». Олти серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 4-серия.
21.30 «Время».
22.15 Телетомошабинларнинг талабларига биноан. 1990 йил қўшиқлари. Бутуниттифоқ XX телевизион фестивалининг якунловчи кечаси. 1-қисм.
00.10 Телевизион ҳужжатли фильм премьераси.

Тунги телевидение

01.10 «Рисоладаги эркак». Телевизион бадиий фильм. 1-серия («Экран»).
02.15 АҚШ денгиз пиёдалари президент оркестрининг концерти.

● МТ II

9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари.

Ўқув программаси

9.15, 10.25 «Алексей Саврасов». Илмий-оммабоп фильм.
9.35, 10.45 Табиатшунослик. 5-синф. Табиатда сув.
9.55 Испан тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
11.05 Испан тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
11.35, 12.35 Биология. 8-синф. Қушларнинг ташвишлари.
12.05 Рус тили.

*

13.05 «Қочоқ». Телевизион ҳужжатли фильм.
14.55 РСФСЖ шаҳарлари телестудиялари. «Манбалар». Жанубий Урал маданияти кунлари. Челябинскдан кўрсатилади.
15.25 Россиянинг ҳужжатли экрани.
16.45 Ритмик гимнастика.

* * *

17.30 «Ватан қанотлари». Уч серияли телевизион илмий-оммабоп фильм. 1-фильм — «Парвозлар даври» («Экран»).
18.30 Баскетбол. Кубок эгалари кубоги. Эркаклар. «Динамо» (Москва) — «Кнорр» (Болонья. Италия). «Динамо» Спорт саройидан кўрсатилади.
19.10 «Россия тадбиркорлари». Константин Алексеев (Станиславский). 2-кўрсатув.
19.45 Кичик концерт.
19.55 Коллаж.
20.00 Ритмик гимнастика.
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Энг биринчи шогирд».
20.45 «Халқ қўшиқларига муҳаббат билан».
21.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).
22.15 «Шунақаси ҳам бўларкан...». Телевизион бадиий фильм («Грузия-фильм»).
23.20 Адабий ўқиш. С. Есенин. «Анна Снегина».

Жума * 18 ЯНВАРЬ

● ЎзТВ I

9.00 Кўрсатувлар тартиби.
9.05 «Фермерлар». Телефильм.
9.25 «Сеҳрли най». Болалар учун фильм-концерт («Ўзбектелефильм»).
9.50 Баскетбол бўйича ССЖИ чемпионати. «Узстроймеханизация» — «Будивельник» (Киев).
10.30 Араб тили. Кириш қисми.
11.00 «Ғалати гаров». Бадиий фильм («Ленфильм»).

* * *

18.00 Кўрсатувлар тартиби.
18.05 Янгиликлар.
18.10 «Эҳ, малика». Мультфильм.
18.20 «Қувондиқ Искандаров куйлайди. Фильм-концерт («Ўзбектелефильм»).
18.50 «Мавзуга қайтиб...» «Инсон ва қонун» туркумидан.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Дўстлик тароналари». Концерт.
20.30 «Ахборот».
20.50 «Қўҳна созлар». Сурнай.
21.30 Москва. «Время».
22.15 «Саҳна усталари». ССЖИ халқ артисти Аброр Ҳидоятов туғилган куннинг 90 йиллигига.
23.30 Янгиликлар.
23.40 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 Кўрсатувлар тартиби.
19.05 «Кинокўзгудаги ҳаёт». Кинокўрсатув (рус тилида).
20.00 «Пульс». Информацион кўрсатув (рус тилида).
20.10 «Эсдалик учун дастхат» (такрор.).
20.40 «Миришкорлар».
21.20 «Товушлар». Телефильм.

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Время».
22.15 «Оҳанги зиндаги». Публицистик кўрсатув.
23.15 «Мен сизга эрк бериш учун келдим». Телефильм.

● МТ I

7.00 «Тонг» (120+30).
9.30 «Эртакдаги эртак». Мультфильм.
9.45 «Спрут-4». Олти серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 5-серия.
11.20 Казак тароналари.
11.45 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
12.30 «ТСН».
12.45 Халқ амалий санъати анъаналари ҳақида кўрсатув.

* * *

15.30 «ТСН».
15.45 «Шаҳар чеккасидаги шифохона». Йигирма серияли телевизион бадиий фильм. 4-серия — «Тирсак».
16.35 «Агар сиз...».
17.20 Болалар учун фильм. «Сеҳрли мунчоқ ҳақида эртак». 2-серия.
18.25 «Томошабинлар меҳри соврини» кинофестивали. «Прелюдия». Телевизион ҳужжатли фильм. П. И. Чайковский номли мусиқа мактаби болалар камер хори ҳақида (Ростов-Дон).
18.50 «Ялангоёқ ва унинг дўстлари». Мультфильм.
19.10 «Сиз яратган боғ».
19.40 «ВИД» программаси.
19.55 «Спрут-4». Олти серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 5-серия.
21.30 «Время».
22.15 «ВИД» программаси.

Тунги телевидение

01.15 «Рисоладаги эркак». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.
02.15 В. Пономарёва куйлайди.

● МТ II

9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари.

Ўқув программаси

9.15 «Мен урушни калтаклайман. Мусаввир В. В. Верешчагин». Илмий-оммабоп фильм.
9.35, 10.35 Мусиқа. 7-синф. М. И. Глинка. «Вальс-фантазия».
10.05 Инглиз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
11.05 Инглиз тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
11.35, 12.35 Физика. 8-синф. Учқун нега йўқолди?
12.05 «Бурда моден» таклиф этади...».

* * *

13.05 «Шунақаси ҳам бўларкан...» Телевизион бадиий фильм.
14.10 «Машшоққа ўқ узманг». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси.
14.40 Л. Бетховен. Виолончель ва фортепьяно учун икки соната. Ижро этадилар: В. Тонха ва Т. Алихонов.

* * *

17.20 «Ватан қанотлари». Уч серияли телевизион илмий-оммабоп фильм. 2-фильм — «Самолицарлари».
18.15 Қиличбозлик. «Мастерс» халқаро турнири. Красная Преснядаги халқаро савдо марказидан кўрсатилади.
19.15 Россиянинг парламент хабарномаси.
19.30 Йил фасллари.
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Давлат автоинспекцияси».
20.45 «Десятуха». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Волгоград).
21.15 Спорт ҳамма учун.
21.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).
22.15 «Иллюзион». «Чингизхон авлодидан». Бадиий фильм («Межрабпомфильм», 1928 й. М. Горький номли киностудияда 1964 йилда тикланган).
00.10 В. Ашкеназе концертларида.

Шанба * 19 ЯНВАРЬ

● ЎзТВ I

8.00 «Ассалому алайкум». Мусиқий кўрсатув.

*

9.00 «Айтайлик, сен капитан». Бадиий фильм (А. Довженко номли киностудия).
10.05 «Юзма-юз». Тошкент Давлат дорилфунунида Ўзбекистон телерадиоси ходимлари билан учрашув.
11.25 «Оналар мактаби».
11.55 «Чорвадор».
12.25 «Қўшиқ бизга ҳамиша ҳамроҳ».

Тижорат кўрсатувлари

13.15 «Оролбўйи муаммолари». Тўрткўлдаги «307-ХМКК» ҳақида.
14.00 Фарғона вилояти, Киров ноҳиясидаги «Яккатутсельмаш» заводи.

* * *

18.00 Кўрсатувлар тартиби.
18.05 «Олис-олис, жанубда». Мультфильм.
18.15 Мактаб ўқувчилари учун. «Тенгдошлар».
19.00 «Ўзбек тилини ўрганамиз».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 «Ёшлар даврасида». Янги йил кўрсатуви.
20.30 «Ҳафтанома».
21.30 Москва. «Время».
22.15 «Ёшлар даврасида». Янги йил кўрсатувининг давоми.
22.55 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Ҳамшаҳарлар».
23.55 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

9.00 «Парасту». Мусиқий кўрсатув.
9.50 «Мовий шаҳарлар». Фильм-концерт.
10.55 «Ы» операцияси ва Шурикнинг бошқа саргузаштлари». Бадиий фильм (рус тилида).

* * *

18.00 Кўрсатувлар тартиби.
18.05 «Лабиринт». Совет ва Америка болалари дўстлиги.
18.40 Мультфильм.
19.00 «Новости».
19.20 «Мулоқот». Кинокомедия.
19.50 Хонаки театр. «Алибобо ва қароқчилар». Исфара шаҳар халқ театрининг спектакли.
20.30 «Ахбор».
20.50 «Паёми Машриқ». Мусиқий кўрсатув.
21.30 Москва. «Время».
22.15 «Негатив». Танқидий кўрсатув.
22.40 «Ы» операцияси ва Шурикнинг бошқа саргузаштлари». Бадиий фильм (рус тилида).

● МТ I

7.00 «Шанба, эрта саҳарлаб».
7.30 «Асраб, авлодларга етказ».
7.45 Спорт ҳамма учун.
8.00 Ритмик гимнастика.
8.30 Тонгги дам олиш программаси.
9.00 «Сиз яратган боғ».
9.30 «ТСН».
9.45 «Спрут-4». Олти серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 6-серия.
11.35 «Бурда моден» таклиф этади...».
12.05 «Қорқиз ҳақида эртак». Мультфильм.
12.15 Режиссёр Я. Фрид фильмлари. «Тақводор Марта». 1 ва 2-сериялар («Ленфильм»).
14.30 «Ер манзаралари». Илмий-оммабоп фильм премьераси. 2-серия — «Музликлар» (ГФЖ).
15.30 «ТСН».
15.45 «Эртаклар ва саргузаштлар оламида». «Аслида ўрни-таги йўқ шаҳардаги саргузаштлар». Телевизион бадиий фильм («Беларусьфильм»).
17.15 «Халқаро панорама».
18.00 «Эртага бувимнинг туғилган куни». Мультфильм.
18.15 «Сиёсий мулоқотлар».
19.35 «Спрут-4». Олти серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 6-серия.
21.30 «Время».
22.15 «Фарманта-90».
22.45 «Ўзи ва у». Дилрабо кўрсатув.
24.00 1990 йил қўшиқлари. Бутуниттифоқ XX телевизион фестивалининг якунловчи кечаси. 2-қисм.

Тунги телевидение

02.45 «Итюрак». Телевизион бадиий фильм. 1-серия («Ленфильм»).
03.50 Джаз портретлари. А. Бабий.

● МТ II

8.30 Эрталабки бадантарбия машқлари.
8.50 «Пўлат узук». Мультфильм.
9.05 «Биз яшаётган олам». Режиссёр К. Лаврентьев фильмлари. «Ноннинг яратилиши».
10.30 Грек «Эос» ансамблининг чиқиши. Олмаотадан кўрсатилади.
11.00 «Ватан қанотлари». Уч серияли телевизион илмий-оммабоп фильм премьераси. 3-фильм — «Унутилган номлар».
12.00 «Ҳамдўстлик» видеоканали.
15.30 «Плюс ўн бир». Россия телевидениесининг программаси.
17.00 «Тўртинчи ўлчов». Ҳужжатли фильм премьераси.
18.00 «50х50» кўрсатувининг теледискотекаси.
19.00 Рус тили.
19.30 «Оппоқ муз ҳақида эртак». Мультфильм.
19.40 Концерт.
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Айболит берган ҳапдори».
20.45 З. Сахабеева куйлайди. Қозондан кўрсатилади.
21.15 Коллаж.
21.20 «Ялта-91».
21.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).
22.15 Белоруссия Давлат рақс ансамблининг концерти.
23.00 Футбол. В. А. Гранаткин хотираси учун халқаро ўсмирлар турнири. ССЖИ-1 — ГФЖ терма командалари. 2-тайм. Ленинграддан олиб кўрсатилади.
23.50 «Қайиқда ит ва уч киши». Телевизион бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар («Ленфильм»).

Якшанба * 20 ЯНВАРЬ

● ЎзТВ I

8.00 «Ҳафтанома» (такрор.).

*

9.00 «Уч бақалоқ». Бадиий фильм («Ленфильм»).
10.25 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Болалар».
11.45 «Алифбо сабоқлари». 1-босқич.
12.20 Халқ севган достонлар. «Ойпари». Ш. Болтаев ижросида.
13.20 «Дўстлик» студияси кўрсатади. «Дил торининг оҳанглари».
14.20 Спорт кўрсатувлари: 1. Таэквондо. 2. Эркин кураш.

Тижорат кўрсатуви

15.20 «Сифатли тола учун». Қарши пахта тозалаш заводи ҳақида.

* * *

18.00 Кўрсатувлар тартиби.
18.05 «Қуён ва скрипка». Мультфильм.
18.20 Болалар учун. «Кичкинтой» кўрсатуви.
18.50 «Мультипанорама».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Мулоҳаза». Жумҳурият театрлари муаммолари ҳақида.
20.30 «Ахборот».
20.50 «Мусиқа жавони».
21.30 Москва. «Время».
22.15 Телевизион миниатюралар театри. Янги йил сони.
23.45 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

9.00 «Сапеда». Мусиқий ахборот.
10.05 «Ҳар бир кишига ва барчага». Реклама.
10.15 «Офарин!» Қувноқ спорт ўйинлари.
11.05 «Набираларимга аталган цирк». Телевизион бадиий фильм (рус тилида).

* * *

17.50 Кўрсатувлар тартиби.
17.55 Театр учрашувлари.
18.35 «Шоми жавони».
20.00 «Ҳафта». Информацион кўрсатув.
20.30 «Шоми жавони» (давоми).
21.30 Москва. «Время».
22.15 «Шоми жавони» (давоми).
23.50 «Телетомошабин ҳамроҳи».

● МТ I

8.30 «ТСН».
8.45 Ритмик гимнастика.
9.15 «Спортлото» тиражи.
9.30 «Эрта саҳарлаб».
10.30 «Ватан хизматида».
11.30 Тонгги дам олиш программаси.
12.00 «Саёҳатчилар клуби».
13.00 «Здоровье».
13.30 «Қишлоқ янгиликлари».
14.30 «Болалигимиздаги булутлар». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси («Союзтелефильм»). ЮНЕСКОнинг бош директори Ф. Майорнинг кириш сўзи билан бошланади.
15.30 «ТСН».
15.45 ССЖИ Давлат академик халқ рақс ансамблининг концерти. Бадиий раҳбар — ССЖИ халқ артисти И. Моисеев.
16.50 «Янги авлод танлайди». Имконият.
18.15 Москва Давлат симфоник оркестри чалади. Дирижёр — П. Коган.
18.40 «Уолт Дисней таништиради...».

Якшанба кинозали

19.30 Кино янгиликлари.
19.45 «Катта вальс». Бадиий фильм (АҚШ).
21.30 «Время».
22.15 «Ника-90».

Тунги телевидение

00.15 «Гўзаллик оламни асрайди». Бутуниттифоқ гўзаллик танлови.
01.45 «Итюрак». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.

● МТ II

8.30 Зарядкага сафланинг!
8.45 Цирк! Цирк! Цирк! «Шер, фил, кучук ва бошқалар...».
9.25 «Жар ёқасидан репортаж». Братск шаҳрининг экологик ҳолати ҳақида телевизион ҳужжатли фильм. «Она-замин ташвишида» туркумидан (Иркутск).
10.15 С. Губайдулинанинг 12 қисмдан иборат симфонияси.
10.55 «Яшил аравача». Телевизион бадиий фильм (Одесса киностудияси). 1 ва 2-сериялар
13.15 «Планета». Халқаро программа.

● ●

14.15

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ «ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ

●

17.45 Россиянинг парламент хабарномаси.
18.00 «Экранда Сибирь». Киножурнал.
18.10 «Ау амаки». Мультфильм. 1-серия.
18.35 Л. Фейхтвангер. «Бева Капет». Телеспектакль.
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Биздачи...».
20.45 Коллаж.
20.50 «Мусаввир устахонасида». Алексей Кузьмич.
21.00 Қиличбозлик. «Москва шамшири». Халқаро турнир. «Дружба» универсал спорт залидан кўрсатилади.
21.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).
22.15 Муаллифлик телевидениеси. Актёрлар телевизион уйи. «Намедни», «Таниш нотаниш».

ШЕЪРИЯТИМИЗ ҚУЁШИ

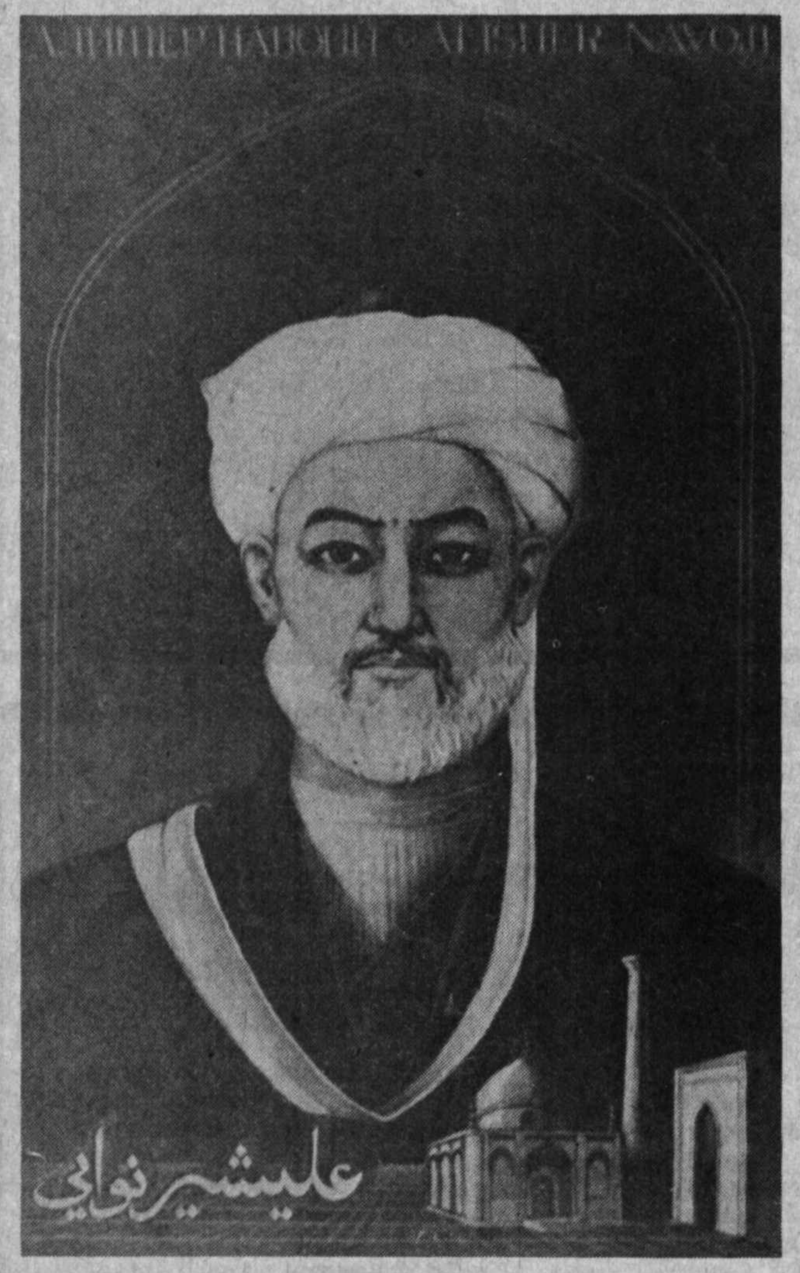

● ЎЗБЕК рассомлари улуғ шоир ва мутафаккир тўйига муносиб тўёна тайёрлашмоқда. Суратда: Н. Ҳакимов яратган «Алишер Навоий» портрети.

Сураткаш В. ТЎРАЕВ.

ЯНГИ КЎПРИК

НАЗАРБЕК канали устидан яна бир кўприк қурилиши жадал олиб борилмоқда. Калинин ноҳиясида «Ўзбекистон ССЖ 50 йиллиги» шўро хўжалиги билан Тошкент ноҳиясининг «Ленинград» шўро хўжалигини боғловчи бу кўприк транспорт ҳаракатини анча кенгайтириш ва тезлаштириш имконини беради.

Темир-бетон конструкцияларидан барпо этилаётган иншоотнинг узунлиги 60 метрдан ошиқ бўлиб, кенглиги йигирма метр атрофидадир. Унинг устидан бир йўла уч қатор транспорт қатнаши мумкин.

Вилоят йўл қурилиши-фойдаланиш бошқармаси кўприксозлари уни барвақт фойдаланишга топширишга астойдил ҳаракат қилишяпти. Уста Алишер Тўлаганов раҳбарлик қилаётган жамоа бунёдкорлик ишларини бажаришда вақтдан олдинда боришяпти.

УЙ ҚУРИШЯПТИ

ЭЛЛИК биринчи бошқарма жамоаси жумҳуриятимиз пойтахтидаги 12-қурилиш трестининг етакчи бўлинмаларидан ҳисобланади. Бошқарма бинокорлари Тошкентда кўпдан-кўп турар-жойларнинг барпо этилишида қатнашдилар. Улар ҳозир ҳам қатор кўпқаватли уйлар қурилишида иштирок этишяпти.

Жумладан, Киров ноҳиясида тўққиз қаватли яна бир уйни тезкорлик билан қурмоқдалар. Ҳар ойда белгиланганига нисбатан 10—15 минг сўмлик кўп қурилиш-монтаж ишларини амалга оширишяпти. Бунда тажрибали, моҳир бунёдкорлар пайвандчи Турғун Мўминов, дурадгор Маҳмуд Худойбердиев, монтажчилардан Абдулла Қодиров, Ирисбой Туропов, Иброҳим Зунуровларнинг ҳиссаси катта. Улар ҳар сменада топшириқни анча ошириб адо этишяпти.

С. СУЛТОНОВ.

ХАРАЖАТЛАР ҚОПЛАНАДИ

Бир мингдан ортиқ киши савдо корхоналаридаги оғир жисмоний ишдан озод қилинди. Қўл меҳнати устун бўлган жойларда замонавий савдо жиҳозлари, юк кўтарадиган механизмлар ўрнатилди. Тармоқ касаба уюшмаси, давлат савдоси ва матлубот кооперацияси корхоналари 30 миллион сўмлик моддий ёрдам берди. Ана шу пул ҳисобидан 77 та меҳнатни муҳофаза қилиш кабинети ташкил этилди ва жиҳозланди, 10 минг киши учун кийимхоналар қурилди, бир ярим мингта душхона ва аёлларнинг шахсий гигиена кабинети барпо этилди.

Бу харажатлар бекор кетмади — одамларнинг касалликка чалиниши камайди, вақтинча меҳнат қобилиятини йўқотишдан келадиган зарар деярли учдан бир баравар камайди.

(ЎзТАГ мухбири).

ОИЛАЛАР УЧУН ҲАМШИРАЛАР

ВИЛОЯТ болалар фонди ташаббуси билан Бўка ноҳиясида кўп болали оилалар учун уй ҳамширалари тайёрлаш бўйича икки ойлик курс очилган эди. Асосан 9—10—11 синф ўқувчи-қизларидан иборат бу курсни 42 нафар талаба битирди. Яқинда уларга гувоҳномалар топширилди.

— Бу курсни очишдан мақсад, — дейди вилоят болалар фонди бўлими мудири Мунира Салихова, — боласи кўп хонадонларга имкони борича тиббий хизмат кўрсатишни енгиллатиш эди. Мақсадга эришилди. Ўқувчилар биринчи тиббий ёрдам кўрсатиш, укол қилиш, дастлабки муолажалар олиб боришга ўргандилар.

Битирувчилар курсига ноҳия марказий касалхонаси бош врачининг ўринбосари Насиба Йўлдошева бош-қош бўлди.

Кўрсатилган ғамхўрлик учун Бўка ноҳия ва шаҳар ижроия қўмиталари раҳбарлари вилоят болалар фондига миннатдорчилик билдирдилар.

Д. ИЗАТИЛЛАЕВА.

ЖОНИВОРЛАР СОАТИ

Жониворлар вақт-соатга амал қиладиларми! Бу саволга улар вақтни туппа-тузук аниқлай оладилар, дея жавоб бериш мумкин. Жонзотлар одамлар сингари қуёш чиқиши ва ботишига ҳамда юлдузларга қараб вақтни аниқлай олишар экан. Қуйида ҳайвонлар «соати»га доир айрим тажриба ва воқеалар билан танишасиз.

Инглиз ҳайвоншунос олими Вильям Бич Калифорния бўйлаб саёҳат қилиб юрганида бир фермерникида тўхтайди. Фермернинг юздан ортиқ эшаги бўлиб, улар ҳар куни бир вақтда — роппа-роса соат 12 да ишни тўхтатар, 18 да эса яна ишга киришиб кетарди.

* * *

Г. Экштейн деган олим мушукларнинг хатти-ҳаракатини мунтазам кузатиб бориб, уларнинг вақт-соатни жуда яхши ҳис этишига тўла ишонч ҳосил қилди. Вилли деган мушук тунги сайрдан кейин эрталаб соат 8 дан 10 минут ўтганда, ҳатто бир дақиқа ҳам кечикмай, уйга қайтиб келаркан. Ҳар душанба куни бу мушук соат 19 дан роппа-роса 45 минут ўтганда эгасининг уйи яқинидаги касалхона томонидан келиб, докторларнинг «бинго» деган ўйинини томоша қилар экан. У бирор марта ҳам на кунига, на соатига янглишган.

ЭЪЛОНЛАР БУРЧАГИ

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ССЖИ ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
4, 5, 6 ФЕВРАЛЬ СОАТ 16 ВА 19.30 ДА

«ФАРҒОНА ТАРОНАЛАРИ»

ЯНГИ КОНЦЕРТ ПРОГРАММАСИ

ҚАТНАШАДИЛАР:
Ўзбекистон Ленин комсомоли совриндори, «КАМОЛОТ—89» кўригининг ғолиби
Охунжон МАДАЛИЕВ
ва хушовоз хонанда
Қиличбек ТОЖИЕВ
раққосалар: Гулмира ШИРИНОВА ВА Раъно ЗОКИРОВА.
Программани — Ўткир СИДДИҚОВ олиб боради.

Касса соат 11 дан 19.00 гача ишлайди.
Телефонлар: 45-92-13, 41-74-30.

Ўзбекистон ССЖ Маданият вазирлиги
М. ҚОРИЁҚУБОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ССЖИ ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллигига бағишланади

16, 24, 25, 26, 27 ЯНВАРЬ СОАТ 19.30 ДА
АЛИШЕР НАВОИЙ РУҲИНИ ШОД ЭТИБ

ШЕРАЛИ ЖЎРАЕВ КУЙЛАЙДИ

Чипталар сарой кассаларида соат 11.00 дан сотилмоқда.

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ССЖИ ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
29, 30, 31 ЯНВАРЬ СОАТ 19.00 ДА,
1, 2, 3 ФЕВРАЛЬ СОАТ 16.00 ва 19.30 ДА

«ҲАЗИЛ-3»

ЯНГИ ПРОГРАММА ҲАЖВИЯ ВА ҚЎШИҚ КЕЧАСИ

ҚАТНАШАДИЛАР:
Мирза Холмедов, Обид Асомов, Ботир Муҳаммадхўжаев, Собит Асомов, Тўхтамурод Азизов ва бошқалар.
САҲНАЛАШТИРУВЧИ РЕЖИССЕР — Ўзбекистон ССЖда хизмат кўрсатган артист, Ҳамза номидаги давлат мукофоти лауреати Абдурашид РАҲИМОВ.
Чипталар соат 11.00 дан сотилади.
Жамоа буюртмаси қабул қилинади. Телефон 45-85-68.

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИДА ЯШОВЧИ АБИТУРИЕНТЛАР ВА УЛАРНИНГ ОТА-ОНАЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

«СИГНАЛ» ШИРКАТИ

Пойтахтдаги Тошкент давлат дорилфунуни, Тошкент давлат педагогика олий билимгоҳи, Тошкент автомобиль йўллари олий билимгоҳи, Тошкент халқ хўжалиги олий билимгоҳи, Тошкент политехника олий билимгоҳи, Биринчи ва Иккинчи Тошкент давлат тиббиёт олий билимгоҳи, Тошкент тиббиёт педиатрия олий билимгоҳи, Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш муҳандислари олий билимгоҳи, Тошкент қишлоқ хўжалиги олий билимгоҳи каби эътиборли олий ўқув даргоҳларига ўқишга киришга тайёрлаш мақсадида абитуриентларга қулайлик яратиб, икки-учта танловли имтиҳон дастурлари бўйича

ЯКШАНБАЛИК ТАЙЁРЛОВ ДАРСЛАРИ ТУРКУМИНИ ТАШКИЛ ЭТАДИ

Тайёрлов дарслари якшанба кунлари, кундузги пайтларда ўтказилади. Бу эса Тошкент шаҳрида ва айниқса Тошкент вилоятида истиқомат қилувчи абитуриентлар учун сўзсиз, катта қулайликдир.

Машғулотлар асосан ихтисослаштирилган тарзда ва кичик-кичик гуруҳлар тартибида ўтказилади.

Машғулотларни деярли ҳамма ҳолларда Тошкентдаги олий билимгоҳларнинг абитуриентларини олий ўқув юртларига тайёрлашда бой тажрибага эга бўлган юқори малакали ўқитувчилари: фан номзодлари, доцентлар олиб боришади.

«Сигнал» ширкати тайёргарликнинг сўнгги «натижаси» учун моддий жавобгарликни ўз зиммасига олади, яъни ўқув жараёни даврида, ўқитувчиларимиз ўз абитуриентларига танловли кириш имтиҳонларида асосан «яхши» ва «аъло» баҳоларни олишлари учун мақсадга мувофиқ равишда махсус асосий ва ихтисослаштирилган билимларни сингдириб, шунингдек, тегишли зарурий малака ва кўникмаларни ҳам шакллантириб борадилар.

Ўз-ўзидан равшанки, бундай пишиқ билимлар тўпламини ўзида тўлиқ ўзлаштириб олишга улгурган ҳар бир абитуриент пировард натижада ўзи хоҳлаган олий ўқув юртига кириб кетиши табиийдир.

Абитуриентларнинг бутун ижодий фаолиятларини бошқариб бориш, уларга заруратга қараб вақти-вақти билан йўл-йўриқ кўрсатиш, тавсия ва кўрсатмаларни бериб боришдек муҳим вазифани ҳам ширкат ўз бўйнига олади.

Машғулотлар ўзбек ва рус тилларида олиб борилади. Қабул шартлари билан батафсилроқ танишиш учун қуйидаги манзилларда жойлашган абитуриентларни қабул қилиш ва тайёрлаш пунктларига мурожаат этишингиз мумкин:

1-ҚАБУЛ ПУНКТИ: Тошкент шаҳри, Шота Руставели кўчаси, 105-уй, 1-қават. Тошкент совет савдоси техникумининг ўқув биносида жойлашган (7, 24, 28-трамвайларнинг «Қон қуйиш институти» бекати, «Самарқанд» автостанциясидан бир бекат берида).

Қабул вақти: ҳар куни соат 10.00 дан 19.00 гача.
Дам олиш куни: якшанба.

2-ҚАБУЛ ПУНКТИ: Келес шаҳри (Тошкент вилояти, Тошкент ноҳияси), Октябрь номли 11-ўрта мактаб биносида жойлашган. Бориш йўли: Охунбобоев номли ўйингоҳ ёнида жойлашган.

Қабул вақти: ҳар куни соат 10 дан 19 гача.
Дам олиш куни: душанба.

... ЖУМАН ака кенжа ўғли Фазлиддинга бошқача меҳр қўйган эди. Ўзи ҳам тили ширин, одобли, дадаси бирор топшириқ берса «Хўп бўлади, адажон», деб турарди. Армияга кетгунча янги уйнинг қора сувоғини ўзи қилди, сомонли лойни ҳалимдек юмшатиб, андава билан кифтини келтирди.

Бир куни Жуман ака лой кийимларини алмаштириб, чой ичгани ўтирган ўғлига:

— Фазлиддинжон, ўзингни уринтираверма, — деди. — Худо ҳоҳласа, келгунингча ўзимиз устини ёпиб, оқлаб-кўклаб қўярмиз...

Фазлиддин янги уй томон негадир хомуш тикилиб турди-да, дадасига юзланди:

— Йўқ, адажон. Ўзингизни асло уринтирманг. Армиядан келиб, чаласини ўзим битираман...

Кўп ўтмай чақириқ муддати келди. Жуман ака сочлари олиниб, қандайдир кўркамлашган, эндигина сабза ураётган мўйловлари ўзига ярашган ўғлига юраги орзиқиб тикилиб қолди. Сўнг маҳкам бағрига босди. Кўзларига ёш қуйилди. Кумуш опа эса ўғлининг елкасига бош қўйиб, йиғлаб юборди. Фазлиддиннинг кўзларида ҳам ёш қалқиб турарди. Йигит эмасми, ота-онасига, ака-опаларига кулиб қаради:

— Урушга кетаётганим йўқ-ку, нега йиғлайсизлар?

Поезд ўрнидан жилди. Ҳаммаёқни қий-чув босди. Одамлар қўлларини силкиб югуришар, кўзлари ёшли отахонлар дуога очилган кафтларини юзларига суришарди.

Жуман ака уйга қайтаркан, юрагининг аллақаери ачишаётганини сезди, ҳаёли эса ўғли ортидан югуриб борарди...

Одатда биринчи хатни орзиқиб кутишади. Фазлиддиннинг дастлабки мактуби оилада қайта-қайта ўқилди. У ота-онасига, опалари Дилором, Лазокатга, акаларига, бийрон тилли жиянлари Доно, Дилафрўз, Муножотга қайта-қайта саломлар айтганди. Бироздан сўнг яна мактуб келди. «Меҳрибон адажоним, худога шукур, соғ-саломатман. Мўғулистонда хизмат қилаяпман. Мендан ҳеч ҳавотир олманглар...»

Ўша пайтда афғон ваҳимаси ҳамманинг юрагига ғулғула солганди. Умрида урушни кўрмаган бўш-баёв йигитларни жоҳил душманлар қўйдек бўғизлар, дайди ўқлар ер тишлатар, қўққисдан портлаган миналар тилкапора қиларди. Ғам-аламдан сочлари оқарган оналар совуқ темир тобутларни қучоқлаб, хунбийрон йиғлашарди. Афғонда бўлган йигитларнинг кўзларига бир қаранг: бу кўзларда сўнгсиз мунг, ҳадик-хавотир яшириниб ётибди, улар бусиз ҳам қанчадан-қанча ногиронларимиз қаторига ўтишган. Мунгли қўшиқ эса юрак-бағримизни аямай тирмалайди:

Дўстлари келса-ю, келмаса болам...

Жуман ака ҳар сафар бу қўшиқни эшитганда титраб кетади, негадир хўнграб-хўнграб йиғлагиси келади. Кейин икки ёнига туфлаб, тавба қилади: «Эй, худо, ўзинг ўғлимни саломат сақлагайсан...»..

Фазлиддин кейинги хатларидан бирида шундай ёзибди:

«Меҳрибон адажоним, сизга бир илтимосим бор: янги уйни битираман, деб асло уринманг. Мени ўғлим, десангиз, бу ишга қўл урманг. Бизга сизнинг саломатлигингиз керак. Хизматим тамом бўлгач, ҳаммасини ўзим қиламан».

Фазлиддиннинг охирги мактубидан:

«Бизни бошқа қисмга юборишди. Соғ-саломатман. Тез-тез хат ёзолмасам, ҳавотир олманглар. Иш жуда кўп...».

Бу мактуб негадир қинғир-қийшиқ ҳарфларда ёзилган, ўғлининг дастхатига ўхшамасди.

Маҳаллада бирор йигит армиядан келса, ҳамма кириб, ота-онасини табриклаш одатга айланган. Жуман ака афғондан соғ-саломат қайтган ўғлининг дўсти Володя билан қучоқлашиб кўришар экан, «Азамат йигит бўлиб қолибсан-ку», дея ҳазиллашди, Мўғилистонда хизмат қилаётган ўғли ҳам тез орада келиб қолишини айтди.

Володя Жуман акага ажабланиб қаради:

— Фазлиддин Афғонистонда-ку, бирга хизмат қилдик. Ҳозир машина ҳайдаяпти...

Жуман аканинг юраги товонига тушиб кетгандек бўлди, ранги оқарди, унинг гапига ишонқирамай ўрнидан турди. Лекин, афғонда хизмат қилган маҳалла йигитларидан бири ҳам шу гапни тасдиқлагандан кейин бир жойда туролмай қолди. Ҳаёлида жонсиз ўғлини дарвозадан олиб киришаётгандек туюлаверди. «Ноумид шайтон, — дерди яна ўзига-ўзи. — Йигитлар афғондан соғ-саломат келишаяпти-ку. Ажаб эмас, ўғлим билан дийдор кўришсак...».

Орадан ойлар ўтди. Кунлардан бир кун унга қисқагина ёзилган мактубни ташлаб кетишди. «Ўғлингиз Тошкент ҳарбий госпиталида даволаняпти. Тез етиб келинг». Жуман ака юрагини чангаллаб, ёстиққа ёнбошлади, Кумуш опа яккаш: «Ўғлим, Фазлиддинжоним», дерди. Иккаласининг ҳам хуши бошларидан учганди шу топда.

• ОҚИБАТ •

Жуман ака 25 йил участка милиционери бўлиб ишлаган, баланд бўйли, бақувват одам. Бироқ, ғам-ташвиш бунга қарамайди, илашдими, бас, тез йиқитади, юрак маромини бузади, ҳаловатни ўғирлайди. Жуман аканинг руль тутган қўллари дир-дир титрар, боши ари инидек ғувулларди. Госпиталга яқинлашганда кўз олдини оппоқ туман босди. Машинани тўхтатди. Энди машина ҳайдай олмаслигини сезди. «Такси»га қўл кўтарди...

Фазлиддиннинг фақат сурати қолибди. Ичичига тушиб кетган кўзларида мунг, илтижо сезилади. Жуман ака ўкраб юборди. Ўғлининг бир тутам жуссасини маҳкам бағрига босди. Кумуш опа эса ўғлининг қоқ суяк елкаларини силаб, нуқул: «Оҳ, болагинам-а, шу аҳволга тушдингми?» дер, хуши оғиб қолгандек туюларди.

— Нега ундай қилдинг, ўғлим, — ҳиққиллаганча деди шўрлик ота, — нега тўғрисини ёзмадинг?

— Сизларни безовта қилмай дедим-да, адажон. Яна касал бўлиб қолсаларингиз...

— Сени шу аҳволда кўргандан ўлганим яхши эди, ўғлим...

У ўғлининг орқасига ёстиқ суяди. Қуруқ суяк одамнинг кулиши ҳам ғалати бўларкан. Фазлиддин отасига далда бериш учун кулмоқчи бўлди. Лекин, унинг бу уриниши кулишдан кўра йиғламсирашга ўхшарди.

Маълум бўлишича, Фазлиддин афғонда машина ҳайдаган. Кунлардан бир кун дайди ўқ сонига тегиб, бутун вужудини заҳарлаган. Госпиталда 8 ой осмонга қараб ётган. Қарангки, шу аҳволда ҳам, ота-онасига билдирмаган, уларни аяган.

— Ўғлимни уйимга олиб кетаман, — деди у бош врачга. — Нима бўлса пешонамдан кўрдим.

Рухсат беришмади. Орадан бироз ўтгач, Жуман ака қудаси Ғулом Ашрапов билан яна ўғлининг олдига келди. Бутунлай холдан тойган Фазлиддин ўзича сурилиб, қуда бувасига жой бўшатмоқчи бўларди. Улар кўз қарашлари билан сўзсиз саломлашдилар.

— Фазлиддинжон, ўғлим, бундоқ гапиргин? — юрак-бағри эзилиб, адою тамом бўлган Жуман ака ўғлининг муштумдек бўлиб қолган бошини силади. Фазлиддин кўзларини аранг очиб, пичирлади:

— Адажон, гаплашгим келаяптию, кўзларим юмилиб кетаяпти...

Шу пайт ҳамшира кирди.

— Отахон, ўғлингизни толиқтирманг.

— Фазлиддин, биз кетдик. Худо ҳоҳласа, тузалиб қоласан...

Фазлиддиннинг кўзлари бирдан катта очилди. Отасига сўзсиз узоқ тикилди, қуруқшаган лаблари қимирлади:

— Ойимларга, уйдагиларга салом айтинг...

Жуман акалар ҳали Чирчиқ йўлига тушмасдан Фазлиддин жон берди. Унинг азобланган, жабрдийда руҳи отаси ортидан эргашди...

... ЖУМАН ака титроқ қўллари билан ўғлининг ёзган хатларини, мактабни битириш арафасида тушган суратларини, фахрий ёрлиқларини кўрсатди.

— Фазлиддинжон мени бутунлай довдиратиб кетди, — деди у кўз ёшларини артиб. — Уйи ўзи суваган холича турибди...

У Фазлиддиннинг уйига бошлади. Ўртада қотиб қолган оҳак. Сомон сувоқларда панжа излари шундоққина кўриниб турибди. Жуман ака ана шу изларга юзларини босиб, хўнграб йиғлаб юборди. Узоқ йиғлади. Кап-катта киши йиғласа ғалати бўларкан. Уни аранг юпатдик...

Бу уй узоқ вақтгача сирти оқланмасдан, усти ёпилмасдан турди. Ўғли изларини йўқотишга отанинг юраги дош бермасди. Лекин, маърака-маросимларга келган маҳалла оқсоқоллари:

— Жуманбой, уйнинг бу аҳволда туриши яхши эмас, — дейишди. — Тақдири азалдан қочиб кетолмайсан. Ношукурлик қилма, худога шукур, ўғилларинг, қизларинг, невараларинг бор...

У қўни-қўшнилардан шифер, тахта қарзга олиб, уйни битирди. Сиртини оқлади. Лекин, ичига қўл теккизмади. Чунки, унда Фазлиддиннинг қўл излари бор эди...

— Қарзга олган шифер, тахталарни қайтаришим керак. Лекин, Чирчиқ шаҳар ёғоч савдоси базаси директори Ҳайдар Салимов мени ҳалигача овора қилади.

Эҳтимол, базада шифер ёки алгорит йўқдир, дерсиз? Ҳамма нарса бор. Фақат одамларимизда меҳр-оқибат йўқ, халос.

Бундан ташқари, Жуман аканинг телефони симлари аллақачон яроқсиз ҳолга келган. Гаплашса гаплари бошқаларга эшитилиб туради. Ўғли Фахриддин Чирчиқ шаҳар ички ишлар бўлими жиноят қидирув бўлинмасида ишлайди. Милиция капитани. Қоида бўйича бундай хизматдаги кишиларнинг телефонлари бошқаларнинг телефонлари билан туташтирилиши мумкин эмас. Лекин, бу оддий ҳақиқатни Чирчиқ шаҳар алоқа бўлимининг бошлиғи Ҳамид Мадаминов тушинмайди.

Жуман ака 300 сўмга яқин нафақа олади. Ҳеч нарсага зориқмайди. Ўғиллари, қизлари хизматида. Лекин, тинч ўтиришни ўзига эп билмайди. Унинг ана шу куйди-пишдилигини билган одамлар маҳалла қўмитаси раислигига сайлашди. Жуман ака ташаббуси билан эски поликлиниканинг бўшаб ётган биноси маҳалла қўмитасига берилди. Келгусида бу ерда миллий таомлар ошхонаси очиш, миллий анъаналаримизни тиклаш ҳаракатида юрибди.

Жуман ака бизни шаҳар бозори чойхонасига бошлади. Ичкаридаги бир қатор ўрнатилган энсиз сўрида беш-олти отахон чойхўрлик қилиб ўтиришарди.

— Абулқосим ака, мана, илтимосингизга биноан «Тошкент ҳақиқати»дан мухбир келди.

Абулқосим ота биз билан илиқ сўрашди.

— Раҳмат, ўғлим, — деди у. — Энди биздан сўрасангиз, ёлғизман. Бўғма касалим бор. Кечалари тутиб қолади. Телефон тушириб беринглар, деб Мадаминовга борган эдим, қулоқ солмади.

Жуман ака бизга ёзган хатида шундай дейди: «Мен қарияга раҳмим келиб, уни етаклаб Х. Мадаминовга олиб борган эдим. Отахон икки букилиб, аризасини Х. Мадаминовга узатди. Бироқ бошлиқ қалтираб турган отахон қўлидан аризани олмади ҳам. «Мен, — деди у. — ҳар кимнинг аризасини олаверсам, бошқа ишларни йиғиштириб қўйишим керак. 9-микрорайонга боринг. Дардингизни ўшаларга айтинг».

Жуман аканинг фикрича, Х. Мадаминов отахоннинг ҳурмати учун ўрнидан туриб, аризага қулоқ солиши, ётиғи билан тушинтириши лозим эди. Биз ҳам шу фикрдамиз. Абулқосим ота ёлғиз яшайди. Бўғма касали тутганда, эмаклаб келиб, қўшниси, невараси билан яшайдиган рус кампирининг деворини мушти билан уради. Онахон кўникиб қолган шекилли, зудлик билан «Тез ёрдам»га сим қоқади. Лекин, у баъзида уйида бўлмаслиги мумкин.

Биз ўша куни Х. Мадаминов билан суҳбатлаша олмадик. Бироқ, имонимиз комилки, у ниҳоятда тошмеҳр одам бўлмаса керак. Жуман аканинг телефони симларини янгилашга, Абулқосим отага телефон туширишга топшириқ беришига ишонамиз. Шунингдек, Чирчиқ шаҳар ижроия қўмитасидаги масъул кишиларнинг Жуман акага ўғлидан қолган ёдгорлик уйни тиклаш борасида ёрдам қўлларини чўзишларига ҳам ишонгимиз келади...

Чирчиқ шаҳар, Фазлиддин Сариев кўчаси, 44-уй. Бу ерда собиқ участка милиционери, ўғли Афғонистонда ҳалок бўлган Жуман ака ва Кумуш опалар яшайдилар. Жуман ака нафақасини олиб, тинчгина уйда ўтириши мумкин эди. Лекин, у буни ўзига эп кўрмайди. Одамлар ташвишида ҳамиша куйманиб юришни, миллий анъаналаримизни тиклаб, ўзидан яхши ном қолдиришни афзал билади.

Назаримизда Жуман ака шу билан фарзанд доғини ёдидан чиқармоқчига, куйган юрагини совутмоқчига ўхшайди.

Орамизда шундай одамлар бўлгани яхши.

Эсон ҚОСИМОВ.

Муҳаррир ўринбосари Р. УМАРОВ.

Тошкент ҳақиқати («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

МУҲАРРИР ўринбосарлари — 335885, 325747, 325748, 337916; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; БЎЛИМЛАР: мафкура — 325778, деҳқончилик-саноат — 325647; саноат, қурилиш ва транспорт — 325749; маҳаллий Советлар ҳаёти — 325645; ижтимоий масалалар — 325556; маданият — 325767; адабиёт ва санъат — 325553; ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик — 325733, хатлар ва оммавий ишлар —334048, 325354; жамоатчи кенгаш қабулхонаси — 334048, 325354; эълонлар бўлими — 325727.

Буюртма — 4729. Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс: 64672. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12